

APULZE

ČASOPIS PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE

ISSN 1337-9208 (tlačené vydanie)
ISSN 1339-3448 (online vydanie)
Evidenčné číslo: EV 2836/08
Periodicita vydávania: päťkrát ročne

Vydavateľ: Prešovská univerzita v Prešove,
Ul. 17. novembra 15
080 01 Prešov
IČO 17 070775

Redakcia: Anna Poláčková (šéfredaktorka)
Peter Halcko (zástupca šéfredaktorky)
email: redakcia@unipo.sk

Redakčná rada: František Franko, Michal Hospodár,
Viktória Koósová, Peter Kónya, Katarína Mayer,
Jana Mitriková, Iveta Ondriová, Radoslav Rusňák, Peter Sasák,
Ladislav Suhányi, Maroš Šíp, Lenka Tlučáková

Jazyková korekcia: Veronika Drábová

Obálka a sadzba: Marek Sedlák

Foto na obálke: Marcel Mravec

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov, s.r.o

Príspevky prešli jazykovou a redakčnou úpravou. Za obsah
príspevkov nezodpovedá redakcia.
Univerzitný časopis NA PULZE je pokračovaním Časopisu
akademickej obce Prešovskej univerzity v Prešove.

Prispievatelia posielajú svoje príspevky e-mailom na adresu
šéfredaktorky časopisu (ak ide o celouniverzitné témy) alebo
na adresy členov redakčnej rady za jednotlivé fakulty, s tým,
že téma príspevku by mala korešpondovať so zameraním
a prácou danej fakulty, ktorú člen redakčnej rady zastupuje.

Kontakty:

Príspevky o PU a všeobecné témy – Mgr. Anna Poláčková, PhD.
(anna.polackova@unipo.sk)

Príspevky o FF PU – Mgr. Peter Sasák
(peter.sasak@ff.unipo.sk)

Príspevky o GTF PU – doc. ThDr. Michal Hospodár, PhD.
(michal.hospodar@unipo.sk)

Príspevky o FHPV PU – PhDr. Katarína Mayer, PhD.
(katarina.mayer@unipo.sk)

Príspevky o FM PU – RNDr. Jana Mitriková, PhD.
(jana.mitrikova@unipo.sk)

Príspevky o PF PU – Mgr. Radoslav Rusňák, PhD.
(radoslav.rusnak@unipo.sk)

Príspevky o PBF PU – PhDr. ThDr. Maroš Šíp, PhD.
(maros.sip@unipo.sk)

Príspevky o FŠ PU – Mgr. Lenka Tlučáková, PhD.
(lenka.tlucakova@unipo.sk)

Príspevky o FZO PU – PhDr. Iveta Ondriová, PhD.
(iveta.ondriova@unipo.sk)

Príspevky zo života študentov PU – Bc. Viktória Koósová
(koosova.viktoria@gmail.com)

Vážené kolegyně, vážení kolegovia, milí študenti,

začína nám nový akademický rok a dostávate do rúk ďalšie číslo
nášho univerzitného časopisu. Kým predchádzajúci rok sa niesol
v znamení 20. a 350. výročia univerzity a vzdelávacích inštitúcií,
ku ktorým sa hlási, nevieme, aké prekvapenia pre nás prichystá
tento aktuálny. Iste však prinesie veľké zmeny, ako avizujú už aj
dva, iba pred niekoľkými dňami prijaté zákony, obsahujúce celý
rad novôt. Iba prax ukáže, aký dopad budú mať na fungovanie
vysokých škôl a medzi nimi aj našej alma mater. V nasledujúcich
dňoch sa nám pomaly rozbehne bežný akademický život so svo-
jimi každodennými problémami, aj keď mnohí budú ešte myš-
lienkami na slnečných dovolenkách, najmä ak vonkajšia teplota
bude naďalej vykazovať letné hodnoty. To, že naši akademici v lete
nielen oddychujú, dokladá aj naša rumančeková Lianka, ktorá
v horúcich letných dňoch rezonovala v našich médiách. Rovnako
neoddychovali ani stavbári pracujúci na rekonštrukciách študent-
ských domovov a asi nebudú ani počas jesene. Verím však, že my
všetci sme v letných mesiacoch načerpali dostatok síl a energie
na to, aby sme zvládli všetky náročné úlohy, ktoré práve začínajúci
akademický rok prinesie.

Želám Vám počas neho veľa tvorivých, vedeckých, vôbec pracov-
ných i osobných a študentom študijných úspechov!

Dr. h. c. prof. PhDr. Peter KÓNYA, PhD.
rektor PU

Vydavateľ univerzitného časopisu NA PULZE je prevádzkovateľom, ktorý spracúva osobné údaje podľa
Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných
údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES.
Autori príspevkov majú právo byť označení ako autori a rozhodnúť o spôsobe takéhoto označenia. V prípade,
že autor príspevku zašle do redakcie príspevok, v znení ktorého uvedie svoje autorstvo spolu s menom,
príezviskom a akademickým, či vedeckým titulom, s príspevkom budú zároveň zverejnené aj tieto údaje autora.
Pravidlá spracúvania osobných údajov sú dostupné na webovom sídle vydavateľa: <http://www.unipo.sk/odkazy/ochrana-os-udajov>.
Osobné údaje autorov budú prevádzkovateľom spracúvané najdlhšie rok po skončení vydávania univerzitného
časopisu NA PULZE.

OBSAH

na pulze univerzity

11. ročník Prešovskej detskej univerzity sa niesol v znamení hry	2
Univerzita otvorila vedecký park	4
Rozsiahla rekonštrukcia internátov	6

z agendy rektora

Starý internát sa zahalil do lešenia	8
Univerzita a kraj zintenzívnili spoluprácu	9
Európska únia bližšie k mladým ľuďom	10
Uznanie pre vedcov z FHPV	11
Podakovanie zamestnancom odchádzajúcim do penzie	12
Spolupráca s Juhočeskou univerzitou	13

na fakultách

Vzácné cirkevné ocenenie prof. Machalovej	14
Philosophy Made in China	15
14. ročník medzinárodnej Baťovej konferencie	16
Na Katedre ekológie sa štátnicuje po novom	18
O smrti v literatúre pre deti s doc. Milenou Šubrtovou	19
Deň dentálnej hygieny a prevencie	20
Púť spojená s duchovnou obnovou	20
Central European Pragmatist Forum 2018	21
Aktivity našich ekológov na Kaukaze	22
Celonočné bdenie na GTF	23
„Share together“	24
Otvorenie letnej školy rusínskeho jazyka a kultúry	25
Študentská vedecká odborná činnosť na FZO	25
DNA Day	26
Katechéza – výzvy a impulzy	27
Na počiatku bola melódia	28
Docent Karol Medňanský oslávil životné jubileum	30
Erasmus pobyt v Magdeburgu	32

veda a výskum

Vyšľachtili sme novú odrodu rumančeka	34
Spoločné dedičstvo	35
Nové druhy hmyzu	36

umenie a literatúra

1. medzinárodné umelecké sympóziu v Mexiku	38
Retrospektrum II.	39

osobnosť

Život zasvätený vzdelávaniu a matematike	40

úspešný absolvent

Úspešní absolventi PU	44

očami študentov

ERASMUS+ pobyt v Portugalsku	48
Študentka PBF na konferencii v Rusku	49
Holandské Carpe diem	50
Ísť na Erasmus je jedinečná príležitosť	52
Môj Erasmus+ vo Francúzsku	53

šport

VK MIRAD PU Prešov má nového trénera	54

11. ROČNÍK PREŠOVSKÉJ DETSKEJ UNIVERZITY SA NIESOL V ZNAMENÍ HRY

V pondelok, 9. júla 2018, zasadlo do vysokoškolských lavíc Prešovskej univerzity (PU) v Prešove dovedna 313 malých študentov. Uskutočnil sa totiž už 11. ročník Prešovskej detskej univerzity, ktorý aj tento rok ponúkol jedinečnú príležitosť pre plnohodnotné trávenie prázdninového týždňa v podobe netradičného vzdelávania.

Prešovská detská univerzita (PDU) sa preklpila do druhej dekády svojej existencie a cez leto odštartovala už 11. ročník prázdninového vzdelávania, ktorý sa niesol pod názvom „HOMO LUDENS“ (lat. hrajúci sa človek). „Výše 300 detí vo veku od 7 do 15 rokov počas jedného týždňa spoločne s lektormi – univerzitnými pedagógmi a študentmi, ako aj pozvanými osobnosťami z oblasti vedy a kultúry hľadali odpovede

na otázky, ako napr. Viete, čo znamená „homo ludens“? Prečo sa nie len deti, ale aj dospelí radi hrajú? Chcete vedieť, akú úlohu má hra pri vedeckých objavoch, pri tvorbe umeleckých diel, ale aj v bežnom živote? Chcete zažiť hru na vedcov, umelcov, športovcov, filozofov?“ priblížila Adela Mitrová, jedna z hlavných koordinátoriek PDU z Pedagogickej fakulty PU.

Aj počas tohtoročnej detskej

univerzity malí školáci študovali v dvoch študijných stupňoch: „bakalárček“ (žiaci 1. – 4. ročníka ZŠ) a „magisterček“ (žiaci 5. – 9. ročníka ZŠ, resp. zodpovedajúcich tried 8-ročných gymnázií). „Naše pracovisko pripravilo edukačný proces pre magisterčekov prvýkrát. Veríme, že sme pripravili pre našich študentov zaujímavý program, prostredníctvom ktorého sa dozvedeli veľa nových informácií, získali nové priateľstvá a aspoň na chvíľu okúsili život vysokoškolákov,“ uviedla Lenka Pasternáková, vedúca Katedry pedagogiky Fakulty humanitných a prírodných vied PU. Ako doplnila, magisterčekovia si počas celého týždňa mohli vyskúšať tvorivé písanie, tvorivé dielne, zapojiť sa do hravej zoológie, dozvedeli sa viac o recyklácii, vzniku vesmíru, predsudkoch a stereotypoch či canisterapii a pod. Bakalárčekovia sa zase učili plstovať, zahrali sa na lovcov pokladov, vyskúšali si sladké medovníkovanie, matematickú pátračku a jazdu na koni. Z programu možno taktiež

uviesť témy, ako fyzioterapia hrou, drôtené šťastie, záhadné postavy, hravá animácia, šachové minimum, vesmír v kocke, zdravo hrať, krajina zázrakov, bájkovo a iné. „Špecifikom študijného programu PDU je to, že na prednášky vždy nadväzovali semináre – tvorivé dielne. Prednášky absolvovali malí vysokoškooláci spoločne, pracovné dielne prebehli v študijných skupinách, ktoré organizačne zabezpečovali študenti z jednotlivých fakúlt PU,“ doplnila Mitrová. Študijný pobyt na univerzite začali deti už tradične slávnostnou imatrikuláciou. Na záver svojho štúdia vypracovali absolventskú prácu a na slávnostnej promócii za účasti rodičov dostali diplom s udelením titulu „bakalárček“, resp. „magisterček“. Promócia bola sprevádzaná vernisážou detských umeleckých prác, vytvorených počas celého univerzitného týždňa.

***

Prešovskú detskú univerzitu zabezpečuje Centrum celoživotného a kompetenčného vzdelávania PU spolu s Kabinetom výskumu detskej reči a kultúry Pedagogickej fakulty v spolupráci s ostatnými fakultami PU. Počas desiatich ročníkov absolvovalo PDU takmer 1900 absolventov.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
Foto: AVS CCKV PU

UNIVERZITA OTVORILA VEDECKÝ PARK

Prešovská univerzita (PU) v Prešove v polovici mája slávnostne uviedla do prevádzky novú modernú budovu Unipolab so špičkovou prístrojovou a laboratórnou technikou. Investícia presiahla výšku 4 mil. eur.

Prioritou je kvalitný výskum

Veda a výskum majú na Prešovskej univerzite silné postavenie, o čom svedčia aj výsledky v tejto oblasti. Podmienky pre vedecko-výskumnú činnosť univerzita permanentne skvalitňuje a aj za týmto účelom sa zapojila do projektu Univerzitný vedecký park Technicom pre inovačné aplikácie s podporou znalostných technológií, na ktorom participuje spoločne s Technickou univerzitou v Košiciach a Univerzitou Pavla Jozefa Šafárika. V rámci neho došlo k vybudovaniu nových výskumných priestorov, v ktorých budú koncentrované výskumné

aktivity. „Táto budova, ktorá je súčasťou vedeckého parku, je nielen príkladom akademickej a vedecko-výskumnej spolupráce troch najväčších univerzít na východe Slovenska, ale je veľmi významným krokom pre ďalšie uberanie sa vedy a výskumu na Prešovskej univerzite,“ uviedol na slávnostnom otvorení rektor PU Peter Kónya. „Európske regióny sa nezaobídu bez silnej univerzity, v Prešovskom kraji je takou práve Prešovská univerzita. Som veľmi rád, že dnešný deň prispeje k pozdvihnutiu vedy a výskumu v tomto kraji, ale aj na celom východnom Slovensku,“ zdôraznil Peter Krajňák, štátny tajomník Ministerstva škol-

stva, vedy, výskumu a športu SR. Jeho slová následne doplnil predseda Prešovského samosprávneho kraja Milan Majerský, ktorý zaželať všetkým vedeckým pracovníkom, pedagógom, ale aj študentom veľa tvorivosti a kvalitných vedeckých výstupov.

Viac ako 4 mil. eur

Schválené rozpočtové výdavky na daný projekt pre Prešovskú univerzitu predstavujú čiastku viac ako 4 mil. eur. „Finančné prostriedky boli proporčne rozdelené medzi výstavbu nových výskumných priestorov Unipolab (cca 1,9 mil. eur) a obstarávanie špičkovej prístrojovej a laboratórnej techniky. V menšej miere tiež na zabezpečenie výskumných, prevádzkových a administratívnych aktivít projektu,“ vysvetlil finančné krytie prorektor pre rozvoj, informatizáciu a hodnotenie kvality PU, Peter Adamišin. Dodal, že projekt je financovaný zo štrukturálnych fondov s 5 % podielom univerzity.

Moderná vedecká infraštruktúra

Nové výskumné priestory sú vybavené modernou technikou v celkovej hodnote takmer 2 mil. eur. Z prístrojovej a laboratórnej techniky má z finančného hľadiska dominantné postavenie plne automatizované experimentálne zariadenie Dyna-

cool, umožňujúce dosiahnutie nízkych teplôt až do 2 Kelvinov (-265°C) a magnetických polí do 9 Tesla, ktoré na svoj chod nepotrebuje dopĺňanie kryogénnych kvapalín na chladenie. „Prístroj zabezpečuje merania tepelnej kapacity, transportu elektrického náboja, ako aj transportu tepla. Pomocou neho je možné taktiež určovať magnetické vlastnosti materiálov, čo poskytuje pedagógom i študentom možnosť využiť najmodernejšie metódy a vedecké poznatky priamo pri výučbe,“ objasnil Marián Reiffers, vedúci Centra aplikovaného výskumu a inovácií PU. Zariadenie Dynacool je takmer nepretržite využívané, keďže je možné ho ovládať aj na diaľku, čo v konečnom dôsledku umožňuje efektívne prinášať experimentálne výsledky pre naplnenie cieľov výskumu v oblasti environmentálneho inžinierstva.

Výskum v oblasti prírodných vied

Budova Unipolab bude slúžiť prevažne na výskum v oblasti prírodných vied. Do projektu sú zapojené viaceré katedry, ako Katedra geografie a regionálneho rozvoja, Katedra fyziky, matematiky a techniky, Katedra ekológie Fakulty humanitných a prírodných vied (FHPV) PU či Katedra environmentálneho manažmentu Fakulty manažmentu PU. „Nová infraštruktúra výrazne posilňuje konkurencieschopnosť našej univerzity v oblasti výskumu a transferu inovácií do praxe. Nové vybavenie nám v tom pomôže, lebo vytvára podmienky na produkciu špičkových vedeckých výsledkov,“ konštatoval dekan FHPV René Matlovič. Úžitková plocha vedeckových priestorov je 834 m², pričom v budove sa nachádza 7 laboratórií, a s tým súvisiace miestnosti, ako váhovňa, prípravovňa, kancelárie, technické miestnosti, dohromady 24 miestností. V rámci projektu bolo vybudovaných aj 10 nových parkovacích miest.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
Foto: Marcel MRAVEC, AVS CCKV PU

ROZSIAHLA REKONŠTRUKCIA INTERNÁTOV

Letné obdobie sa na Prešovskej univerzite (PU) v Prešove aj tento rok nieslo v znamení rekonštrukcií. Tá najzásadnejšia sa dotkla študentských domov na Ulici 17. novembra, ktoré univerzita obnovila jednak s využitím vládnej dotácie, štrukturálnych fondov, ako aj vlastných zdrojov.

Študentské domovy PU tvorí komplex štyroch internátov s celkovou ubytovacou kapacitou 1918 miest. Tie najvyťaženejšie a najväčšie sa nachádzajú na Ul. 17. novembra a práve ich sa dotkla rozsiahla rekonštrukcia. „Som rád, že sme spustili dlho očakávanú rekonštrukciu internátov z peňazí, ktoré prisľúbila vláda SR, osobne som sa zúčastnil stretnutia s predsedom vlády SR dvakrát. Teším sa, že sa nám potrebné náležitosti podarilo zadministrovať v pomerne krátkej dobe a začali sme s rekonštrukčnými prácami začiatkom letných prázdnin,“ priblížil rektor PU Peter Kónya. S cieľom minimalizácie negatívnych sprievodných javov spojených s rozsiahlymi rekonštrukčnými prácami vedenie univerzity iniciovalo ich koncentrovanie do letných mesiacov, aby počas semestra nedochádzalo k zníženiu kvality bývania ubytovaných študentov.

Rekonštrukcia interiérov z vládnej dotácie

Vláda SR uvoľnila v prvej etape na rekonštrukciu vysokoškolských internátov 20 mil. eur. Z tejto sumy išlo pre Prešovskú univerzitu celkovo viac ako 2,3 mil. eur, pričom pre tento rok bolo PU pridelených 1,5 mil. eur. Daná čiastka v tomto roku bola použitá prioritne na rekonštrukciu interiérových častí Študentského domova PU na Ul. 17. novembra 11 (tzv. nový internát).

„So systematickými opravami internátov z vlastných zdrojov univerzity, ktoré sa týkali jednotlivých poschodí, sme začali pred niekoľkými rokmi. Z aktuálnej dotácie predpokladáme zdynamizovať procesy tak, aby sme v priebehu dvoch rokov kompletne ukončili interiérové rekonštrukcie dvoch najväčších ubytovacích zariadení PU,“ uviedla kvestorka PU Mária Nováková.

Rekonštrukcia z vládnej dotácie bola zameraná na obnovu sociál-

ných zariadení, inžinierskych sietí, skvalitnenie bývania a celkovú modernizáciu ôsmich poschodí v bloku A. „Pod obnovou sa rozumie nové napojenie v sociálnych bunkách pri izbách na vodu, kanál k stúpačkám a osadenie nových ventilátorov. Previedla sa kompletná výmena zriaďovacích predmetov v kúpeľniach a toaletách. Zároveň bola realizovaná kompletná rekonštrukcia elektroinštalácie v sociálnych zariadeniach, izbách, ako aj na chodbách, v kuchynke a študovni,“ konkrétnozovala kvestorka Nováková. Ako doplnila, izby a sociálne zariadenia boli nanovo vymaľované, vymenili sa podlahy, ale tiež vstupné dvere za protipožiarne, čím sa zvýšila požiarne bezpečnosť.

S cieľom minimalizácie dopadu rekonštrukcie na študentský život univerzita pristúpila k danej rekonštrukcii v dvoch etapách. Obidve etapy univerzita realizovala v letných mesiacoch, kedy je vyťaženie

internátu najnižšie. „Prvá etapa, rekonštrukcia ôsmich poschodí bloku A, je ukončená, druhá etapa, rekonštrukcia ôsmich poschodí druhého bloku, bude realizovaná v roku 2019. Celkové náklady na rekonštrukciu oboch blokov internátu prevyšujú hodnotu 1,7 mil. eur, pričom univerzita sa spolupodieľa čiastkou viac ako 220-tis. eur,“ priblížil prorektor pre rozvoj, informatizáciu a hodnotenie kvality PU Peter Adamišin. Podľa našich informácií ide o prvý, na slovenských univerzitách takto zrekonštruovaný internát z vládnej dotácie. „Je to tiež výsledkom príprav a systematického úsilia Prešovskej univerzity v Prešove na zlepšenie sociálnych podmienok pre študentov,“ dodal prorektor Adamišin.

Zateplenie tzv. starého internátu zo štrukturálnych fondov

Okrem rekonštrukcie tzv. nového internátu univerzita začala aj s rekonštrukciou internátu na Ul. 17 novembra 13 (tzv. starý internát). V tomto prípade ide o kombináciu troch zdrojov financovania: vládnej dotácie, štrukturálnych fondov a vlastných zdrojov univerzity. Zvyšná čiastka z vládnej dotácie, ktorá bola Prešovskej univerzite pridelená a ktorá nebude využitá na rekonštrukciu tzv. nového internátu, bude vynaložená na interiérové rekonštrukcie v starom internáte. Zrekonštruje sa elektroinštalácia, vymenia sa podlahy, zmodernizujú

sa izby a sociálne zariadenia. „Danou rekonštrukciou sa ešte v niektorých pavilónoch existujúce spoločné sprchy stanú nadbytočné, preto budú prestavané na izby, čím sa mierne navýši ubytovacia kapacita internátu a vytvoria sa nové študovne i kuchynky,“ vysvetlil Adamišin. Zo štrukturálnych fondov zároveň univerzita realizuje opatrenia zamerané na zníženie energetickej náročnosti budovy, ide o jej zateplenie, výmenu okien, sanáciu balkónov a výmenu osvetľovacích telies. Aj tieto rekonštrukcie predpokladá univerzita ukončiť v roku 2019.

***

Študentské domovy PU boli dané do užívania pred viac ako 40 rokmi. Univerzita do ich obnovy priebežne investuje a hľadá rôzne spôsoby pre zvyšovanie štandardu ubytovania študentov. V minulých rokoch vo viacerých internátoch realizovala výmenu okien s využitím zdrojov EÚ, rekonštrukciu interiérov internátov z vlastných zdrojov, ako aj ďalšie drobné opravy na zvýšenie kvality bývania. Za obdobie troch rokov boli kompletne zrekonštruované celé tri poschodia na tzv. novom internáte a dve poschodia na tzv. starom internáte boli kompletne vybavené novým nábytkom.

Mgr. Anna POLÁČKOVÁ, PhD.
Foto: Mgr. Peter ZUBAL

STARÝ INTERNÁT SA ZAHALIL DO LEŠENIA

REKTOR PROSÍ ŠTUDENTOV A UČITEĽOV O POROZUMENIE A TRPEZLIVOSŤ

S rektorom univerzity na začiatku akademického roku

Pán rektor, ako sme avizovali už koncom letného semestra, tento akademický rok sa zrejme ponesie v znamení rozsiahlych rekonštrukcií. Čo sa už podarilo zrekonštruovať a čo nás ešte čaká?

Tak najprv k tomu, čo sa nám zrekonštruovať podarilo. V priebehu prvých mesiacov tohto roku bola vykonaná dlho očakávaná rekonštrukcia, resp. aj výstavba príjazdovej komunikácie a parkoviska pred budovou Pedagogickej fakulty a Rektorátu PU. Naši zamestnanci ju už asi pol roka užívajú a ťažko si už vieme predstaviť, ako vyzerala predtým. Rovnako ešte skôr, v septembri minulého roku prebehla veľkorysá rekonštrukcia auly vo VŠA, ktorá takisto už celý rok slúži našim študentom.

A čo súčasné stavby?

Myslím si, že každý, kto v lete zavítal do areálu univerzity na ulici 17. novembra si nemohol nevšimnúť čulý pracovný ruch na viacerých objektoch. Už v letných mesiacoch sa totiž začalo s rekonštrukciou ôsmich poschodí na tzv. novom internáte, rozsiahlou prestavbou atletického štadióna a zateplení (vrátane výmeny okien, fasády a stre-

chy) starého internátu. Z nich bude do konca tohto mesiaca ukončená prestavba a modernizácia interiérov v novom internáte a rekonštrukcia atletického štadióna.

Študenti sa teda môžu tešiť. Budú športovať na modernom štadióne a bývať vo vynovenom internáte.

Áno, žiaľ, nie všetci. Rekonštrukcia ôsmich poschodí, ktorá v týchto dňoch úspešne končí, je iba prvou časťou prestavby a modernizácie dvoch študentských domovov. V jeseni by sa mala začať podobná rekonštrukcia hlavného bloku tzv. starého internátu a v nasledujúcom roku, po uvoľnení ďalšej čiastky vyčlenenej vládou na rekonštrukcie študentských domovov, bude pokračovať rovnaká prestavba druhého osemposchodového bloku nového a kídla starého internátu. V optimálnych podmienkach by tak mala byť rekonštrukcia študentských domovov ukončená v jeseni budúceho roku.

Z toho, čo ste povedali, vyplýva, že stavebné práce budú prebiehať aj počas výučby. Nebolo lepšie realizovať ich v letných mesiacoch?

Samozrejme, že bolo. Nezáležalo to však na nás. Kým pri novom internáte sa nám podarilo absolvovať proces verejného obstarávania v plánovanom termíne, v prípade druhého študentského domova sa tento o niekoľko týždňov natiahol a práce sa nemohli začať v zamýšľanom termíne. Ešte ťažšia situácia nastala pri realizácii zateplenia starého internátu, ktoré sa uskutočňuje zo štrukturálnych fondov EÚ a podlieha kontrole príslušnej agentúry na ministerstve, čo niekoľkonásobne predlžuje celý proces verejného obstarávania. Po zamietnutí jedného zhotoviteľa agentúrou sa nám nakoniec podarilo uzavrieť zmluvu s ďalším až na konci minulého akademického roku.

Počas semestra tak budú prebiehať práce najmä v starom internáte.

Tie budú popri výmene strechy, okien a fasády zahŕňať rovnako i rekonštrukcie izieb. Keďže tá bude prebiehať pri plnej prevádzke študentského domova, vznikne tak iste neštandardná situácia pre stavbárov a najmä študentov, ktorí dostanú na čas prestavby náhradné ubytovanie. Chcem preto všetkých študentov aj zamestnancov univerzity poprosiť o porozumenie a trpezlivosť. Robíme to pre seba a ako som už povedal, nastavenie termínov nie je vždy (skôr málokedy) v našej moci.

Plánuje univerzita v tomto akademickom roku ešte ďalšie stavby a rekonštrukcie?

Áno. Už prebieha rekonštrukcia jedného z átrií vo VŠA a nasledovať by mala výstavba veľkého parkoviska na južnom konci tejto budovy, ktorú by sme chceli ukončiť ešte pred zimou. V prvých mesiacoch budúceho roku nastúpi rozsiahla parková úprava námestia medzi VŠA a študentskými domovmi. Tá je tiež financovaná zo štrukturálnych fondov a v súčasnosti už dlhší čas v pripomienkovom konaní na príslušnej rezortnej agentúre. Verím, že v letných mesiacoch sa nám napokon podarí realizovať aj už raz začaté a potom prerušené zateplenie univerzitnej športovej haly (takisto zo štrukturálnych fondov).

Čo by ste chceli odkázať študentom a pedagógom pred začiatkom nového akademického roka?

Predovšetkým by som chcel opakovane poprosiť všetkých našich zamestnancov, kolegov aj študentov o väčšiu mieru tolerancie a trpezlivosti, a to zďaleka nielen vo vzťahu k prebiehajúcim stavbám či rekonštrukciám, ale rovnako i voči študentom a, samozrejme, k sebe navzájom. Aby sme mali krajšiu a lepšiu univerzitu.

Zhovárala sa:

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.

Foto: Mgr. Peter ZUBAL'

UNIVERZITA A KRAJ ZINTENZÍVNILI SPOLUPRÁCU

Predseda Prešovského samosprávneho kraja (PSK) Milan Majerský a rektor Prešovskej univerzity (PU) v Prešove Peter Kónya podpísali 28. júna 2018 Memorandum o vzájomnej spolupráci. Dokumentom sa zaviazali rozvíjať aktivity v oblasti školstva, regionálnej a národnej kultúry, spoločenského života a medzinárodnej spolupráce.

Spoločným deklarovaným cieľom je tvorba a realizácia viacerých spoločných iniciatív, ktoré prispievajú k rozvoju Prešovského samosprávneho kraja a Prešovskej univerzity v Prešove. Obe zúčastnené strany chcú posilniť vzájomné kontakty, výmenu informácií a prípravu národných a medzinárodných projektov. Svoje aktivity chcú realizovať v oblasti kultúry, športu, turistického ruchu, prioritne v oblasti vzdelávania. Kraj a univerzita stavajú na vzájomných kontaktoch, ktoré majú už dlhšie trvanie. Konkrétnym výsledkom spolupráce bolo naposledy v marci tohto roku podpísanie zmluvy o združení pri rekonštrukcii infraštruktúry Univerzitného viacúčelového športového areálu PU v hodnote 600-tis. eur, pričom PSK prispel sumou 410-tisíc eur.

„Niektoré inštitúcie najprv podpíšu memorandum a potom sa ho snažia nejakým spôsobom naplniť. My sme

zvolili opačný trend. Najprv sme už naplnili niektoré ciele spolupráce. Konkrétne ide o výstavbu atletického štadióna, ale, samozrejme, tých cieľov, aj keď možno nie tak investične vysoko náročných, ale dlhodobých, je viac. Sú to napríklad aj aktivity v rámci letnej školy,“ povedal po podpise memoranda predseda PSK. Podľa Majerského im ide o to, aby stabilizácia absolventov PU v Prešove bola jasná a zreteľná. „Riaditelia našich škôl majú jasné zadanie, aby absolventov PU uprednostňovali do zamestnaneckého pomeru najmä preto, aby tu bol zastabilizovaný mladý človek, aby sa mal možnosť uplatniť na trhu práce, aby si tu založil rodinu, aby tu žil, pracoval, lebo sme svedkami toho, že východ sa naozaj vyludňuje,“ doplnil. Prešovská univerzita ponúka krajskej samospráve odbornú pomoc pri tvorbe stratégie rozvoja vzdelávania a práce s mládežou, pri vypra-

covaní analýz a štúdií potrieb kraja a ďalších významných rozvojových dokumentoch. Perspektívnou oblasťou je spolupráca medzi jednotlivými fakultami PU a krajom vo vzťahu k stredným školám v územnej pôsobnosti PSK, realizácia odborných praxí študentov, organizovanie podujatí, seminárov vrátane zorganizovania letnej prázdninovej univerzity. „Možnosť spolupráce univerzity a kraja je veľa, závisí to, samozrejme, od profilu našich fakúlt, od jazykov cez históriu, manažment, turistický ruch, ekológiu a ďalších možností spolupráce, kde môžeme byť my prospešní PSK a, samozrejme, prospešný on nám. Určite vidím veľký potenciál aj v stredných školách, ktoré sú v pôsobnosti PSK. Sú tu ďalšie formy spolupráce, napr. pri riešení projektov, kde už doteraz spolupráca existuje a je pomerne úspešná,“ uzavrel rektor PU Peter Kónya.

Mgr. Daša JELEŇOVÁ (PSK), TASR

EURÓPSKA ÚNIA BLIŽŠIE K MLADÝM ĽUĎOM

Priblíženie aktivít Európskej únie mladým ľuďom, výmena skúseností, nové možnosti edukácie a odbornej praxe pre študentov či spoločná príprava podujatí, aj o tom bude spolupráca Prešovskej univerzity (PU) v Prešove s Informačným centrom Europe Direct Prešov.

Rector PU prof. Peter Kónya a doc. Alexander Duleba, riaditeľ Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, v záujme bližšej kooperácie univerzity a informačného centra podpísali Memorandum o vzájomnej spolupráci. Dohodli sa na súčinnosti predovšetkým vo vzdelávacej oblasti v podobe poskytovania odbornej praxe pre študentov, ich vzdelávania, prípravy vedecko-výskumných projektov či odborných podujatí, konferencií, workshopov a diskusií súvisiacich s problematikou Európskej únie. „Verím, že spolupráca medzi univerzitou a informačným centrom prinesie nové možnosti edukácie

študentov, rozšíri ponuku odbornej praxe, ktorá je pre študentov počas štúdia veľmi dôležitá a súčasne napomôže k zvýšeniu povedomia mladých ľudí o európskych témach,“ uviedol pri podpise memoranda rektor Kónya. „Hlavným poslaním Prešovského informačného centra je zvýšiť informačnú interaktivitu obyvateľov a študentov primárne Prešovského kraja o EÚ, jej inštitúciách a o činnostiach, ktoré majú vplyv na ich každodenný život. Spolupráca s Prešovskou univerzitou náš zámer ešte viac pretaví do praxe,“ poznamenal Duleba, riaditeľ Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, ktorá je hostiteľskou organizáciou

Informačného centra Europe Direct Prešov. Jeho slová následne doplnil aj manažér informačného centra v Prešove Matúš Žac: „Podpis memoranda je vyústením dlhodobej myšlienky Informačného centra Europe Direct Prešov, zameranej na prácu s mladými ľuďmi a študentmi, ktorí majú záujem o problematiku EÚ, prípadne o prácu v európskych inštitúciách. Práve pre nich by sme radi vytvorili priestor pre praktickú realizáciu.“ Ako uzavrel Žac, ambíciou informačného centra je aj aktívne zapájať mladých ľudí a študentov do diskusií a formovania európskych politík.

Mgr. Anna POLÁČKOVÁ, PhD.

UZNANIE PRE VEDCOV Z FHPV

Rector Prešovskej univerzity (PU) v Prešove prof. Peter Kónya sa stretol a poďakoval dvom odborným asistentom z Katedry ekológie Fakulty humanitných a prírodných vied (FHPV) PU za významný prínos v oblasti vedy a šírenie dobrého mena Prešovskej univerzity. Na znak uznania im odovzdal aj Pamätnú plaketu PU.

Pred niekoľkými týždňami v mediálnom priestore zarezoňovala informácia o tom, že vedci z PU zaznamenali na pozemku, ktorý využíva univerzita na vedecké účely, invázny druh muchy. Nebezpečný nepôvodný škodca s názvom *Drosophila suzukii*, pochádzajúci z Ázie, sa nekontrolovateľne šíri po celom svete a napáda nedozreté zdravé ovocie. O uvedenej téme informovali nielen regionálne médiá, ale tiež médiá s celoslovenskou pôsobnosťou či médiá z Českej republiky.

K danému objavu vedci z FHPV PU Mgr. Peter Manko, PhD., a Mgr. Jozef Oboňa, PhD., prišli náhodne počas realizácie iných výskumných prác. Práve vyššie menovaných ved-

cov pozval na neformálne stretnutie rektor PU prof. Peter Kónya a poďakoval sa im za ich prínos v oblasti vedy a za šírenie dobrého mena PU. Odborní asistenti z Katedry ekológie na stretnutí, ktoré sa nieslo v uvoľnenej a priateľskej atmosfére, bližšie predstavili daný objav a zároveň priblížili svoje ďalšie výskumné plány a pripravované projekty.

* * *

Vedci z Katedry ekológie FHPV PU sa venujú mnohým zaujímavým témam, okrem biologických invázií sa už niekoľko rokov zaoberajú aj výskumom a šľachtením liečivých rastlín. V lani vyšľachtili nový uni-

kátny druh mäty piepornej pod názvom Kristínka, s veľmi vysokým obsahom mentolu. Pred dvomi rokmi sa zaslúžili o priznanie patentu za vypracovanie unikátnej technológie izolácie prírodných látok z plodov liečivých rastlín. Technológia pomocou vymrazovacieho sušenia, ktorá môže nájsť svoje uplatnenie v medicíne, oslovila aj Svetovú zdravotnícku organizáciu (WHO).

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.

POĎAKOVANIE ZAMESTNANCOM ODCHÁDZAJÚCIM DO PENZIE

Stalo sa už dobrým zvykom, že so zamestnancami odchádzajúcimi do dôchodku sa dôstojným spôsobom rozlúči, ale predovšetkým poďakuje za ich dlhoročnú svedomitú prácu aj rektor Prešovskej univerzity (PU) v Prešove prof. Peter Kónya.

Nebolo tomu inak ani v mesiaci jún, keď sa priateľského stretnutia zúčastnili štyria končiaci zamestnanci našej univerzity, doc. PaedDr. Viera Bebčáková, PhD., PhDr. Marta Jakubíková, PhD., PhDr. Alena Longauerová, PhD., a RNDr. Andrej Sýkora, PhD. „Dovoľte mi, aby som sa Vám poďakoval za roky, desaťročia strávené na našej univerzite, za Vašu prácu, aj vďaka ktorej mohla univerzita prosperovať a posúvať sa vpred,“ zneli slová rektora, ktorý pri odovzdaní ďakovného listu zaželel všetkým predovšetkým pevné zdravie a zaslúžený oddych. „Chcem vyjadriť presvedčenie, že aj v období, kedy budete zaslúžene oddychovať, si na univerzitu spomeniete a vždy na ňu radi zavítate,“ doplnil rektor Kónya.

„Veľmi si vážim pozvanie pána rektora, beriem to ako zadostúčenie za našu prácu. Morálne ocenenie je pre mňa omnoho viac ako nejaká iná odmena,“ uviedla dr. Jakubíková z Fakulty zdravotníckych odborov (FZO). Ako dodala, na FZO pracuje

od jej založenia a nikdy to neolutovala. „Bolo to moje vysnívané povolanie a považujem to za najlepšiu skúsenosť v mojom živote, preto sa mi ťažko odchádza,“ poznamenala Jakubíková. Ako prezradila, po odchode do dôchodku sa plánuje venovať predovšetkým svojej rodine, voči ktorej podľa jej slov pociťuje dlh za pomoc a podporu počas celého obdobia. Slová Jakubíkovej následne doplnil aj jej kolega z FZO, dr. Sýkora. „Pôsobenie na FZO naplnilo moje očakávanie v zmysle môjho kariérneho rastu, nakoľko som predtým pôsobil ako učiteľ na gymnáziu. Teraz si chcem oddýchnuť a užívať dôchodok,“ povedal s úsmevom na tvári Sýkora a zaželel svojim mladším kolegom pokoj a trpezlivosť pri práci s mladými ľuďmi. Na FZO od jej založenia pôsobila aj dr. Longauerová. „Keď v akademickom roku 2002/2003 prišla na Prešovskú univerzitu malá nadšená skupina kolegov, aby tu začali písať históriu novej fakulty, bola som jednou z nich. Mali sme guráž.

Prijali sme náročnú výzvu dokázať, že vzdelávanie sestier a pôrodných asistentiek na akademickej pôde má svoje opodstatnenie i perspektívu,“ zaspomínala si Longauerová, ktorá dodala, že to nebola jednoduchá úloha. „V tomto duchu sa niesli aj moje osobné kroky. Pracovala som, študovala, publikovala, vyhodila som zo skúšky prvého študenta (a Boh mi je svedkom, že to bolo pre mňa naozaj ťažké), zapojila som sa do prvého projektu, prihlásila som sa na angličtinu, absolvovala som prvú konferenciu, zahraničný študijný pobyt, zvládla som IKT, napísala prvú učebnicu... V rámci klinických cvičení som so študentmi prešla takmer všetky oddelenia prešovskej nemocnice a naučila som sa pokore voči životu, ale aj voči prírode v nás. Viedla som Katedru aplikovaných humanitných vied, pomáhala som rozbehnúť Katedru dentálnej hygieny, bola som členkou akademického senátu. Pribúdali študijné odbory, predmety, kolegovia, študenti, denní aj externí... Pätnásť rokov.

Veľa? Málo? Straty? Nálezy? Bol to predovšetkým čas, v ktorom sa pôvodná neistota menila na skúsenosti, sebavedomie, ale tiež na radosť a spokojnosť, že sme obstáli, že sme nesklamali. A na vďaku. Vďaku za všetkých, ktorí sa dotkli môjho srdca, za študentov a kolegov. A za moje skvelé kolegyne z Katedry ošetrovateľstva, ktoré ma podržali v časoch najťažších, vyjadrila svoje pocity Longauerová a zároveň prezradila, svoje ďalšie plány. „*Chcem sa slobodne venovať sebe a svojej rodine, chcem konečne dočítať Perzský oheň... Nechcem sa nudiť. Preto sa učím po francúzsky, absolvujem kondičné jazdy v autoškole, snažím sa minimalizovať prípadné zdravotné obmedzenia. Tak ako Malý princ Antoina de Saint-Exupéryho verím, že vždy príde nová príležitosť, nová láska, nové priateľstvo, nová sila a že pre nový koniec je vždy nový začiatok,*“ uzavrela.

Na svoje pôsobenie na Prešovskej univerzite si zaspomínala aj doc. Babčáková, ktorá na univerzitu, vtedy ešte na Pedagogickú fakultu Univerzity Pavla Jozefa Šafárika, nastúpila 1. decembra 1970. „*Do Prešova som prišla ako hráčka basketbalu do družstva TJ Slávia UPJŠ Prešov, ktoré v roku 1970 postúpilo do 1. československej basketbalovej ligy a nepretržite v nej hralo do roku*

1979. Okrem toho, že som sa dostala medzi vynikajúce basketbalistky, aj na katedre som spoznala vynikajúcich kolegov – učiteľov, ktorí ako učitelia a zároveň vrcholoví športovci do značnej miery ovplyvnili môj športový i profesijný život. Práca so študentmi na Katedre telesnej výchovy splnila moje očakávania. Boli to naozaj krásne a nezabudnuteľné zážitky,“ zaspomínala si Babčáková. Po odchode do dôchodku plánuje aj ďalej spolupracovať s teraz už bývalými kolegami, najmä na poli olympijskej výchovy, „*na ktorom som určite ako členka Slovenskej olympijskej akadémie a čestná členka Slovenského olympijského výboru vyorala aspoň malú brázdnu medzi učiteľmi – kolegami i medzi študentmi, z ktorých už mnohí mali možnosť prežiť nezabudnuteľné chvíle priamo v kolíske olympijských hier, v gréckej Olympii,*“ doplnila úspešná športovkyňa. Ako uviedla, je nesmierne vďačná vedeniu Prešovskej univerzity (i predtým UPJŠ), vedeniam všetkých fakúlt a všetkým kolegom, ktorí jej umožnili prežiť krásny život, v ktorom sa naplnili jej športové i pedagogické ambície.

Mgr. Anna Polačková, PhD.

SPOLUPRÁCA S JUHOČESKOU UNIVERZITOU

Rector Prešovskej univerzity v Prešove prof. Peter Kónya, a rektor Juhočeskej univerzity v Českých Budějoviciach doc. Tomáš Machula, podpísali dohodu o vedeckej, pedagogickej a kultúrnej spolupráci. Dohoda bola podpísaná v rámci priateľského stretnutia na pôde Juhočeskej univerzity.

Cieľom tejto dohody je prehĺbenie spolupráce v oblasti vzdelávania, vedy, výskumu a kultúrnych vzťahov medzi týmito univerzitami. Spolupráca medzi univerzitami bude prebiehať predovšetkým v oblasti organizovania spoločných vedeckých stretnutí, seminárov a iných foriem vedeckej spolupráce, v oblasti realizácie spoločných výskumných projektov a výmeny vedecko-pedagogických pracovníkov. Súčasťou spolupráce bude aj prijímanie študentov a doktorandov partnerskej univerzity na dlhšie študijné alebo výskumné pobyty v rámci európskych programov Erasmus+, CEEPUS a iné.

www.jcu.cz

VZÁCNÉ CIRKEVNÉ OCENENIE PROF. MACHALOVEJ

Dňa 12. júla 2018 udelil Rastislav, arcibiskup prešovský, metropolita českých krajín a Slovenska archijerejské požehnanie a hramotu prof. PhDr. Márii Machalovej, CSc., ako prejav vďaky za jej dlhoročnú obetavú odbornú a pedagogickú činnosť, garantovanie študijného odboru sociálna práca, ako aj napomáhanie rozvoja a šírenia dobrého mena Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove.

Profesorke Márii Machalovej patrí uznanie za jej autorstvo a vysoké nasadenie v príprave a realizácii inovatívneho študijného programu preventívna sociálna práca, ktorého bola garantkou. A rovnako tak aj za koncepciu, založenie tradície a garanciu v súčasnosti vo vedeckej komunite známej a etablovanej, aj odborníkmi hojne navštevovanej, interdisciplinárnej medzinárodnej konferencie pod názvom Nová sociálna edukácia človeka, ktorej siedmy ročník sa uskutoční v novembri 2018 na PBF v Prešove. Profesorka Mária Machalová bola garantkou študijného odboru 3.1.14 sociálna práca, aj členkou Vedeckej rady PBF

PU, tiež predsedníčkou odborovej komisie pre doktorandské štádium v odbore sociálna práca a členkou Akademického senátu PBF PU. Jej vedeckovýskumná a pedagogická činnosť bola ocenená udelením striebornej medaily Prešovskou univerzitou. Publikovala niekoľko monografií, učebných textov a mnohé vedecké príspevky. Je autorkou nového konceptu Preventívna sociálna práca a konceptu Edukačná sociálna práca. Profesorka Mária Machalová vyjadrila svoje poďakovanie za veľmi vzácne ocenenie – archijerejské požehnanie a hramotu, ktoré si prevzala z rúk arcibiskupa a metropolitu Rastislava týmito slovami:

„Vaše Blaženstvo, metropolita Rastislav, je pre mňa veľkou ctou byť v tejto chvíli tak vysoko poctená Vaším veľkorysým uznaním, ktoré si úprimne vážim. Sotva dokážem vyjadriť to, čo teraz prežívam. Je to hlboká vďačnosť a dojatie. Po celé roky je pre mňa požehnaním, že sa môžem osobne angažovať z pozície garantky štúdia za rozvoj a udržanie odboru sociálna práca na PBF. Neprestanem ďakovať Bohu, nášmu Pánovi za to, že ma v pravú chvíľu povolal späť do môjho rodného mesta Prešova, aby som odovzdala generácii študentov zo svojej osoby to najlepšie. Dostalo sa mi tej milosti, že ma Pán viedol v mojich činnostiach pre fakultu, že ma obdaroval vysokou angažovanosťou v pedagogickej a vedeckej práci. A daroval mi tvorivosť, ktorá mi dopomohla vynachádzať nové, napísať mnohé články a viaceré knihy a tým šíriť dobré meno PBF. Ďakujem za tieto dary Ducha. Môže byť človek ako ja šťastnejší, než keď sa mu pedagogická a vedecká práca stane povolaním od nášho Pána? Nikde a nikdy, na žiadnom mieste som v práci nebola šťastnejšia. Ďakujem nášmu Pánovi, že ma sem povolal a že tu a teraz môžem pred Jeho tvárou a pred vzácnym zhromaždením veriacich ľudí, s veľkou pokorou a vďačnosťou prijať z rúk Vášho Blaženstva, metropolita Rastislav, toto pre mňa neoceniteľné a vzácne uznanie. Nášmu Pánovi budem slúžiť, pokiaľ budem žiť. Moje srdce je ochotné rozdávať sa.“

PhDr. ThDr. Maroš ŠÍP, PhD.
PBF PU

PHILOSOPHY MADE IN CHINA

Známe slovné spojenie *Made in China* väčšine z nás evokuje široké spektrum konfekčných možností nie valnej kvality, no pomerne nízkej ceny. Rozhodne iný význam by mal tento výraz pre všetkých viac ako sedemtisíc účastníkov XXIV. svetového filozofického kongresu (XXIV. World Congress of Philosophy Learning to Be a Human), ktorý sa konal v dňoch 12. – 20. augusta 2018 v Pekingu, v priestoroch China National Convention Centre. Spomínané slová by boli bezpochyby nahradené hodnoteniami, ako skvele zorganizovaný, najväčší v dejinách a skutočne svetový.

Kongres bol organizovaný už tradične Fédération Internationale des Sociétés de Philosophie (FISP) v spolupráci s domácou Peking University. Ponúkol pozvané plenárne prednášky prestížnych autorov z celého sveta. Jadrom kongresu bola práca 99 sekcií, ktoré boli sprevádzané sympóziami, tematickými seminármi, prezentáciami publikácií či tiež prácou okrúhlych stolov a osobitnou študentskou časťou. Dni a hodiny kongresu boli výnimočným priestorom prienikov myšlienok a vnímania súčasného i historického postavenia filozofie nielen v akademickom prostredí, lež v spoločnosti ako takej (ako príklad možno uviesť medzinárodný čínsko-americko-taliansky okrúhly

stôl, pojednávajúci o vplyve politiky Donalda Trumpa na formovanie filozofického diskurzu v USA). Ponúkal rôznorodé ideové a interdisciplinárne fúzie medzi filozofmi, teológmi, literárnymi vedcami, kybernetikmi i neurovedcami. Slovensko bolo zastúpené účastníkmi zo Slovenskej akadémie vied, Univerzity Komenského v Bratislave a tiež Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Prešovská univerzita v Prešove bola zastúpená profesorom Pavlom Dancákom, doktorom Ľubomírom Dunajom a doktorom Ondrejom Marchevským. Súčasťou práce kongresu bolo aj zasadnutie Valného zhromaždenia FISP, ktoré sa konalo 16. 8. 2018 v kampuse Pekinskej univerzity.

Jedným zo zásadných bodov zasadnutia bola voľba krajiny, miesta konania XXV. svetového filozofického kongresu v roku 2023. V dvojkolovej voľbe sa víťazom hlasovania stal Melbourne v Austrálii. To delegáti uprednostnili pred Rio de Janeirom, Tokiom a Teheránom, ktorého kandidatúra bola sprevádzaná búrlivou a kritickou diskusiou. Nazdávam sa, že úspechu Melbourne výrazne napomohla excelentne zvládnutá prezentácia, štátom deklarovaná výrazná finančná pomoc v prípade schválenia žiadosti a jasne formulované odpovede na všetky otázky od delegátov zhromaždenia.

Mgr. Ondrej MARCHEVSKÝ, PhD.
FF PU

14. ROČNÍK MEDZINÁRODNEJ BAŤOVEJ KONFERENCIE

V dňoch 24. – 26. apríla 2018 sa Mgr. Veronika Čabinová a Mgr. Erika Onuferová, interné doktorandky Katedry financií Fakulty manažmentu PU v Prešove, zúčastnili medzinárodnej vedeckej doktorandskej konferencie 14th Annual International Bata Conference for Ph.D Students and Young Researchers, ktorá sa konala v priemyselnom a podnikateľskom centre východnej Moravy, Zlíne (Česká republika). Účastníkmi boli doktorandi z viacerých zahraničných krajín, ako napr. Vietnam, Keňa, Bielorusko, Nemecko, Litva, Kosovo, Albánsko, Turecko či Srí Lanka.

Vedecká konferencia sa konala na pôde Univerzity Tomáša Baťu v Zlíne (UTB), konkrétne v priestoroch Fakulty managementu a ekonomiky (FaME). Univerzita je dynamicky sa rozvíjajúcou vysokou školou, ktorá poskytuje širokú ponuku štúdia humanitných, prírodovedných, technických i umeleckých odborov na šiestich fakultách a v mnohých smeroch je centrom špičkovej vedy a výskumu nielen v národnom meradle. Prekvapilo nás množstvo ponúkanej odbornej praxe a projektov v spolupráci s firmami z reálneho podnikateľského prostredia, čím univerzita výrazne zvyšuje uplatniteľnosť svojich absolventov na trhu práce. V porovnaní s našimi univerzitnými možnosťami v tomto vidíme obrovské medzery a zároveň priestor na zlepšovanie. Organizačný výbor konferencie DOKBAT 2018 bol zastúpený internými doktorandmi fakulty FaME, ktorí zvládli celkový priebeh programu na výbornú. Okrem samotnej oficiálnej časti konferencie sme mali možnosť zúčastniť sa dvoch neformálnych stretnutí,

kde nás pri príjemnom posedení (ne) prekvapila ich priateľnosť, pohostinnosť a večne dobrá nálada. Konferenciu oficiálne otvoril svojim príhovorom Ing. Lubor Homolka, Ph.D., prodekan pre doktorandské štúdium, a následne sa všetci prezentujúci presunuli podľa svojho zamerania do jednej z dvoch odborných sekcií (Section I: Management, Marketing a Section II: Economics, Finance, Regional Development, Public Sector Administration), ktoré boli vedené Ing. Lukášom Dankom, Ph.D., a Ing. Kamilom Dobešom, Ph.D. Obe sme aktívne vystúpili s problematikou hodnotenia výkonnosti slovenských kúpeľných podnikov aplikáciou moderných metód (Enterprise performance analysis of the Slovak health spa sector by applying selected modern financial methods) v rámci Section II. Po oficiálnom ukončení konferencie mali účastníci možnosť zúčastniť sa v poobedňajších hodinách viacerých zaujímavých workshopov, ktoré sa konali v priestoroch fakulty FaME. Napr. Ing. Kamil Košťál, MBA, vystúpil

s témou Spiral Management – How to Survive in Chaos, dr. Bjørn Jæger z Molde University College (Nórsko) zasa viedol zaujímavý workshop v oblasti Fundamentals of Industry 4.0 and Manufacturing Networks 4.0. Navyše po individuálnej dohode bolo v závislosti od odborného zamerania možné konzultovať svoje vedecké zámery či dizertačné práce s dvanástimi odborníkmi pôsobiacimi na fakulte FaME, napr. pre našu oblasť výskumu Company Economics & Finance, Management, Accounting nám prideliť konzultanta doc. Ing. Borisa Popeska, Ph.D. Účasť na tejto medzinárodnej vedeckej doktorandskej konferencii DOKBAT 2018 nám priniesla množstvo cenných skúseností, vedomostí a rozšírila naše výskumné obzory, ktoré nám v budúcnosti určite pomôžu pri zvyšovaní kvality publikačných aktivít, ako aj pri zlepšení vzájomnej spolupráce so zahraničnými vedeckými pracovníkmi.

Mgr. Veronika ČABINOVÁ
Mgr. Erika ONUFEROVÁ
doktorandky FM PU

AKADEMICKÉ MAJSTROVSTVÁ SR V ATLETIKE 2018

Dňa 16. júna 2018 študenti Fakulty športu úspešne reprezentovali Prešovskú univerzitu (PU) v Prešove na podujatí Akademické majstrovstvá Slovenskej republiky v atletike 2018.

Dňa 15. 06. 2018 som spoločne so študentmi Fakulty športu vycestovala na podujatie Akademických majstrovstiev Slovenskej republiky v atletike, ktoré sa konali na atletickom štadióne STU – Mladá Garda v Bratislave. Študenti fakultného odboru učiteľstvo telesnej výchovy a odboru šport a zdravie sa rozhodli reprezentovať Prešovskú univerzitu a Fakultu športu na vyššie uvedenom podujatí. Počet študentov bol 16, z toho 7 žien, 9 mužov a 1 vedúci pedagóg skupiny. Ubytovanie bolo zabezpečené hlavným organizátorom AMSR, konkrétne sme boli ubytovaní v hoteli Družba na Botanickej ulici v Bratislave, kde boli študenti oboznámení s priebehom podujatia a následne dostali pokyny o bezpečnosti. Nasledujúci deň 16. 06. 2018 sa realizovalo samotné podujatie AMSR, ktoré sa konalo na atletickom štadióne STU v Bratislave. Časový harmonogram bol vopred stanovený, a tým sa študenti mali príležitosť

dostatočne vopred pripraviť na očakávaný výkon v danej disciplíne. Jednotlivé disciplíny sa realizovali v čase od 12:00 do 18:00 hod. večer. Počas podujatia si študenti mohli vyskúšať zmerať sily proti súčasnemu najrýchlejšiemu Slováckovi Jánovi Volkovi v behu na 100 metrov. Ako môžete vidieť nižšie, taktiež sme neodolali a dali si s ním spoločnú fotografiu. Po ukončení realizácie atletických disciplín sme čakali na vyhlásenie výsledkov, ktoré bolo veľmi úspešné. Na základe dosiahnutých výkonov sme obsadili popredné miesta, a to konkrétne:

V behu na 4 x 100 m štafetový beh (muži) – D. Chromek, L. Závadský, D. Orolín, J. Sučka, ktorí obsadili 2. miesto. V disciplíne hod oštepom (ženy) obsadila M. Vargová 2. miesto a Z. Baníková 3. miesto. Vrh guľou (ženy) obsadila 3. miesto opäť M. Vargová. V behu na 800 m (ženy) obsadila V. Vagaská 2. miesto a Ž. Štefaníková obsadila 3. miesto.

V jednej z najobsadenejších disciplín, a to v behu na 5 000 m (muži), obsadil R. Tomeček 1. miesto, a zároveň dosiahol titul „Akademický majster Slovenskej republiky v behu na 5 000 m“. Srdečne gratulujeme.

Ostatným študentom taktiež ďakujeme za úspešnú reprezentáciu PU Fakulty športu. Po ukončení úspešného podujatia sme odcestovali naspäť do Prešova. Podujatie AMSR hodnotím pozitívne, ako úspešne zrealizované a reprezentované. Pevne veríme, že Prešovská univerzita v Prešove a Fakulta športu ponúkne študentom čoraz viac vhodných podmienok pre tréning atletiky a s tým spojenú úspešnú reprezentáciu. Taktiež ďakujeme univerzite a našej fakulte za reprezentačné dresy, ktoré boli využité na podujatí AMSR 2018. Milujte pohyb – milujte atletiku!

Mgr. Daniela LEÜTTEROVÁ
FŠ PU

NA KATEDRE EKOLÓGIE SA ŠTÁTNICUJE PO NOVOM

Nové štátnice na Katedre ekológie Fakulty humanitných a prírodných vied PU si v tomto roku po prvýkrát vyskúšali po magistroch aj bakalári. Takto je to omnoho lepšie, zhodli sa spoločne študenti a aj komisia.

Ekológia je veda 21. storočia. Zaoberá sa vzťahmi medzi živými organizmami navzájom a ich prostredím. Iba vedomosti založené na vedeckých dôkazoch umožňujú nájsť riešenie súčasných globálnych problémov, ktoré trápia našu planétu. Na našej katedre hľadáme odpovede na otázku, prečo je príroda taká rozmanitá; čo sú a akú úlohu zohrávajú pri vzniku biodiverzity ekologické kaskády, chemické látky tvorené organizmami, geografia či sexuálny výber. Skúmame živočíchy, rastliny, mikróby. Vidíme a bádame prírodu z rôznych hľadísk v teréne i špičkovy vybavených univerzitných laboratóriách. Dôraz kladieme na priamu účasť študentov vo vedeckom výskume, už od bakalárskeho stupňa sa zúčastňujú študijných pobytov, stáží a expedícií do exotických krajín. Štátne skúšky sú veľkým dňom nie len pre končiacich študentov, ale aj pre ich učiteľov, školiteľov a tiež aj

samotnú štátnicovú komisiu. V tento deň museli študenti jednak obhájiť svoju záverečnú prácu a taktiež zložiť ťažkú skúšku tvorenú množstvom otázok z viacerých štátnicových predmetov. No vďaka novej akreditácii tomu už tak nie je. Náročná a pre mnohých študentov obávaná štátna skúška na Katedre ekológie sa zmenila. Ekológovia (jednoodboroví) po novom už len obhajujú záverečnú prácu a následne je vedená rozprava iba v rámci zamerania bakalárskej či diplomovej práce. Pri učiteľoch so záverečnou prácou tvorila jednu časť štátnej skúšky obhajoba s rozpravou k záverečnej práci a druhú časť rozprava k jednému vyžrebovanému okruhu (z celkového počtu 16 okruhov). Pri učiteľoch bez záverečnej práce si študent vyžreboval dva tematické okruhy. Katedra ekológie uskutočňuje výskum a poznávanie na všetkých úrovniach ekologickej organizácie

(jedinec, populácie, druh, spoločenstvá, ekosystém, biosféra). Snažíme sa pristupovať k ekologickým otázkam synteticky, kladieme dôraz na medziodborový prístup vo výskume aj vzdelávaní. Usilujeme o excelentnosť a synergiu v našich koordinovaných programoch vzdelávania, výskumu aj služieb. Uvedomujeme si zásadnú úlohu vedy a ekológie v živote ľudí dneška aj budúcnosti, v našich študijných a vzdelávacích programoch kladieme dôraz na ekologickú gramotnosť.

Naším absolventom držíme palce a prajeme im veľa úspechov v osobnom, ale najmä budúcom pracovnom živote.

prof. PaedDr. Ján KOŠČO, PhD.
doc. Mgr. Martin HROMADA, PhD.
Ing. Jozef OBOŇA, PhD.
FHPV PU
Foto: Ing. Lenka BOBUĽSKÁ, PhD.

O SMRTI V LITERATÚRE PRE DETI S DOC. MILENOU ŠUBRTOVOU

Počas týždňa Akademického Prešova (23. – 26. apríla 2018) navštívila Pedagogickú fakultu PU erudovaná odborníčka na literatúru pre deti a mládež doc. PhDr. Milena Šubrtová, Ph.D., z Katedry českého jazyka a literatúry PF Masarykovej univerzity v Brne. Dňa 24. apríla sa konala prednáška s názvom Literatúra pre deti a mládež s tematikou smrti, čo je centrálna téma jej celoživotného výskumu.

Základné informácie o prednášanej téme sú obsiahnuté v jej monografii z roku 2007 Tematika smrti v české a svetové próze pro děti a mládež, pričom prednáška bola aktualizovaná o novšie vydané tituly. Doc. M. Šubrtová je taktiež autorkou monografie Pohádkové příběhy v české literatuře pro děti a mládež 1990 – 2010 z roku 2011, ako aj spoluautorkou I. a II. dielu Slovníku autorů literatury pro děti a mládež – Zahraníční spisovatelé (2007); – Čeští spisovatelé (2012).

Prednáška bola koncipovaná deduktívne, t. j. od všeobecných poznámok o téme smrti ku konkrétnym textom, ktoré tematizujú smrť. Autorka na začiatku analyzovala súčasný stav chápania smrti. Postmoderna podľa nej bagatelizuje a vytesňuje smrť zo života a prestáva sa chápať ako prirodzená súčasť života. Následne predstavila 5-fázový model akceptácie smrti podľa autorky E. Kübler-Rossovej, ktorý možno identifikovať v tých najkvalitnejších literárnych dielach spracovávajúcich tému smrti. Ďalšia časť prednášky sa venovala dieťaťu a jeho vzťahu k smrti. Skonštatovala, že súčasné dieťa sa stretáva so smrťou vo veľmi skorom veku cez televíziu a počítačové hry. Dieťa si spočiatku personifikuje smrť, pričom si neuvedomuje vlastnú konečnosť v dôsledku svojho egocentrizmu, ale už od roku a pol si uvedomuje pocit odlúčenia. Zlomovým obdobím je koniec mladšieho školského veku, kedy dochádza k uvedomeniu si smrti.

Uvedené informácie ovplyvnili aj literatúru pre deti a mládež, ktorá najmä po roku 1989 začala tematizovať smrť v rozličných podobách. Kvalitne spracovaná daná téma môže podľa nej výrazne prispieť k pochopeniu smrti, resp. k zbaveniu sa nadmerného strachu z nej. Takáto literatúra sa môže efektívne

podieľať na utváraní tzv. konceptu smrti u dieťaťa. Už vo folklórnych rozprávkach vystupovali postavy ako kostlivec či kmotrička smrť (bratia Grimmovci, K. J. Erben). Moderné, súčasné rozprávky, rešpektujúc detský aspekt, však priniesli nové pohľady na smrť, napr. v kategórii postáv vystupuje nešťastná či empatická smrť alebo jej dieťa (malá Smrtečka), ktoré sú často zbavené hrôzy. Súčasní autori využívajú pri zobrazení smrti najmä personifikáciu, metaforickosť a náznakovosť.

Autorka následne predstavila niekoľko konkrétnych kníh pre deti a mládež, ktoré originálnym spôsobom približujú detskému čitateľovi smrť. Diapazón prezentovaných kníh bol početný, reprezentatívny a rozmanitý, od svetovej literatúry cez slovenskú až po českú literatúru. Medzi najzaujímavejšie tituly zaradila napr. rozprávku Kačka, smrť a tulipán od nemeckého autora W. Erlbrucha, ktorej bola udelená prestížna medzinárodná Cena H. Ch. Andersena. Nezabudlo sa ani na švédsku spisovateľku A. Lindgrenovú a jej rozprávky Mio, Můj Mio a Bratia Levie srdce, s ktorou sa spája diskusia zo 70. rokov, či táto kniha nevyzýva k detskej samovražde. Autorka ocenila aj viacero kníh s filozofickým nádychom nórskeho spisovateľa J. Gaardera, napr. Anton a Jonatán, Knižka otázok, Pomarančové dievča či V zrkadle, v záhade. Z britskej literatúry upozornila na mnohovrstvový filozofický text pre mládež Hra na smrť od D. Almonda.

Pri slovenskej literatúre sa spomenuli také mená ako E. J. Groch a jeho symbolicko-imaginatívny text Píšťalkár či S. Liptáková a jej Chlapec bez mena. Z českej literatúry pre deti a mládež vyzdvihla najmä I. Procházkovú a jej knihu Myši patří do nebe... ale jenom na skok!,

ktorá vyhrala českú prestížnu cenu Magnesia litera. Spomenul sa aj text Babočky od autorov M. Rezkovej a L. Urbánka, ako aj kniha Anna a Anička od M. Špinkovej. Po prezentácii bol priestor na otázky, ktoré podnietili diskusiu, rozoberajúc najmä úlohu a kompetencie učiteľa vo vzťahu k utváraní konceptu smrti u dieťaťa. Na záver autorka skonštatovala, že ak chceme dieťaťu ponúknuť niektorú z vyššie spomínaných kníh, tak vždy musíme rešpektovať vekovosť knihy, t. j. pre aký vek je daná kniha určená, aby nedošlo k traumatizovaniu detského čitateľa. Dúfajme, že k česko-slovenským a slovensko-českým návštevám bude dochádzať častejšie, upevňujúc tak svoj vzťah a výmenu informácií, keďže obe literatúry majú k sebe veľmi blízko.

Mgr. Dávid DZIAK
doktorand PF PU

DEŇ DENTÁLNEJ HYGIENY A PREVENČIE

Dňa 26. apríla 2018 sa v priestoroch Fakulty zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove konal Deň dentálnej hygieny a prevencie.

Obchodný zástupca firma BARD, pán MVDr. Marián Radosa, začal tento deň s prednáškou Bio Plus – múdra huba *Pythium oligandrum*. Múdra huba, ako ju ľudovo nazývame, je prospešná huba tam, kde je potreba narušiť biofilm. Dozvedeli sme sa konkrétne, čo je to za hubu a ako funguje. Indikácia prípravkov je najmä pre pacientov, ktorí trpia na halitózu, kvasinkové infekcie ústnej dutiny, pretrvávajúce parodontálne vaky, krvácanosť, ortodontickí pacienti a iné. Pokračoval Ing. Peter Sokoli z firmy GSK s témou Hypersenzitivita dentínu a jej riešenie. Objasnil nám v nej čo, spôsobuje citlivosť a to, že dentínová hypersenzitivita je väčšinou spôsobená recesiou gingívy. Až 84% postihnutých hypersenzitivitou trpí gingiválnou recesiou. Odporúčanie zubnej pasty Sensodyne je jednoduchým a účinným spôsobom, ako zvládnuť prejavy dentínovej hypersenzitivity. Čo je hlavné, zlepšuje kvalitu života pacientov, ktorá súvisí

so zdravím ústnej dutiny. Listerine vo svete medicínskych dôkazov bola ďalšia zaujímavá prednáška odprezentovaná Ing. Emíliou Výbohou (Johnson&Johnson) aby sme pochopili dôležitosť ústnej vody. Na prednášku o ústnych vodách nadviazala aj doc. MUDr. Eva Kovaľová, PhD. s názvom Manažment chemickej liečby. Objasnila nám, aké je dôležité je vedieť kedy, komu, kde, aký preparát a v akej forme aplikujeme pacientovi. Pokračovali sme prednáškou od Mgr. Beáty Szabovej (DuerrDental, ČR) – Dezinfekční a hygienický režim ve stomatologické praxi. Svoju prednášku začala krátkym videom, v ktorom sme mohli vidieť, aké je dôležité sa dostatočne chrániť. Pacienti s parodontopátiami – produktová podpora pre každodennú domácu starostlivosť, túto tému nám predniesla Bc. Katarína Zakrevská (Colgate/Palmolive). V prezentácii nám bola predstavená nová zubná pasta Elmex sensitive professional

repair and prevent. Pasta napomáha k zníženiu zápalu ďasien, ale aj k redukcii plaku či tvorbe zubného kameňa. Študenti mali taktiež možnosť zúčastniť sa na workshope o sonických kefkách značky Philips, ktoré predvádzal pán Ing. Marek Havran (Philips SK). V skratke nám vysvetlil, na čom je založená sonická technológia a predstavil modely sonických zubných kefiiek. Mgr. Helena Hatalová (EMS, HYG-Dent Prešov) nás poctila prednáškou a workshopom Guide biofilm. Therapy (GTB). Biofilm je hlavným etiologickým faktorom pre vznik zubného kazu, parodontálnych chorôb a infekciou okolo implantátu. GTB je nový spôsob, pri ktorom sa biofilm ofarbí detekčným roztokom, po ktorom je jednoduchšie odstránenie nánosov systémom AIRFLOW a PERIOFLOW supra a subgingiválne.

Patricia PALOČKOVÁ
Andrea MIHOKOVÁ
študentky FZO PU

PÚŤ SPOJENÁ S DUCHOVNOU OBNOVOU

Medzi turistom a pútnikom je nemalý rozdiel. Turista prichádza na historické miesta, aby kultúrne pookrial a spoznal pamiatky času. Pútnik sa líši od turistu tým, že na svojej ceste po vyznačených miestach neutonie iba v obdivovaní krás a pamiatok, ale sa snaží prežiť a sprítomniť si dobu svätých, ktorí zanechali na miestach, po ktorých sa on uberá, nemiznúce stopy. Nehasnúce príklady týchto svedkov viery sú pre neho povzbudením a posilou pre život.

Skúsenosť z povzbudení, posilnenia a duchovného zážitku z púte mali aj študenti Gréckokatolíckej teologickej fakulty i iných fakúlt PU v Prešove, ktorí sa spoločne 9. marca 2018 vydali na jedno z najstarších pútnických miest gréckokatolíkov – do Ľutiny. Po pešom päťkilometrovom presune z Pečovskej Novej Vsi do Ľutiny nasledovalo predstavenie tohto pútnického miesta bohoslovcom pastoračného ročníka Jakubom Jasikom. Spoločne spievanú modlitbu Tretieho času, ktorá bola – ako je zvykom v pôstnom období – spojená s poklonami sv. Efréma Sýrskeho, v neďalekom Pútnickom dome sv. Mikuláša, vystriedalo drobné čajové občerstvenie a ochutnávka domácich koláčov. Telo bolo po ceste a únave posilnené, bolo potrebné nasýtiť aj našu dušu, čo je v podstate zmyslom

každého putovania. Tu bol priesťator na katechézu o. Petra Tirpáka, ktorý sa pri jej ohlasovaní opieral o obraz dobrého pastiera z 23. žalmu. Zároveň zdôraznil, že Boh sa nám prihovára v tichu, ktoré nie je nedostatkom zvuku, ale je priestorom, do ktorého vstupujeme, aby sme počuli niečo v nás. Slová Písma vytvorili priestor pre hlbšie osobné rozjímanie a prijatie sviatosti zmierenia a pokánia. Program pokračoval výstupom na Ľutinskú horu, pri ktorom sme sa pomodlili zastavenia Krížovej cesty. Tie boli spoločne s krátkou úvahou prezentované študentmi. Dosiahnuť vrchol na tejto svätej hore pre nás znamenalo uvedomiť si osobný kríž života a jeho zmysel, ako to predstavil o. Martin Tkáč z Gréckokatolíckeho mládežníckeho pastoračného centra v Prešove, ktoré sa

venuje službe stredoškolskej a vysokoškolskej mládeže v meste Prešov. Po pôstnom obede sme sa „ponorili“ do obsahu veľmi pútavého ruského filmu s názvom Ostrov. Hlavný hrdina – bývalý námorník – ktorý prežil útok nemeckých vojakov, sa po svojej záchrane ocitol v ostrovnom kláštore a ako mních Anatolij zasnubil svoj život Bohu a pokániam, aby odčinil svoj hriech. Film a diskusia, plná inšpirujúcich myšlienok, boli posledným bodom programu duchovnej obnovy a púte študentov na začiatku letného semestra.

doc. ThDr. Peter TIRPÁK, PhD.
GTF PU
Foto: Júlia KOCUREKOVÁ

CENTRAL EUROPEAN PRAGMATIST FORUM 2018

Na začiatku júna tohto roku sa v Prahe, v priestoroch Filosofického ústavu AV ČR uskutočnilo v poradí už desiate stretnutie filozofov a sociálnych vedcov zo strednej Európy, ktorí sa venujú filozofii pragmatizmu. Takto, v intervale každé dva roky, pokračuje a rozvíja sa dnes už etablovaná a uznávaná vedecká konferencia, ktorá začala písať svoju históriu v Starej Lesnej v roku 2000 na popud profesora Emila Višňovského (Univerzita Komenského v Bratislave).

Počas takmer dvoch desaťročí existencie konferencia navštívila rozmanité miesta (nielen) strednej Európy, možno spomenúť Krakov, Postupim, Segedín, Brno, ale aj tak zaujímavé destinácie ako Benátky či španielsky Cádiz. Organizačnú záštitu nad tohtoročnou konferenciou prebrala Fakulta humanitných štúdií Univerzity Karlovej – konkrétne Martin Švantner a Karolína Šedivcová, Katedra elektronické kultúry a sémiotiky, ktorú vedie známy slovenský filozof Miroslav Marcelli. Nemožno nespomenúť, že navzdory „urbánnemu“ charakteru tohtoročného ročníka, čo v turistami zaplavenej Prahe prinieslo nemalo problémov (už len cesta od hotelov k miestu konania konferencie v rannej špičke nebola vždy ľahká úloha), organizátori zvládli konferenciu na výbornú. Hlavným dôvodom pre vznik tohto fóra bola predovšetkým snaha vytvoriť platformu pre diskusiu medzi európskymi a americkými filozofmi. Býva preto zvykom, že zhruba

tridsiatka účastníkov je rozdelená na polovicu medzi účastníkov z Európy a zo Severnej Ameriky. Témou tohtoročnej konferencie boli Conversations Across Borders, ku ktorej účastníci pristúpili z rôznych perspektív. Napríklad zástupca Prešovskej univerzity v Prešove Ľubomír Dunaj z Inštitútu politológie Filozofickej fakulty predniesol prednášku nazvanú Between Pragmatism and Chinese Thought, v rámci ktorej sa snažil načrtnúť možnosti prekráčovania civilizačných a kultúrnych hraníc prostredníctvom využitia vybraných koncepcií filozofie pragmatizmu, ako aj z čínskej filozofickej tradície. Spomedzi významných prednášateľov možno spomenúť napríklad Johna Rydera, Jima Campbella, Gregoryho F. Pappasa, Brendana Hogana či Hansa-Herberta Köglera, ktorý v roku 2017 navštívil aj našu univerzitu, rovnako tak aj napríklad v USA známeho verejného intelektuála Carlina Romana (viac detailov k programu možno nájsť na stránke cepff.sk). Keďže

k hlavným zásadám konferencie patrí na jednej strane snaha eliminovať paralelné sekcie a na strane druhej každý prednášajúci má na svoj príspevok a následnú diskusiu hodinu, celá konferencia sa niesla vo veľmi intenzívnom pracovnom móde a s výnimkou jedného dňa, ktorý bol určený na prehliadku pražských pamätihodností, trvala celý týždeň. Navzdory pluralite názorov a množstvu rôznych interpretácií sa konferencia niesla vo veľmi priateľskom až komunitnom duchu. Na záver možno už len prezradiť, že nadchádzajúce stretnutie, ktoré sa uskutoční v roku 2020, sa uskutoční pod organizačnou záštitou Filozofickej fakulty – konferencia sa po 20 rokoch putovanie opäť na chvíľku vráti do krajiny, v ktorej vznikla, čím umožní slovenskej akademickej obci opätovne sa konfrontovať sa na „domácej pôde“ so špičkovými zahraničnými odborníkmi (nielen) ohľadom filozofie pragmatizmu.

Mgr. Ľubomír DUNAJ, PhD.
FF PU

AKTIVITY NAŠICH EKOLÓGOV NA KAUKAZE

Ešte v roku 2015 sme v rámci projektu ITMS: 26110230 119 naplánovali a zrealizovali cestu do Arménska, a to s cieľom naviazať kontakty, rozvinúť spoluprácu a pripraviť pôdu pre spoločné projekty.

Pre začiatok sme s arménskymi kolegami z univerzity v Jerevane naplánovali zbery hmyzu v južnom Kaukaze a jeho predhorí. Z materiálu, ktorý sme získali, sme však doteraz publikovali päť prác a stále nebola skončená identifikácia niektorých taxónov a publikované všetky získané výsledky. Popísali sme dva nové druhy pre vedu a zistili prvé nálezy mnohých druhov na Kaukaze či v Arménsku. Je to výsledok kombinácie vysokej druhovej diverzity (Kaukaz je jedným z 25 biologicky najbohatších a zároveň najviac ohrozených regiónov sveta s extrémnou koncentráciou endemických a ohrozených druhov) a tiež nízkej úrovne poznatkov o niektorých skupinách a našej šikovnosti.

Na prírodu Kaukazu, jeho vysokú biodiverzitu a množstvo endemitov sú domáci veľmi hrdí. V ostrom kontraste s tým sú však (ak to zovšeobecníme) ich postoje a konanie. Ich lásku k prírode dokumentuje množstvo prístreškov, kde trávajú voľné chvíle. Pri väčšine z nich však vo vzdialenosti „čo by odpadkami dohodil“ nájdete hľby odpadkov, podobne ako pri každej vyhliadke, odpočívadle či na brehoch potokov a riek. Tabule so zákazmi vyhadzovania odpadkov a prosbami o zachovanie čistoty prostredia (často vyrobené a osadené vďaka grantom zahraničných donorov) neplnia účel a reálne sú, paradoxne, skôr označením nelegálnych smetísk a skládok (napadá mi slogan: „Ak sa k nim vyberiete, smetisko nemini-

ete“). Ich hrdosť a láska sú v tomto smere plytké a naivné. Neprejavujú sa v zodpovednosti a úcte. Ľudia si neuvedomujú ozajstnú hodnotu bohatstva a ak áno, tak len v zmysle možnosti rýchleho zisku. Tieto viditeľné artefakty sú však iba vrcholom ľadovca. Región zároveň trpí akútnym nedostatkom odborníkov (biológov, ekológov, environmentalistov), neziskové organizácie proklamujú ochrannárske aktivity, no v praxi ich efekt nie je viditeľný. Preto na Kaukaze, podobne ako v iných regiónoch s vysokou biodiverzitou a relatívne zachovanými biotopmi a ekosystémami, no pokrývkávajúcim environmentálnym povedomím obyvateľstva (nevriac o politikoch, investoroch, developeroch...), hrozí akcelerácia dlhodobu neudržateľných

CELONOČNÉ BDENIE NA GTF

komerčných aktivít zameraných na produkciu rýchleho zisku. To by viedlo k nezvratnému poškodeniu tohto centra biodiverzity, strate možnosti získania množstva potrebných vedeckých informácií a zdrojov udržateľných a k životnému prostrediu priateľských aktivít, prospešných hlavne pre lokálne komunity. Naše úspechy z prvej návštevy Kaukazu, ako aj potreba prispieť k poznaniu a zachovaniu tohto centra biodiverzity nás motivovali k tomu, že sme sa s ambíciou vydávať sieť odborníkov ochotných spolupracovať pri výskume biodiverzity, ale aj pri výchove lokálnych komunit a vzdelávaní odborníkov z regiónu rozhodli realizovať projekt, ktorý bude vychádzať z nutnosti spolupráce pri výskume biodiverzity. Túto víziu sme pretavili do prípravy návrhov projektov, z ktorých jeden bol v rámci výzvy Visegrad+ Eastern Partnership Medzinárodného výšehradského fondu (International Visegrad Fund) podporený (ako jediný zo Slovenska). Jedná sa o projekt V4 & Eastern Partnership cooperation in Biodiversity Conservation for Human Wellbeing, na ktorom spolupracuje desať odborníkov zo siedmich inštitúcií a šiestich krajín (V4, Azerbajdžan a Gruzínsko). Okrem toho je do aktivít projektu, identifikácie materiálu a prípravy publikácií zapojených viacero ďalších kolegov z rôznych európskych krajín. V septembri 2018 začne prvá etapa tohto projektu, v rámci ktorej sa počas viac ako dvojtýždňového pobytu v Azerbajdžane a Gruzínsku uskutoční niekoľko workshopov, prednášok a terénnych prác, zameraných na výskum biodiverzity vybraných lokalít partnerských krajín. Viac informácií o projekte, jeho aktivitách a výstupoch nájdete na webovej stránke projektu (visegrad.fhvp.unipo.sk), no budeme vás o nich aj naďalej informovať.

Ing. Jozef OBOŇA, PhD.
Mgr. Peter MANKO, PhD.
FHPV PU

Ak sa v lekárstve zaoberáme otázkou bdenia, hovoríme o stave pripravenosti a pohotovosti organizmu na reagovanie na vonkajšiu situáciu. V plnom rozsahu by sa dala táto definícia aplikovať aj na ďalšiu z aktivít Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU v Prešove. Bdenie ako výzva k prežitiu pôstu a bdenie ako priestor, v ktorom človek konfrontuje vlastný život s tým, čo mu ponúka Boh. On sa totiž v tichu a adorácii dáva mnohokrát a rozličným spôsobom poznať každému človeku.

Dva dni v období začiatku letného semestra prežilo spoločenstvo študentov a zamestnancov celonočného bdenia vo fakultnej kaplnke, ktorá je zasvätená biskupovi-mučeníkovi Pavlovi Petrovi Gojdičovi. Bdenie je súčasťou duchovného života. I žalmista predstavuje Boha, ktorý „bdie nad tými, čo dúfajú v jeho milosrdenstvo“ (Ž 33,18). Ježiš Kristus v Getsemanskej záhrade vyzýva apoštolov k tomu, aby bdeli spolu s ním (porov. Mt 26,40). Teda aby boli pripravení reagovať na prichádzajúcu situáciu. Toto bolo snahou celonočného bdenia – uvedomiť si našu slabosť a nemohúcnosť, ale zároveň hlboko vnímať blízkosť a oporu Pána v našom živote. Byť pripraveným správne reagovať na podnety a výzvy, ktoré sa nám denne dostávajú. Celonočné bdenie sa začalo Službou vopred posvätených darov, ktorá je súčasťou prežívania Svätej Štyridsiatnice (40 dňového pôstu pred sviatkom Paschy – Veľkej noci). Táto služba sa slávi v stredu a piatky, počas ktorých si východná cirkev pripomína pamiatku Svätého Kríža. Preto tieto dni majú aj cez cirkevný rok kajúci charakter. Program pokračoval Eucharistickou pobožnosťou a tichou adoráciou. Eucharistia totiž prináša dnešným ľuďom zmierenie, ktoré Kristus dosiahol raz navždy pre ľudstvo všetkých čias. Svoje miesto si v kaplnke našli aj mladí z Gréckokatolíckeho mládežníckeho pastoračného centra v Prešove, ktorého úlohou je pastoračia študujúcej mládeže v našom univerzitnom meste. Chvály, prosby a časť piesní kajúceho Kánona Andreja Krétskeho umocnili prežívanie tohto vzácneho času s Kristom na našej fakulte. Kánon sv. Andreja najlepšie odráža náboženská psychológia pôstnych dní na Východe. O živote Andreja Krétskeho sa vie veľmi málo. Na-

rodil sa r. 650 v Damasku veľmi zámožným rodičom. Do siedmeho roku života bol úplne nemý. Keď však po prvý raz prijal Eucharistiu, Boh mu zázračne otvoril ústa a on začal oslavovať svojho Spasiteľa. V roku 690 sa ako biskup na Kréte v Gortine venoval okrem iného písaniu bohoslužobných piesní. Vrcholným dielom Andreja Krétskeho je spomínaný Veľký kánon, zložený z piesní, ktoré rekapitulujú príbehy Starého a Nového zákona. Celý kánon je komponovaný vo forme dialógu. Človek vedie vnútorný rozhovor so svojou dušou a so svojím Stvoriteľom. Tento rozhovor má charakter dôkladného spytovania svedomia a vyústi do úprimného vyznania sa Kristovi, akoby spovedi z celého života.

Po ďalšom stíšení sa a adorácii Eucharistie program pokračoval Akatistom k Ježišovi Kristovi. Ide o hymnus, ktorý je ďakovno-oslavnou bohoslužbou východnej cirkvi. Počas jeho modlitby sa nesedí, ale ako vyjadrenie radosti a vďačnosti sa celý čas stojí. Završením modlitby bola Polnočnica. Ide o oficiálnu modlitbu Cirkvi, ktorá sa slávi o polnoci alebo počas noci. Výrazným obsahovým aspektom modlitieb Polnočnice je očakávanie Krista-Ženícha, teda jeho druhého príchodu. Polnočnica obsahuje aj mnohé kajúce modlitby a prosby. Nasledujúce ráno bolo – ako je to zvykom počas každého pracovného dňa na fakulte – spojené s modlitbou študentov a zamestnancov. Eucharistická pobožnosť a spoločné agapé (stolovanie kresťanov, známe z obdobia ranej Cirkvi, ktoré bolo dôkazom prežívania Božej lásky a vzájomnej jednoty a pomoci) boli záverom celonočného bdenia a začiatkom pracovného dňa.

doc. ThDr. Peter TIRPÁK, PhD.
GTF PU

„SHARE TOGETHER“ POPOLUDNIE PRE DETI ZO ŠKOLSKÝCH KLUBOV

Na Pedagogickej fakulte (PF) Prešovskej univerzity (PU) v Prešove sa dňa 4. mája 2018 uskutočnilo popoludnie venované deťom zo školských klubov. Podujatie bolo voľným pokračovaním tradície organizovania Dňa základných škôl a Dňa materských škôl na PF PU.

Spolu so študentmi PF PU, ktorí sa okrem iného pripravujú na povolanie vychovávateľa/vychovávateľky, bolo našou ambíciou pripraviť pre deti, ktoré navštevujú školské kluby, popoludnie plné hier a aktivít, realizované prostredníctvom metód a foriem neformálneho vzdelávania a výchovy. Zámerom podujatia „Share Together“ bolo vytvoriť priestor na stretnutie študentov s deťmi aj na „druhom brehu rieky“ (nielen v priestoroch školských klubov počas pedagogickej praxe) a spoločne zdieľať nápady, potreby, zážitky a vzájomne sa inšpirovať. Naše pozvanie s potešením prijali pani vychovávateľky zo štyroch cvičných škôl PU v Prešove, kde študenti PF realizujú v priebehu

štúdiá pedagogickú prax. Podujatia sa zúčastnilo šesťdesiat detí primárneho stupňa vzdelávania. Organizačne podujatie prebiehalo hromadnou (úvod, záver) a skupinovú formou (záujmové aktivity). Program pozostával zo štyroch workshopov: outdoor, hudba a tanec, pátrači, relax zóna. V rámci outdoorových aktivít študenti pripravili pre deti pohybové aktivity v exteriéri PF. Workshop hudba a tanec bol zameraný na experimentovanie s netradičnými hudobnými nástrojmi, ako ocean drum, dažďová palica, africké bubny, boomwhackers a iné. Tretí workshop preveril logické myslenie detí, kde mali na základe indícií pátrať, hľadať, skúmať a zažiť pocit tímového hráča. Každý jeden mal

možnosť oddýchnuť si v relax zóne, buď cvičením jogy, alebo len tak si poležať a vychutnávať relax. Teší nás, že podujatie malo pozitívny ohlas. Deti odchádzali plné zážitkov a pani vychovávateľky nadšené, čo bolo pre organizátorov tou najkrajšou odmenou. Veríme, že podujatie bolo vzájomným obohatením nielen pre deti, ale i pre študentov a všetkých zainteresovaných.

PaedDr. Erika NOVOTNÁ, PhD.
PF PU
Foto: AVS CCKV PU

OTVORENIE LETNEJ ŠKOLY RUSÍNSKEHO JAZYKA A KULTÚRY

V nedeľu 10. júna 2018 sa pietnym aktom pri Pamätníku Alexandra Duchnoviča na Duchnovičom námestí č. 1 v Prešove začal 9. ročník edukačného projektu STUDIUM CARPATO-RUTHENORUM 2018 – medzinárodnej letnej školy rusínskeho jazyka a kultúry.

Program slávnostného otvorenia projektu pokračoval nasledujúci večer v priestoroch Prešovskej univerzity v Prešove, kde vystúpila Ľudová hudba DRIBNA. Účastníkov srdečne privítal prorektor pre vedu, umenie, šport a akreditáciu PU v Prešove prof. PhDr. Milan Portik, PhD. Trojtýždňový vzdelávací projekt ÚRK PU bol zameraný na výučbu rusínskeho jazyka, dejín, literatúry, kultúry a etnografie karpatských Rusínov. Prednášky z daných disciplín zabezpečujú paralelne v rusínskom a anglickom jazyku zahraniční a domáci vysokoškolskí pedagógovia – prof. Dr. Paul Robert Magocsi z Kanady, assist.

prof. Dr. Elena Boudovskaia z USA, assoc. prof. Dr. Patricia A. Krafcik z USA, doc. Volodymyr Fenyč z Ukrajiny, Mgr. Valerij Paďak, CSc., z Ukrajiny, PhDr. Kvetoslava Koporová, PhD., a Mgr. Marek Gaj zo Slovenska. Hostom programu tohtoročnej letnej školy bol o. Th. Lic. František Krajňák, ktorý vo svojej prednáške priblížil dejiny prekladov cirkevných textov do rusínskeho jazyka a aktuálne teoretické a praktické problémy cirkevno-slovenského, slovenského a rusínskeho jazyka ako liturgických jazykov. Súčasťou projektu boli aj sprievodné kultúrne podujatia, tvorivé dielne a poznávacie exkurzie v regióne

severovýchodného Slovenska a lem-kovskej oblasti v Poľsku. Medzi tohtoročnými prihlásenými účastníkmi boli študenti zo Slovenska, Poľska, Maďarska, Ukrajiny, USA a Kanady. Slávnostné ukončenie Studium Carpato-Ruthenorum 2018, spojené s odovzdávaním certifikátov absolventom, sa uskutočnilo 29. júna 2018. Projekt sa realizoval vďaka finančnej pomoci Fondu na podporu kultúry národnostných menšín, Nadácii CAF America (USA), Karpatsko-rusínskeho výskumného centru (USA), domácim a zahraničným sponzorom.

Mgr. Alica WIETOSZEWOVA
CJaKNM PU

ŠTUDENTSKÁ VEDECKÁ ODBORNÁ ČINNOSŤ NA FZO

Dňa 3. mája 2018 sa na pôde Fakulty zdravotníckych odborov PU v Prešove uskutočnilo fakultné kolo študentskej vedeckej odbornej činnosti (ŠVOČ). Na základe odborného posúdenia jednotlivých prác vedúcimi katedier bolo do súťaže vybraných 14 prác.

Práce sa po odbornej stránke venovali oblasti zdravotníctva. Študenti pripravili prezentácie z oblasti študijných programov fakulty, ako sú ošetrovateľstvo, fyzioterapia, pôrodná asistencia, rádiologická technika, urgentná zdravotná starostlivosť, laboratórne vyšetrovacie metódy a dentálna hygiena.

Po odprezentovaní prác v jednotlivých kolách študenti odpovedali na otázky členov komisie, vedenej doc. PhDr. Lubicou Derňarovou, PhD., MPH, ale aj prítomných vedecko-pedagogických pracovníkov a študentov. Po teoretickej stránke obsah prác vykazoval dobrú znalosť odbornej problematiky a pri obhajobe sa ukázalo, že študenti disponujú primeranou zručnosťou, ako i nadobudnutými skúsenosťami v zdravotníckej praxi.

Po predstavení všetkých prác

a po krátkej porade komisia vyhlásila nasledovné výsledky: v hlavnej kategórii sa na prvom mieste umiestnila študentka fyzioterapie Zuzana Anna Morozová, ktorá sa v práci venovala prevencii posturálnych porúch u detí mladšieho školského veku, na druhom mieste skončil študent rádiologickej techniky Martin Dugas, ktorý vo svojej práci rozoberal problematiku možnosti zobrazovania tenkého čreva, a na treťom mieste sa umiestnila študentka dentálnej hygieny Andrea Danihelová, ktorá sa v práci zamerala na význam komunikácie so sluchovo postihnutými pacientami v zubno-lekárskej praxi. Ocenení študenti na prvých troch miestach dostali finančnú odmenu.

V magisterských programoch štúdia bolo udelené ocenenie Bc. Anne Veselej za prácu „Vplyv antropometric-

kých údajov novorodenca a rodičky na spôsob vedenia pôrodu“. Súčasne bola udelená aj cena študentov a tú v neverejnom hlasovaní získala študentka odboru ošetrovateľstvo Dominika Giňovská s prácou „Chyby pri podávaní liekov v nemocničnom prostredí“.

Všetkým zúčastneným ďakujeme za účasť, výhercom blahoželáme a vďaka patrí aj školiteľom prác za vedenie študentov pri ich odbornej a vedeckej práci.

RNDr. Marek CHMELÍK, PhD.
RNDr. Anna HORŇÁKOVÁ, PhD.
FZO PU

DNA DAY

Dňa 25. apríla 2018 sa v priestoroch Fakulty zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove konal DNA Day. Milými slovami, predstavením prednášajúcich či vedenia fakulty, ako aj privítaním samotných študentov zahájila DNA Day dekanka FZO PU Dr. h. c. prof. PhDr. Anna Eliášová, PhD.

Národný deň DNA slávime 25. apríla. Pripomíname si ním deň v roku 1953, keď James Watson, Francis Crick, Maurice Wilkins, Rosalind Franklin a kolegovia publikovali články v časopise Nature o štruktúre DNA. Tiež je pripomienkou ukončenia projektu Ľudského genómu (apríl 2003).

Prvou prednášajúcou bola doc. MUDr. Eva Kovalová, PhD., z Katedry dentálnej hygieny, ktorá vystúpila s prednáškou na tému Indikácie mikrobiologického a genetického vyšetrenia. V tejto prednáške sa zameriava na dôležitosť diagnostiky a klinických vyšetrení. Pri vyšetrení pacienta je dôležité poznať rizikové faktory, genetiku, baktérie, ktoré sa nachádzajú v ústnej dutine a akým spôsobom škodia zubom. Pre zistenie genetiky existuje mnoho testov, ktorými zistíme prítomnosť baktérií a na základe toho vieme, akú liečbu pacient potrebuje a aké preventívne opatrenia môžeme stanoviť. Záverom možno konštatovať, že genetika ako faktor pri diagnostike nie je ovplyvniteľný, zatiaľ čo iné rizikové faktory ovplyvniteľné sú.

Ďalším prednášajúcim bol RNDr. Michal Konečný, PhD., za GHS genetics SK, s. r. o., Bratislava, príspevok mal názov Využitie genetickej informácie z DNA v praxi. Cieľom DNA týždňa bolo pripomenúť si kľúčové objavy v genetike, preto sa v úvode venoval historickým súvislostiam, ktoré sa spájajú s týmto dňom, a významným osobnosťami, ktoré sa na tomto všetkom podieľali. Spomenul tiež Human genome project a potenciál

projektu, ktorého výsledky pomohli napredovať vo viacerých sférach a mali obrovský prínos. Uviedol dôležitosť DNA pre nemedicínske účely, ako je rekreačná genetika, nutričná, športová a kozmetická genetika, ale aj pre medicínske účely – genetická konzultácia a genetické markery v dentálnej praxi.

Prezentovať svoje témy v tento deň prišli aj doktorandi z FHPV PU, konkrétne z Katedry biológie, pod odborným vedením vedúcej katedry doc. RNDr. Ivety Boroňovej, PhD. Medzi prvými prednášala Mgr. Ema Surmanková s témou Genetické aspekty kardiomyopatií. Definovala kardiomyopatiu ako skupinu ochorení, ktoré dominantne postihujú srdcový sval – myokard. Popísala rôzne typy génu a uviedla význam genetického testovania pacienta. Medzi najvýznamnejšie aspekty genetického testovania patrí včasná intervencia, diagnostika, liečba a v neposlednom rade prevencia.

Mgr. Matúš Mathia prednáškou Genetické pozadie osteoporózy charakterizoval ľudský genóm a variabilitu v genotype. Popísal jednotlivé gény a ich produkty, napríklad ESR1, COL1A1, VDR, OPG, PTH, TGFβ. Vysvetlil, čo je základom osteoporózy a definoval ju ako multifaktoriálne ochorenie. V závere uviedol možnosti využitia genetiky v odbore, ako je genómová medicína alebo pri určení klinických parametrov.

V prednáške Molekulárno-genetické faktory podmieňujúce vznik zubného kazu u detí slovenskej majoritnej a rómskej minoritnej populácie

sa Mgr. Zuzana Midová venovala predovšetkým zubnému kazu a ako dnešná doba napreduje, čo sa týka techniky k pochopeniu rizikových faktorov vzniku zubného kazu. Zubný kaz podobne ako na Katedre dentálnej hygieny definovala ako multifaktoriálne ochorenie. Porovnávala index orálneho zdravia KPE v rôznych krajinách sveta, kde sa Slovensko ocitlo na druhom mieste s najvyšším indexom KPE. Objasnila metódy spracovania skúmanej problematiky. V závere prednášky zhodnotila výhody genetických aspektov, a to pri detekcii mutácie v rannom veku dieťaťa. Nevýhodu vidí v tom, že toto infekčné ochorenie aj tak nie je možné liečiť. DNA Day zakončila Ľudmila Jurčišinová príspevkom Real Time PCR a jej praktické využitie pri štúdiu obezity. Objasnila príčiny obezity, medzi ktoré patrí okrem iného aj genetika. Popísala metódu Real Time PCR, ktorá využíva sondy (próby) na princípe vyžarovania signálu. Význam genetických štúdií je dôležitý pre farmakoterapiu, prevenciu, liečbu a taktiež stanoví genetický profil jedinca a zdôrazní individuálny prístup k životnému štýlu.

DNA Day sa niesol v príjemnom duchu, boli odprezentované veľmi zaujímavé témy, ktorých cieľom bolo si uvedomiť kľúčové objavy v genetike a vedieť, aké dôležité miesto má genetika v našom živote.

Andrea MIHOKOVÁ
Patricia PALOČKOVÁ
FZO PU

KATECHÉZA – VÝZVY A IMPULZY

Ak vnímame súčasný život Cirkvi a spôsob, ktorým chce osloviť verejnosť, nemôžeme prehliadnuť katechézu. Tá je úzko spätá s človekom a prežívaním jeho života i okolností v nich. Uvedomujúc si túto skutočnosť a postavenie katechézy zorganizovala Gréckokatolícka teologická fakulta Prešovskej univerzity (PU) v Prešove ďalšiu medzinárodnú vedeckú konferenciu s názvom Katechéza – výzvy a impulzy. Podujatie sa konalo dňa 13. marca 2018 v rámci prežívania Jubilejného roka Prešovskej archieparchie. Spoluorganizátorom podujatia bol Diecézny katechetický úrad Prešovskej archieparchie a dve inštitúcie z Krakova: Pápežská univerzita Jána Pavla II. (UPJPII.) a Katechetický úrad metropolitnej kúrie v Krakove.

Počas podujatia odznali zaujímavé príspevky, ktoré neostávali len v teoretickej rovine, ale boli doplnené pozvanými hosťami z prostredia praxe. Predstavovaný vzťah teórie a praxe v katechéze si vypočuli poslucháči GTF PU v Prešove, ako aj pedagógovia, ktorí aktívne pôsobia v školskej katechéze a vyučujú o. i. náboženstvo či náboženskú výchovu. Konferencia tu teda nadobúdala charakter vzájomného zdieľania a hľadania takých výziev a impulzov, ktoré by mohli urobiť vyučovací proces atraktívnejší a pútavejší.

Prvý z príspevkov predstavil Mons. doc. ThDr. Lubomír Petřík, PhD., ktorý predstavil kerygmu ako spoločný menovateľ katechézy a homílie. Zastrešovanie spoluorganizácie podujatia mal na starosti PaedDr. Peter Cap. Ten hovoril aj o diecéznom katechetickom úrade, ktorý stojí pred veľkou výzvou v tvorbe kurikula pre náboženskú výchovu. Cezhraničným partnerom podujatia bola UPJPII. v Krakove, ktorá je dlhoročným inštitucionálnym partnerom GTF PU v Prešove. Vo svojom príspevku, ktorý vychádzal z Evanjelia podľa Jána (Jn 20,25), predstavil ks. dr. Andrzej Kielian, pedagóg a riaditeľ katechetického úradu Krakovskej arcidiecézy v Krakove, obrazy, s ktorými dieťa pracuje na hodinách náboženstva. Poukázal na potreby využívania kvalitných didaktických pomôcok, prostredníctvom ktorých sa dieťa oveľa viac sústreďuje na výučbu, hľadá možnosti vlastného „uplatnenia“ viery v živote. Jedným z praktických výstupov bola prednáška PaedDr. Lubomíry Průžinskej, PhD. Vo svojej prezentácii si zvolila tri možnosti aplikovania témy do praxe na I. stupni ZŠ. Témou jej prednášky boli „Hrdinovia Cirkvi“.

Doc. ThDr. PaedDr. Ing. Gabriel Paľa, PhD., vedúci Katedry aplikovanej edukológie, ktorá zastrešovala celé podujatie, si pripravil prehľad o podstate a význame mediálnej výchovy, ktorá sa neraz omylom zaradzuje do opozície voči náboženskej výchove. Doc. ThDr. Peter Tirpák, PhD., vo svojom príspevku kládol dôraz na hľadanie, prinavrátanie a sprítomnenie učenia Východných otcov a aplikovanie ich duchovného odkazu a bohatstva do súčasného života. Prínosnou bola i ďalšia téma, ktorá súvisela s prebiehajúcim jubilejným rokom Prešovskej archieparchie. Predstavil ju ThDr. Vlastimil Bajuzík, PhD., kňaz a pedagóg z Košickej eparchie. Vo svojej praktickej ukážke prípravy na vyučovaciu hodinu na II. stupni ZŠ hovoril o vzoroch svätých, ktoré povzbudzujú k novému spôsobu života k svätosti. Veľmi zaujímavá bola tiež prednáška zahraničného hosťa mgr. lic. Natalie Walkowiak. Zaoberala sa prípravou na prvé sväté prijímanie v náboženskej výchove podľa Márie Montessori. Hovorila o možnostiach aplikácie tohto druhu výučby v Poľsku, pričom zdôraznila podstatu „áttria“ – teda priestoru, kde deti hrovou formou získavajú náboženské poznatky.

PaedDr. Stanislav Maloš vo svojom vystúpení predstavil vyučovanie na stredných školách s využitím témy „Moje ruky pre druhého – spoločné dobro“. To, že konferencia sa nezaoberala výhradne školskou katechézou, potvrdil aj ďalší pozvaný hosť Mgr. Roman Vitko, PhD. Predstavil aplikáciu modelu bezprostrednej prípravy snúbencov na manželstvo v rámci farskej katechézy v Popradskom dekanáte. Nakoľko všetci organizátori podujatia si dali za cieľ oboznámiť verejnosť s rôznymi možnosťami katechézy v školskom prostredí, súčasťou tohto zámeru bola aj prednáška PaedDr. Márie Molnárovej. Ako špeciálny pedagóg predstavila ukážku výučby s témou „Milujúci Otec stvoril všetko“.

Záujem o toto podujatie a informácie z neho prejavila aj televízia Lux, ktorá dňa 15. 3. 2018 odvysielala krátku reportáž vo svojich Krátkych správach. Podobne tak Rádio Lumen využilo priestor na rozhovor s aktívnymi účastníkmi konferencie, ako aj s jej organizátormi.

doc. ThDr. Peter TIRPÁK, PhD.
GTF PU
Foto: Mgr. Damián SARAKA

NA POČIATKU BOLA MELÓDIA...

Prešovská hudobná jar patrí k najstarším kultúrno-hudobným podujatiam mesta Prešov, ktoré dávno prekročilo abrahámoviny. V roku 2018 je to už 59. ročník tohto hudobného festivalu.

Dňa 15. apríla 2018 sa uskutočnil v priebehu Prešovskej hudobnej jari netradičný koncert v koncertnej sále PKO Čierny orol. V rámci svojho bakalárskeho koncertu sa predstavila Mgr. Tatiana Švajková, PhD., v súčasnosti študentka v odbore zborové dirigovanie na Fakulte múzických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici. Pedagogicky pôsobí ako odborná asistentka na Katedre hudby Inštitútu hudobného a výtvarného umenia Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove. Vedie Ženský spevácky zbor

Iuventus paedagogica a Miešaný spevácky zbor Nostro Canto, ktorého vznik iniciovala. Slávnostnú atmosféru navodil moderátor Kristián Michal Hnát, ktorý privítal vzácneho hosťa Jeho Bláženost Rastislava, arcibiskupa prešovského, metropolitu Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku so svojím sprievodom. Zároveň privítal akademických funkcionárov PU v Prešove. Tatiana Švajková si spolu s Miešaným speváckym zborom Nostro Canto, Zborom Katedrálneho

chrámu sv. Alexandra Nevského v Prešove, Collegium musicum, Zuzanou Kentošovou (klavír) a Martinou Semanovou (flauta) vybrala pre svoj bakalársky koncert tvorbu skladateľov počnúc 14. storočím až po 21. storočie. Dramaturgia programu bola prepracovaná do najmenších detailov. Dramaturgicky bol silný aj z hľadiska voľby pozvaných účinkujúcich. Program večera pod názvom Na počiatku bola melódia... mal dynamiku, spád, gradáciu, čím chcel upútať divákov, aby boli po-

zorní, vnímaví a mali emotívny zážitok. Tematicky bol rozdelený do troch blokov, v ktorých si diváci vypočuli skladby autorov Anonyma; F. Guerrera; W. z Szamotula; W. A. Mozarta; A. Grečaninova; P. I. Čajkovského; B. Brittena; J. Hatríka; E. Irshaia, J. Falíka; D. Bortňanského. Náročný repertoár kládol na dirigentku a spevákov obrovskú sústredenosť, zodpovednosť, pretože v krátkom časovom slede sa museli preorientovať z renesančnej hudby na klasicizmus, romantizmus, klasickú hudbu 20. storočia až do súčasnosti. Bakalársky koncert zahájila Tatiana Švajková piesňou od Anonyma (ante 1340) *Salve festa Dies* (hymnus z Bratislavského misálu I.). Tento gregoriánsky chorál, ktorý je zapísaný v pôvodnej neumovej notácii, do modernej notácie upravila Mgr. Renáta Kočišová, PhD. Bolo evidentné, že Miešaný spevácky zbor *Nostro Canto* si uvedomuje zodpovednosť voči svojej dirigentke a chce podať čo najlepší výkon, samozrejme, to aj dôstojne zvládol. Collegium musicum a hostia, pod umeleckým vedením a hráčky na violončelo Renáty Kočišovej, sa predstavilo so zborom *Nostro Canto* v skladbe španielskeho renesančného skladateľa F. Guerrera *Prado verde y florido*. Hudobný prejav oboch interpretov zanechal na poslucháčovi ucelený dojem, veľmi dobrú súhru, bez akýchkoľvek zaváhání a snahou vcítiť sa do skladby tohto obdobia. Prezentácia dirigentky a zboru *Nostro Canto* v prvom bloku dopadla na výbornú. Druhý blok patril Zboru Katedrálneho chrámu sv. Alexandra Nevského v Prešove. Prizvanie tohto umeleckého telesa nebolo náhodné, pretože od roku 2009, kedy sa začína písať genéza zboru, je umeleckou vedúcou a zbormajsterkou Tatiana Švajková. Preniesli sme sa do sveta pravoslávnej duchovnej hudby. Publikum si vypočulo zhudobnenie modlitby Jedinoródnýj Syne Alexandra Tichonoviča Grečaninova. Hudba Pavla Grigorjeviča Česnokova je jedinečná svojou prostotou

a blízkosťou srdca. V týchto intenciách interpretoval zbor jeho skladbu *Mater Božija*.

Zbor dokonalou hlasovou vyrovnanosťou, zrozumiteľnou artikuláciou, disciplínou presvedčil diváka o svojich speváckych kvalitách. V interpretácii skladieb, ktorými sa predstavil poslucháčom, bolo cítiť zo strany dirigentky kreativitu s dynamikou i speváckym výrazom. V záverečnom bloku bakalársky koncert postupne gradoval a naberal na tempe. Zbor *Nostro Canto* prezentoval britského skladateľa 20. storočia Benjamin Brittena, ktorého preslávila jeho vokálna a operná tvorba. Jeho najranejšia sakrálna skladba *A Hymn to the Virgin* je rozdelená na dva zbory, veľký zbor a vokálne kvarteto. Dirigentka Tatiana Švajková zachovala túto hudobnú líniu a ponúkla divákovi nádherný, nevšedný umelecký zážitok s výrazným lyrickým nábojom. Skladba patrila k vrcholom večera. V repertoári nechýbala tvorba hudobného skladateľa Juraja Hatríka. Skladba *Ad matrem – Poledne*, hudobný obraz pre flautu (Semanová) klavír (Kentošová) a miešaný zbor bol v dramaturgickej ponuke koncertu. Protagonisti boli veľmi slušne zosynchronizovaní, s vkusom, hudobným zápalom a muzikalitou. Interpretácia skladby Jevgenija Irshaia *I Ask for Love* mala premiéru v podaní zboru *Nostro Canto*. Profesor, pôsobiaci na Vysoké škole múzických umení, skomponoval túto skladbu práve za účelom bakalárskeho koncertu. Prvé verejné predvedenie skladby dopadlo na výbornú. Záverečným spevom skladby Dmitrija Stepanoviča Bortňanského *Tebe Boha chvalim*, ktorý zaznel v podaní oboch zborov, sa koncert neskončil. Standing ovation vyprovokoval dirigentku a oba zbory k prídavku, aj keď to nebýva zvykom pri bakalárskej práci umeleckého typu, ktorý má svoju obsahovú štruktúru. Prídavok bol dramaturgicky veľmi umne vybraný. Skladbou *Mnohaja lita* od dirigentky Tatiany Švajko-

vej oba zbory umocnili muzikálny prejav v dynamickom nasadení. Výkony všetkých interpretov bakalárskeho koncertu boli na vysokej umeleckej úrovni. Pričinili sa veľkou mierou bravúrne zvládnuť štátnicové skúšky dirigentky Tatiany Švajkovej v rámci bakalárskeho štúdia. Precíznosť, hudobná disciplína, radosť a nadšenie zo spevu boli čnosťami, ktorými sa prezentovali divákovi. Intonácia protagonistov kulminovala k absolútnej čistote. Za touto takmer dokonalosťou je svedomitá, poctivá práca, profesionálny prístup, dirigentské a pedagogické majstrovstvo Tatiany Švajkovej. Jej neutíchajúci entuziazmus, láska k hudbe, umelecká aspirácia sú vlastnosťami, ktorými dosahuje mimoriadne úspechy a motivuje svojich študentov. Dirigovaním ovládla, hypnotizovala interpretov, ktorí perfektne reagovali na jej dirigentské gestá.

K veľmi vydarenému koncertu prispel aj moderátor Kristián Michal Hnát, ktorý mal sprievodný text podrobne a dôsledne pripravený. V jednotlivých blokoch prezentoval históriu vzniku skladieb, čo umožnilo divákovi urobiť si obraz o skladbe a autorovi.

Koncertná sála PKO Čierny orol v Prešove bola svedkom výnimočného večera bakalárskeho koncertu Tatiany Švajkovej, ktorý mal náboj dynamiky, citu, emócií, bravúru, skvelú interpretačnú úroveň a určite sa naň tak ľahko nezabudne.

Na počiatku bola melódia...

... na konci bol úžasný, obdivuhodný, umelecký a estetický zážitok.

***

Mgr. Tatiana Švajková, PhD. dosahuje mimoriadne vynikajúce výsledky a právom môže byť na jej výkony a prístup k práci PU v Prešove hrdá. Patrí jej obdiv, úcta a poďakovanie. Vo svojej doméne pedagogickej, dirigentskej a umeleckej činnosti je persona grata.

PhDr. Viliam TARJÁNYI, PhD.
RPU

Doc. Mgr. art. Karol Medňanský, PhD. (1948), zasvätil viac ako štvrtstoročie svojej tvorivej práce Prešovskej univerzite nielen ako pedagóg, ale obzvlášť ako osobnosť pôsobiaca na poli umeleckej činnosti. Ako absolvent Vysokej školy hudobnej Franza Liszta vo Weimare v Nemecku a Akadémie starej hudby na Masarykovej univerzite v Brne sa neskôr uplatnil ako orchestrálny hráč v Nemecku, Egypte, Bratislave, Košiciach a v Prešove. Od roku 1992 pôsobil na Katedre hudobnej výchovy FHPV Prešovskej univerzity, neskôr na Katedre hudby IHaVU FF (2011). V roku 1994 na Katedre hudby FHPV PU založil súbor Musica Historica. Práve toto umelecké teleso prispelo výraznou mierou k prezentácii mesta i univerzity. Je autorom celého radu vedeckých monografií, ktoré sú v odbornej komunite vysoko cenené. Za publikácie *Passiones Bachianae* (Prešov 2007) a *Komorná tvorba Mikuláša Moyzesa* (Prešov 2008) mu bola udelená významná Cena Jozefa Kresánka. Ako umelecká osobnosť a inšpiratívny pedagóg sa výraznou mierou pričínal o budovanie kultúrneho millieau Prešovskej univerzity. Cez svoje umelecké, organizátorské a dramaturgické aktivity prispel k šíreniu jej dobrého mena v stredoeurópskom priestore a nemeckých hovoriacich krajinách Európy.

DOCENT KAROL MEDŇANSKÝ OSLÁVIL ŽIVOTNÉ JUBILEUM

V máji 2018 si prešovská akademická obec pripomenula významné životné jubileum doc. Mgr. art. Karola Medňanského, PhD., muzikológa, vysokoškolského pedagóga, umelca a organizátora umeleckej činnosti na našej univerzite.

Pán docent, milý Karol, na začiatok obligátna otázka – aká bola Tvoja cesta k hudbe a v akom momente sa táto cesta presmerovala k jej výučbe, praktickej i teoretickej, a k vedeckému bádaniu v oblasti hudby?

Moja cesta k hudbe bola priamočiar a súčasne veľmi komplikovaná, ale v prvom rade riadená Božou prozreteľnosťou. Prvé stretnutie s hudbou bolo na LŠU v Prievidzi, kde som vyrastal, tu som sa učil hrať na akordeóne a neskôr na violončele. A práve v tomto momente som zistil, že violončelo je nástrojom môjho života – až o ďalších 25 rokov neskôr som si uvedomil, že týmto nástrojom je ale viola da gamba. Po úspešnom ukončení štúdia na konzervatóriu v Žiline som nastúpil do Orchestra spevohry Novej scény v Bratislave. Zdalo sa, že moja životná cesta je už predurčená a budem celý život vykonávať toto nádherné povolanie orchestrálneho hráča, ktoré ma v plnej miere naplňovalo. Moja cesta od orchestrálneho hráča k pedagógovi sa nepresmerovala, boli to dve paralelné cesty, navzájom sa dopĺňajúce hneď od začiatku mojej kariéry. Učil som na všetkých miestach môjho pôsobenia v orchestroch ako učiteľ hry na violončelo. Pedagogická činnosť ma vždy v plnej miere naplňovala a využíval som v nej aj skúsenosti orchestrálneho a komorného hráča. Zavŕšením pedagogických snáh bolo už potom pôsobenie vo vysokom školstve.

Prechod k teoretickej a vedeckej oblasti bol veľmi pozvoľný. Moja túžba z mladosti ísť študovať na vysokú školu hudobnú teóriu, prípadne dejiny hudby sa z objektívnych dôvodov nenaplnila. O čosi neskôr som však mal naozaj šťastie na dobrých a prajných ľudí – po prí-

chode do Prešova ma podnecoval k počiatkom publikačnej činnosti doc. František Matúš, CSc., ktorý ma postupne nasmeroval až k vedeckej činnosti, podotýkam, vždy pod ostrým drobnohládcom jeho kritického oka, za čo som mu veľmi vďačný. Takže postupne sa stal doc. F. Matúš mojim vedeckým tútorom, pričom k nemu neskôr pribudol prof. Ladislav Burlas, DrSc., a ešte aj prof. Rudolf Pečman, DrSc., z Brna. Im vďačím za všetko, čo som v oblasti hudobnej vedy dosiahol.

Ktoré odbory muzikologického výskumu Ti prirástli k srdcu?

Ja nerobím rozdiel medzi jednotlivými odbormi muzikologického výskumu. Som toho názoru, že dejiny hudby sa vyvíjajú špirálovitým spôsobom a všetko so všetkým súvisí. Musím sa však priznať, že môjmu srdcu je predsa len najbližší barok. Všetky oblasti môjho výskumu však v značnej miere súvisia s mojou umeleckou činnosťou. V súbore Musica Historica Prešov sme hrali najmä barokovú tvorbu, hlavne Johanna Sebastiana Bacha – následne vznikli o jeho tvorbe 3 monografie. S Prešovským sláčikovým kvartetom sme hrali v 90. rokoch sláčikové kvarteta Mikuláša Moyzesa a o 10 rokov neskôr vznikla monografia o jeho komornej tvorbe. V mojej vedeckej činnosti išlo vždy o typické prepojenie praxe s teóriou.

Aké má podľa Teba výhody, ak je praktický hudobník a skladateľ súčasne aj pedagógom?

Všetky tieto tri oblasti boli kontinúálnou súčasťou môjho profesionálneho života, aj keď najmenej významnou oblasťou bola kompozícia, napriek tomu, že v roku 1979 som

vyhral medzinárodnú skladateľskú súťaž v Poľsku.

Keď sa však vrátíme po historickej osi o 300 – 400 rokov naspäť do histórie, tak tieto všetky činnosti sa integrovali vždy v jednej osobnosti – hudobník bol skladateľ, teoretik, pedagóg, kapelník a aj manažér či vydavateľ. Hudobník bol v minulosti integrovaná osobnosť. A aké to má výhody vo vyučovacom procese? Vyslovene praktické a integrujúce. V edukačnom procese som sa snažil ponímať nastolený problém v komplexnej podobe, či to bolo v nástrojovej výučbe, alebo v teoretickej rovine. Tu mi vo veľkej miere pomáhala skladateľské vzdelanie, predovšetkým pri analýzach hudobných diel, podával som ich tak povediac z pohľadu tvorivého procesu skladateľa. Takto integrujúco som chápal napríklad aj predmety, ktoré som učil na magisterskom stupni – hudba 20. a 21. storočia, improvizácia inštrumentálneho sprievodu a aranžovanie pre školské súbory. Vyučoval som ich vždy vo vzájomných súvislostiach.

V pedagogickej činnosti vysokoškolského učiteľa je veľmi dôležité umenie motivovať, inšpirovať študentov výkonom k vedeckému bádaniu. V čom toto umenie podľa Teba spočíva?

V prípade študentov vidím možnosť ich motivácie a inšpirácie v dvoch rovinách: prebiehajú priamo na vy-

učovaní alebo bezprostredne po od-prednášaní určitej témy; druhou rovinou je, ak vidíme pedagógovu motiváciu a inšpiráciu v ich ďalšom profesionálnom živote s odstupom niekoľkých rokov. V tejto prvej rovine sú typickým príkladom moji študenti pri vypracovaní záverečných prác, keď skutočne so zánietením študujú literatúru k danej téme. Tiež ma poteší, keď po prednáške o avantgardnej hudbe stretnem jedného či dvoch študentov na koncerte takejto hudby v Košiciach. V tej druhej rovine uvediem príklad študentky Márie Rendešovej, ktorá v mnou vedených komorných súboroch na univerzite hrala na flautu v značnej miere barokovú hudbu a napísala obe záverečné práce zamerané na barok. Po skončení štúdiá na našej univerzite odišla študovať Bc. stupeň barokovú priečnu flautu na súkromné konzervatórium do Viedne; Mgr. stupeň skončila v tomto roku na prestížnej vysokej hudobnej škole Mozarteum v Salzburgu v Rakúsku a v súčasnosti je hráčkou na priečnu barokovú flautu v súbore Il Cuore Barocco. A druhým príkladom si určite aj Ty, milá kolegyňa, pani docentka, tiež si bola mojou študentkou, hrala si na husliach v komornom orchestri Camerata Academica. Do akej miery som aj Teba motivoval a inšpiroval vyjadruje Tvoja úspešná vedecká a umelecká činnosť, naše

spoločné diskusie o hudbe a radosť z toho, čomu sa venujeme. V čom je teda umenie motivovať a inšpirovať študentov? Podľa mňa v úprimnosti a pokore. Odozvou sú po rokoch milé ľudské stretnutia, úprimné slová vďaka od študentov.

Nasledujúca otázka má filozofujúci rozmer: patria podľa Teba, pán docent, umenie a univerzita dovedna? Prečo a čím podľa Teba hudba k rozvoju univerzitného života prispieva?

Jednoznačne umenie a univerzita patria k sebe. Keď sa obzrieme naspäť, do histórie vzdialenej od našej súčasnosti niekoľko stáročí, študent mohol na univerzite pokračovať v štúdiu na špecializovaných odboroch až po získaní titulu bakalár krásnych umení – aj keď v tej dobe medzi umenia patrili aj iné disciplíny. Samozrejme, že na univerzite má svoje miesto aj hudba. Každá americká prestížna univerzita má minimálne jeden symfonický orchester a komorný orchester, zložený zo študentov, vyučujúcich, ako aj profesionálnych hudobníkov, dirigovaných vynikajúcimi dirigentmi. Na významných univerzitách v Nemecku existuje post univerzitného hudobného riaditeľa, ktorý zodpovedá za organizovanie hudobného univerzitného života, spravidla je to dirigent s manažérskymi schopnosťami. Naša univerzita má jednu nevýhodu, že nemá koncertnú sálu,

divadlo a ani primerané výstavné priestory. Vďaka mimoriadnemu porozumeniu a ústretovosti riaditeľa Univerzitnej knižnice PU pána Ing. Petra Haľka sa prevažná väčšina kultúrnych akcií odohráva práve v týchto priestoroch, na základe čoho sa stali v pravom slova zmysle kultúrnym centrom našej univerzity. Na našej univerzite pôsobí celý rad hudobných umeleckých súborov – zbory, komorný orchester, komorné hudobné zoskupenia, folklórny súbor, študentské divadlá. Činnosť týchto súborov je organizovaná prostredníctvom Rady pre umeleckú činnosť pri Rektoráte PU v Prešove. V priestoroch Univerzitnej knižnice PU každoročne zaznieva veľký počet umeleckých akcií. V rokoch 2004 – 2017 tu dokonca prebiehal hudobný festival s medzinárodnou účasťou Akademické komorné koncerty pod patronátom MK SR, ktorého som bol dramaturgom. Nezastupiteľné

miesto v kultúrnom živote má aj Akademický Prešov. Úlohou umenia na univerzite je v prvom rade zhumanizovať vedecko-edukačné prostredie a v tomto zmysle je jeho poslanie nezastupiteľné a mimoriadne dôležité.

Pán docent, milý Karol, aké je Tvoje životné a aké Tvoje umelecké krédo?

Životné krédo je pomerne jednoduché – riadiť sa a dodržiavať Božie a aj svetské zákony alebo ináč: „Čo je Božie, Bohu, čo je cisárovo, cisárovi.“ A umelecké krédo? Riadiť sa Lutherovou tézou „Hudba je najkrajší Boží dar“, v tomto duchu je mojou povinnosťou využívať môj talent daný od Boha a naďalej ho podľa mojich schopností rozvíjať, tak v praktickej, ako aj teoretickej rovine.

Ak by si mal možnosť niečo odkázať či poradiť mladým ľuďom študujúcim na našej univerzite, aké slová by si zvolil a čo

by si označil ako podstatné pre úspešný a naplnený život?

Obrátim sa na našich študentov hudby: študujte hudbu veľmi zanietené a s hlbokou pokorou tak po praktickej, ako aj teoretickej stránke, obe sa dopĺňajú a navzájom súvisia, veď „Hudba je najkrajší Boží dar“. A ešte niečo mi leží na srdci. Mám dojem, že študenti sa stali príliš individuálni, ako keby sa z nich vytratila ich niekdajšia súdržnosť, vzájomná dobroprajnosť, zmysel pre kolektív, ale aj zmysel pre typický študentský „pestvá“, taký ten typický študentský, nikoho neurážajúci humor. Takže môj láskavý apel je: študenti, buďte opäť študentmi.

Zhovárala sa:
doc. PaedDr. Slávka KOPČÁKOVÁ, PhD.,
FF PU

ERASMUS POBYT V MAGDEBURGU

Keď bola v akademickom roku 2017/2018 zahraničným oddelením našej univerzity vypísaná výzva na Erasmus+ – program mobilita, školenia, prihlásili sme sa obaja pedagógovia Katedry hudby IHVU FF PU v Prešove, prof. Mgr. art. Irena Medňanská, PhD., a doc. Mgr. art. Karol Medňanský, PhD., pretože študijné, prednáškové pobyty v Nemecku nás vždy veľmi obohatili. A tak sme v období 21. – 25. mája 2018 pracovali na rôznych inštitúciách v nemeckom meste Magdeburg, hlavnom meste spolkovej republiky Sachsen-Anhalt. Prof. Irena Medňanská na Konzervatóriu G. P. Telemanna a doc. Karol Medňanský v Telemannovom centre.

Telemannovo centrum vzniklo spočiatku ako pracovná skupina vedcov v roku 1961, pričom v roku 1979 sa stalo vedeckým oddelením Hudobnej školy v Magdeburgu. Významný je rok 1985, kedy sa od 4. januára stáva samostatnou jednotkou pod správou mesta Magdeburg. Od 1. apríla 1992 vzniká redakcie na vydávanie nôt a vedeckých kníh, čím získava na medzinárodnej vedeckej prestíži. V roku 2002 sa presťaho-

valo do Spoločenského centra Magdeburgu, postaveného koncom 19. storočia v neoklasicistickom slohu, pričom naň nadväzuje krásny mestský park, koncipovaný v anglickom duchu. V priestoroch Telemannovho centra sú dve koncertné sály s vynikajúcou akustikou, ako aj kongresové sály a významné pracovné podmienky pre pracovníkov centra s rozsiahlou knižnicou a študovňou. Doc. Karol Medňanský svojím

pobytom v Telemannovom centre završil touto významnou svetovou vedeckou inštitúciou, ktorá sa ako jediná venuje komplexnému výskumu života a diela Georga Philippa Telemanna (1681 – 1767), svoju dlhoročnú spoluprácu. „Prvé vedecké kontakty s týmto vedeckým pracoviskom som nadviazal v roku 2000, keď som ho navštívil na niekoľko dní počas môjho DAAD pobytu v Bachovom archíve v Lipsku.

Ďalšie moje pracovné stretnutia nasledovali na telemannovskej konferencii v Schmettene pri Frankfurte nad Mohanom v roku 2005, v roku 2006 som sa na základe osobného pozvania primátora mesta Magdeburg Dr. Lutza Trümpera zúčastnil na vyhlásení Ceny mesta Magdeburg, Telemannových hudobných slávností a na vedeckej konferencii k problematike života a tvorby tohto významného magdeburského rodáka. Podobne sa vedecký riaditeľ Telemannovho centra Dr. Carsten Lange v roku 2005 aktívne zúčastnil s príspevkom na konferencii Slovo a hudba ako štrukturálno-architektonický celok hudobného myslenia 17. – 18. storočia, ktorú usporiadala Katedra hudby vtedajšej FHPV a v roku 2015 mal prednášky o Telemannovej cirkevnej hudbe v rámci projektu Erasmus+. Napriek tomu, že študijný pobyt trval iba päť dní, venoval som sa štúdiu vo pred zvolených tém – pedagogickej a cirkevnej tvorbe tohto veľkého magdeburského rodáka. V rozsiahlej knižnici som mal možnosť rešeršovať zaujímavé knihy a štúdie, ako aj skenovať noty skladieb, ktoré ma bezprostredne zaujímali. Mimoriadnym prínosom bolo, že som mal možnosť konzultovať o danej problematike s odborníkmi, ako Dr. Carsten Lange, Dr. Ute Poetzsch a Dr. Ralph-Jürgen Reipsch. Môj pobyt v Telemannovom centre v Magdeburgu v plnej miere naplnil moje očakávania a rozšíril moje vedecké poznatky.“

Vedecký záujem prof. I. Medňanskej o hudobnú pedagogiku sa odrazil v záujme o vzdelávanie na Konzervatóriu Georga Philippa Telemanna v Magdeburgu. Konzervatórium (ide vždy o hudobný obsah vzdelania) predstavuje na Slovensku a tiež v Čechách typ školy, ktorej absolvent získa vyššie odborné vzdelanie v spojení dvoch stupňov: stredné odborné vzdelávanie 1. – 4. roč. (ISCED 3B) a vyššie odborné vzdelávanie 5. – 6. roč. (ISCED 5B) s titulom DiS. art. Získava umeleckú spôsobilosť pôsobiť v umeleckých profesionálnych telesách a učiteľskú

spôsobilosť pre základné umelecké školy (ZUŠ). V Európe však konzervatórium predstavuje pluralitu v stupňoch vzdelávania, ktoré vychádzajú z histórie hudobného školstva v danej krajine.

Konzervatórium G. P. Telemanna v Magdeburgu je legislatívne hudobnou školou v správe kraja, ktorá poskytuje elementárne hudobné vzdelanie deťom od predškolského veku až po seniorský vek. Škola mala v r. 2017 2800 študentov v 43 odboroch, viac ako 100 pedagógov a za rok uskutočnila 350 podujatí. Je najväčšou hudobnou školou v Sasko-Anhaltsku, sídli v troch budovách, z ktorých architektonicky zaujme nová, pre tento účel postavená budova okrúhleho tvaru, so 4 farebne diferencovanými poschodiami, na ktorých sú vyučovacie priestory pre konkrétne hudobné odbory, takže žiaci sa v priestore veľmi dobre orientujú. Riaditeľ školy, momentálne Mgr. Stephan Schuh, je menovaný na základe výsledkov celonemeckého výberového konania, čo prináša inštitúcii inováciu a regeneráciu, nie ako keď sa u nás menuje riaditeľ síce tiež na základe výberového konania, ale z domáceho kolektívu či len z okolia. Škola poskytuje hudobné vzdelanie vo všetkých odboroch: elementárne muzikovanie – predškolský vek, sláčikové, dychové nástroje drevené a plechové, klávesové nástroje, spev, brnkacie nástroje – gitara, harfa, mandolína. K špecifikám patrí oddelenie pripravujúce na ďalšie

štúdium hudby a oddelenie, ktoré sa stará o činnosť umeleckých súborov: veľký mládežnícky symfonický orchester, komorný orchester, orchester brnkacích nástrojov a veľký dychový orchester. Zaujala ma táto posledná skupina (práve tu som absolvovala hospitácie), nakoľko okrem súčasných žiakov chodia do súborov aj absolventi a záujemcovia, čím sa zachováva kontinuita existencie. Na Slovensku nemáme v podmienkach ZUŠ veľký symfonický orchester, z piatich niekdajších dychových hudieb v Prešove existujú dychové hudby na ZUŠ M. Moyzesa a J. Pöschla (je to v ŠVP). Je smutné, že s takouto tradíciou, ktorú vytvorila Dychová hudba RKS, dnes nemá v Prešove pokračovateľov.

Prof. Medňanská predstavila pedagogickému zboru náš systém základnej umeleckej školy, ktorý zaujal najmä vďaka zastúpeniu viacerých umeleckých odborov, najnovšie aj audiovizuálneho odboru pod jedným riaditeľstvom.

Komparácia systému základného hudobného vzdelania medzi krajinou Sasko-Anhaltsko v Nemecku a Slovenskom priniesla mnoho pozitívneho i negatívneho poznania, rozhodne to pozitívne je využiteľné v legislatíve, koncepcii a obsahu hudobného vzdelávania na Slovensku.

prof. Irena MEDŇANSKÁ, PhD.
doc. Karol MEDŇANSKÝ, PhD.

FF PU

FOTO: Telemann-Zentrum Magdeburg

VYŠĽACHTILI SME NOVÚ ODRODU RUMANČEKA

Vedcom z Prešovskej univerzity sa podarilo vyšľachtiť novú, ojedinelú odrodu rumančeka kamilkového (*Matricariaecutita* L.) s názvom Lianka. Proces šľachtenia, ktorý sa realizoval na pôde nezávislého Centrálného výskumného ústavu testovania odrôd v poľskom Slupia Wielka, trval tri roky. Jeho výsledkom je udelenie právnej ochrany na danú odrodu zo strany Úradu Spoločenstva pre odrody rastlín (CPVO), sídliaceho vo Francúzsku.

Jej jedinečnosť spočíva predovšetkým v dostatočnom obsahu, stabilite a značných množstvách liečebne najúčinnějších zložiek. Práve odlišnosť voči iným odrodám, vyrovnanosť a stálosť rastlinného materiálu boli kritériami, ktoré rozhodli o rozhodnutí ohľadom vydania osvedčenia a registrovaného opisu odrody s platnosťou od roku 2018 do 2043, čo je jednoznačným celosvetovým úspechom. K tomu sa navyše pridávajú sofistikované technológie zberu, pozberovej úpravy, extrakcií a destilácií, ktoré sa na východnom Slovensku aktívne využívajú. Originálne vlastnosti danej odrody približuje doc. RNDr. Ivan Šalamon, CSc., ktorý sa na jej vyšľachtení

podieľal viac ako 80-percentným autorským podielom: „Selekcii našej odrody predchádzalo 25-ročné obdobie štúdií vnútrodruhej variability rumančeka kamilkového s dôrazom, na obsahové látky silice a existenciu štyroch základných chemických typov pre tento rastlinný druh. Využili sa tiež skúsenosti z výskumu slovenských diploidných a tetraploidných odrôd, ktoré majú vysoký obsah silice so značným podielom žiadaných komponentov.“ Ako ďalej uvádza: „Výsledkom šľachtiteľskej práce sa stala odroda rumančeka kamilkového Lianka, vyznačujúca sa veľmi vysokým obsahom α -bisabololu (52 – 55 %) a chamazulénu (18 – 19 %) v silici. Jej obsah v suchých kvetných

rumančekových úboroch je na úrovni 0,75 – 0,85 %, pričom ich úroda sa pohybuje až do 500 kg.ha⁻¹.“

Prešovská univerzita sa pritom zviditeľnila už v roku 2006 usporiadaním prvého svetového sympózia o výskume, vývoji a produkcii rumančeka kamilkového pod záštitou Medzinárodnej spoločnosti pre záhradnícke vedy (ISHS).

Na celom svete sa šľachtiteľskej práci rumančeka kamilkového venuje veľká pozornosť. Štúdie poukázali na značné spektrum liečebných účinkov, počnúc uľahčovaním trávenia a napomáhaním pri plynatosti, upokojovaním nervovej sústavy, tzn. znižovaním stresu, nervozity a podráždenosti. Rovnako tak po-

SPOLOČNÉ DEDIČSTVO:

SLOVENSKO-POLSKÉ POHRANIČIE V DOBE BRONZOVEJ

Prešovská univerzita v Prešove a Uniwersytet Rzeszowski ukončili realizáciu spoločného mikroprojektu s názvom „Spoločné dedičstvo: slovensko-poľské pohraničie v dobe bronzovej/Wspólne dziedzictwo: pogranicze słowacko-polskie w epoce brązu“, ktorý bol podporený z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja prostredníctvom Programu Interreg V-A Poľsko – Slovensko 2014 – 2020.

máha pri liečbe žalúdočných vredov a hemoroidov, skracuje hojenie rán, odrenín, popálenín a natiahnutých svalov, eliminuje menštruačné kŕče, prináša úľavu pri zápalových ochoreniach kĺbov, stimuluje činnosť bielych krviniek a činnosť imunitného systému, obnovuje črevnú mikroflóru, podporuje potenie pri chrípke a prechladnutiach, je nápomocný pri liečení kožných vyrážok, prospieva vlasom – dáva im pevnosť, lesk a svetlejší nádych, a aktívne pomáha pri bolesti hrdla a nádche). Výskyt tohto rastlinného druhu a jeho prírodných látok je však veľmi vzácný. Celkovým prínosom novej odrody Lianka je jej prínos pre prax v podo- be úplne zaslúženej pozornosti pestovateľov a spracovateľov rumančeka kamilkového na celom svete (Chile, USA, Irán, Egypt, Nepál, India, Albánsko, Juhoafrická republika, Austrália a krajiny EÚ). Aktuálnym príkladom môže byť aktívna pomoc pri zavedení veľkoplošného pestovania rumančeka v minulom roku do Holandska (WesterdijkBiotechnology, Garsthuizen). Zo strany vedeckých pracovníkov FHPV PU sa jedná o ďalší z významných úspechov, keďže len prednedávnom prišli s objavom invázneho druhu muchy, ktorá napadá nedozreté zdravé ovocie. Vlni vyšľachtili nový unikátny druh máty piepornej pod názvom Kristínka, s veľmi vysokým obsahom mentolu, a pred dvomi rokmi sa zaslúžili o priznanie patentu vypracovaním unikátnej technológie izolácie prírodných látok z plodov liečivých rastlín.

doc. RNDr. Ivan ŠALAMON, CSc.
FHPV PU

Hlavným cieľom mikroprojektu bola ochrana a rozvoj kultúrneho dedičstva archeologických nálezísk cezhraničného územia. V rámci mikroprojektu sa od júna 2017 do mája 2018 zrealizovali nasledovné úlohy: Mapovanie súčasného stavu archeologických nálezísk a artefaktov doby bronzovej na území Prešovského samosprávneho kraja a Podkarpatského vojvodstva. 3D skenovanie a tlač archeologických nálezísk a artefaktov. Príprava spoločnej expozície. Príprava spoločnej konferencie a vydanie publikácie týkajúcej sa projektu. Prvú úlohu zrealizoval poľský partner a v rámci nej prebehlo mapovanie súčasného stavu archeologických nálezísk a artefaktov doby bronzovej na území Prešovského samosprávneho kraja a Podkarpatského vojvodstva. Bolo identifikovaných 24 predmetov z mapovaných nálezísk a v rámci druhej úlohy boli trojrozmerné naskenované a vytlačené. Túto úlohu Prešovská univerzita v Prešove zrealizovala od septembra 2017 do mája 2018. Predmetom realizácie úlohy bolo 3D skenovanie a tlač 24 artefaktov a predmetov z doby bronzovej za pomoci programu GEOMAGIC DESIGN X64. Išlo o zložitú a technologicky náročnú operáciu. Po naskenovaní artefaktu sa vykonávala ešte niekoľkodňová postprodukcia každého artefaktu v 3D laboratóriu. Nakoniec všetky artefakty boli ručne kolorované tak, aby boli čo najvernejšou kópiou vzácných originálov z obdobia od 2 300 do 750 rokov pred Kristom. Predmetom skenovania bolo 14 predmetov zo Slovenska a 10 z Poľska. Zo Slovenska to boli dýka s nitmi (Dravce), náramok (Hažlín), sekerka (Humenné), obloženie luku (Ostrovany), ihlica (Poprad-Matejovce), dláto, maza- nica a rybársky háčik (Prešov-Nižná Šebastová), náramok (Ruská Volová),

sekerka s tuľajkou (Stakčín), časť panciera (Šarišské Michaľany), amulet a fragment kadluba (Terňa). Z Poľska to boli sekerka s tuľajkou (Czerzeż), hrot oštepu s tuľajkou (Grzeška), dva fragmenty náramku (Rzepedź), hrot oštepu s tuľajkou (Siedliska), náramok (Srogów Górny), hrot šípu a sekerka (Trepca), srdcovitý prívesok a kosák s výčnelkom (Załęże). Súčasťou úlohy bola výstava „3D modelov artefaktov z doby bronzovej“, ktorá sa uskutočnila v priestoroch Centra excelentnosti sociohistorického a kultúrohistorického výskumu Prešovskej univerzity v Prešove od 23. 4. 2018 do 11. 5. 2018 a následne od 21. 5. 2018 do 30. 5. 2018 na Univerzite v Rzeszowe. V rámci poslednej úlohy bola zorganizovaná poľsko-slovenská vedecká konferencia a vydaná spoločná publikácia o stave bádania doby bronzovej na území slovensko-poľského pohraničia. Hlavným a dlhodobým očakávaným dopadom projektu je zlepšenie slovensko-poľskej vedeckej spolupráce, avšak kľúčovým dopadom projektu bude zachovanie historického dedičstva pohraničného regiónu, sprístupnenie historických artefaktov širokej odbornej i laickej verejnosti a vzájomná výmena informácií o stave bádania doby bronzovej. V neposlednom rade projekt generuje nové poznatky o spoločnej histórii a o spolunažívaní obyvateľov pohraničného regiónu. Projekt bol realizovaný od júna 2017 do mája 2018 a bol spolufinancovaný z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja prostredníctvom Programu Interreg V-A Poľsko – Slovensko 2014 – 2020, číslo mikroprojektu INT/EK/PO/1/I/B/0070. Celková hodnota mikroprojektu bola vo výške 89 322,60 eur. Z toho pre vedúceho partnera PU v Prešove bolo vyčlenených 49 100,37 eur, čo tvorilo 57,86 % podielu z celkovej hodnoty mikroprojektu.

Ing. Rastislav Mochňacký

NOVÉ DRUHY HMYZU

Naši vedci na Katedre ekológie FHPV PU robia už dlhodobo kvalitnú vedu. O ich výstupoch sme už informovali viackrát, teraz by sme chceli predstaviť ich ďalšie úspechy.

V médiách sa občas objavujú správy o tom, že sa vedcom podarilo nájsť a popísať doposiaľ neznáme, pre vedu nové druhy organizmov a mnoho sa hovorí a píše aj o tom, podľa čoho boli nové druhy pomenované. V posledných rokoch nie sú, vďaka niektorým pracovníkom, úspechy pri nachádzaní a popisovaní nových druhov ničím výnimočným ani na Katedre ekológie FHPV PU. Jednému z nich sa v spolupráci s poprednými zahraničnými pracovníkmi podarilo nájsť, popísať a pomenovať sedem, pre vedu nových, druhov dvojkrídlavcov. Z nedávnej expedície z Afriky sú to, napríklad

druhy *Neoarisemus nyahururuensis* (Ježek & Oboňa 2016), pomenovaný podľa lokality nálezu (vodopády v Nyahururu), a *Tonnoiriella veronikae* (Ježek & Oboňa 2016), ktorá je pomenovaná po vnučke kolegu z Národného múzea v Prahe (Dr. Ježek). Ďalšie muchy z Arménska dostali názov podľa krajiny nálezu – *Campsicnemus armeniacus* (Negrobov et al. 2016) a po dcérke nášho kolegu dr. Oboňu Veronike (prezývka Veve) – *Thornburghiella veve* (Oboňa & Ježek 2017). Ďalšia doposiaľ neznáma mucha bola pomenovaná *Thaumastoptera* (*Thaumastoptera*) *spathifera* (Starý

& Oboňa 2018). Názov „*spathifera*“ je odvodený (*spatha* = šablňa, *ferre* = nosiť) od tvaru samčích genitálií, ktoré pripomínajú šablňu. Náš šikovný kolega participoval aj na popise nových druhov z Južnej Ameriky. Z Nikaraguy bol popísaný nový druh *Boreofairchildia belti* (Ježek, Oboňa & Le Pont 2018), pomenovaný na počesť Thomasa Belta, anglického geológa a autora veľmi uznávanej práce „*The naturalist in Nicaragua*“ (1874). Ďalší druh z Bolívie bol pomenovaný *Notofairchildia motacuensis* (Ježek, Oboňa & Le Pont 2018) a jeho meno vyjadruje lokalitu nálezu Motuco, suchý

tropický polostrovný les na južnej strane Santiago serraia, neďaleko mesta Santiago de Chiquitos. Nálezy a popisy nových druhov, vďaka ktorým získavame nové informácie o biodiverzite, dôležité okrem iného pre jej efektívnu ochranu, by neboli možné bez grantovej podpory expedícií do oblastí, ktoré sú z tohto pohľadu relatívne málo preskúmané. Vyššie spomínané úspechy boli dosiahnuté vďaka podpore projektov (ITMS: 26110230119, APVV-16-0236, VEGA-2/0030/17). Aby sme na tieto úspechy nadviazali, snažíme sa využívať možnosti financovania ponúkané domácimi, zahraničnými aj medzinárodnými grantovými agentúrami a donormi. Naposledy boli naši vedci, pod vedením dr. Manka, ako jediní na Slovensku podporení aj projektom Medzinárodného vyšehradského fondu v rámci schémy Visegrad+ (Eastern Partnership). Na tomto projekte budú spolupracovať prestížne inštitúcie šiestich krajín (V4, Gruzínsko a Azerbajdžan), ktoré majú ambíciu v spolupráci s ďalšími partnermi z viacerých európskych krajín vytvoriť sieť odborníkov a inštitúcií, ktorá prispeje k poznaniu a ochrane

biodiverzity Kaukazu. Prvá etapa projektu prebehne v septembri tohto roka v Gruzínsku a Azerbajdžane. Určite vás o nej budeme bližšie informovať v jednom z ďalších príspevkov.

Ing. Jozef OBOŇA, PhD.
Mgr. Peter MANKO, PhD.
FHPV PU

1. MEDZINÁRODNÉ UMELECKÉ SYMPÓZIUM V MEXIKU

Instituto Politecnico Nacional v hlavnom meste Mexika, na podnet domácej umelkyne a kurátorky Daniely Jauregi Servin a jej priateľov umelcov, zorganizoval medzinárodné sympóziu o súčasnom výtvarnom umení. Pod názvom sympózia „El Ombligo de la Luna“, teda Pupok mesiaca, sa skrývalo, aspoň pre nás cudzincov, niečo tajomné.

V dňoch 21. 5. – 3. 6. 2018 sa zišlo asi dvadsať mexických a dvadsať zahraničných umelcov z krajín, ako USA, Poľsko, Maďarsko, Srbsko, Chorvátsko, Slovinsko, Nemecko, Slovensko, Japonsko, Čína, Holandsko, Francúzsko. Pricestovali do Mexika prednášať, robiť workshopy a najmä maľovať obrazy či vytvárať umelecké diela inými technikami. Záštitu nad sympóziom mala fakulta architektúry a dizajnu, a nedá mi nespomenúť, že aj samotný prezident inštitútu bol mnohokrát fantastickým lídrom a tvorcom skvelej atmosféry na viacerých oficiálnych i neformálnych podujatiach.

Vynikajúco pripravené sympóziu bolo skutočne poriadne nabité každodenným, veľmi zaujímavým programom. Od prvých stretnutí celého kolektívu umelcov a veľmi srdečných a milých organizátorov, na zájazdoch po umelecko-historických pamiatkach do blízkeho okolia mesta sa vytvárali prirodzené priateľstvá. Rozhovory na cestách i pri spoločných obedoch a večeriach v magickom prostredí námestíčka s podobným orlom, ako je ten náš pred Čierny orlom, mali veľké čaro. Spoznávanie kultúr, jazykov a rôznych umeleckých názorov. Organizátorka a šéfkla podujatia

Daniela Jauregi nám veľmi trpezlivo a ochotne priblížila históriu mesta Mexika a všetkých ju podmieňujúcich aspektov. Konferenčné zasadnutia, prednášky a workshopy sa konali na viacerých miestach súčasne, čo je na takýchto podujatiach takmer vždy nutnosťou, no zároveň aj nevýhodou. Bol som ohúrený návštevou supermodernej Galérie moderného umenia, patriacej Polytechnickému inštitútu. Neuveriteľné. A prehliadka Museo Nacional de Antropologia bola priam rozprávková. Fantastická architektúra, dokonalé expozície, nádherné artefakty, fotografovanie dovolené, niet divu, že som tu nasnímal cez 2000 výborných fotografií. Prezreli sme si aj historickú umeleckú školu Academia de San Marco, najstaršiu a stále fungujúcu umeleckú vysokú školu, kde som v grafických dielňach pozdravil profesora Mateosa, vymenili sme si názory na štúdium a študentov, vizitky a pri tlači litografií sme hovorili o príbuznosti klasickej slovenskej a mexickej grafiky a istých známych reláciách pred sto rokov. O workshopy prejavili záujem vysokoškolskí i stredoškolskí študenti a pedagógovia. Veľmi zaujímavé rozhovory som mal najmä s kolegami z budapeštianskej Akadémie výtvarných umení, a z krakovskej Akadémie krásnych umení. Z mexickej strany ma zaujali najmä rozhovory s najmladšími i s tými najskúsenejšími pedagógmi. Reč bola,

samozrejme, o grafike na školách a grafických centrách v severnejšom meste Oaxaca, slávnom svojimi umeleckými tradíciami i súčasným umeleckým dianím. Zaujímavé bolo vidieť spoluprácu organizátorov sympózia so širokým spektrom mexickej mestskej občianskej spoločnosti. Napríklad na obrovskom centrálnom trhovisku, kde nám jeho predseda, majiteľ ovocných sádov, predviedol produkciu ovocia, no aj iných plodín, a predajcovia nás všade núkali svojím ovocím. Na viacerých miestach sme sa stretávali s billboardami nášho sympózia. Odbor kultúry a školstva mestskej vlády Mexika nás na záver sympózia poctil certifikátom účastníka. Významný ceremoniál prebiehal vo fantastickej atmosfére. Počas druhého týždňa sme sa s vervou pustili do umenia. Všetci sa vrhli na plátna, čím väčšie, tým lepšie, samozrejme, komu sa aké ušli. A začala skutočne sústredená tvorivá práca. Množstvo úžasných diel vznikalo rovno pred našimi očami a dennodenné sledovanie pokroku bolo skutočným zážitkom i pre nás samých i pre vzácných návštevníkov z mesta. Povzbudzovanie a rôzne trefné i vtipné komentáre boli živou vodou našej práce v nadmorskej výške 2 100 m n. m. a teplote 32 stupňov. Viacerí z nás, i ja, sme mali problém s nedostatkom kyslíka. Záverečná výstava, asi 60 diel, bola unikátnou prehliadkou. Katalóg k výstave s textami autorov diel bude vytlačený o dva mesiace. „En el Ombligo de la Luna“ znamená asi toľko, že Mexiko je „pupkom“ Ameriky, teda, že celé sympóziu sa koná v pupku Ameriky. Viacerí umelci vskutku vychádzali pri tvorbe svojich diel najmä z motívu mesiaca, lúny. Konštatovať len, že sympóziu nám všetkým dalo nových priateľov, nezabudnuteľné dojmy, skúsenosti a novú inšpiráciu do umelecko-pedagogickej práce, by bolo málo. Vidieť Mexiko a jeho farby!

Dr. hab. Peter KOCÁK PhD, akad. mal.
FF PU

RETROSPEKTRUM II. SLOVO K VÝSTAVE

Katedra výtvarnej výchovy a umenia Filozofickej fakulty PU prezentuje v období 10. máj – 27. september 2018 vo výstavných priestoroch knižnice našej univerzity výstavu pod názvom „Retrospektrum II.“.

Jedná sa o realizáciu zámeru priblížiť návštevníkom knižnice i širokej verejnosti „obsah archívu“ katedry. Študentské práce, ktoré vznikli v priebehu jej histórie až po súčasnosť, odzrkadľujú výtvarné dianie na hodinách praktických disciplín a prirodzene samotnú úroveň dosiahnutých výsledkov. Retrospektrum II. je po predchádzajúcej výstave, ktorej zámerom bol pilotný signál o vznikajúcom cykle výstav, koncipované inak. Prvá výstava zahŕňala práce vytvorené rozličnými výtvarnými technikami, táto druhá je poohliadnutím sa za rozmanitým svetom umeleckej grafiky. Tento text nemá edukačnú podstatu. Vymenovávať v tejto chvíli suchú ihlu, lynorez, lynoryt, drevorez, mezzotintu, lept, atď. a technologické postupy spojené s nimi nie je vhodné. V tomto zdigitalizovanom spoločenskom dianí by to pôsobilo pravdepodobne nezúčastnene a neatraktívne. Snáď tým nikoho nezaťažím, keď sa zmienim, že si grafika vyžaduje nepredstaviteľne veľa úkonov, kým prejde lisom matrica a konvertuje záznam v nej zapísaný na list papiera. Skutočne. Od návrhu k finálnemu výtlačku vedú strastiplné cesty. Nedávno som na návšteve vinícu u vinára, ktorého produkty sa tešia vďaka vysokej kvalite veľkej obľube, počul od neho svojráznu definíciu „kumštu“, že je to veľmi jednoduchá práca. Potom sa pousmial a dodal – po tridsiatich rokoch. Je to pozoruhodné, že v tak časovo obmedzenom priestore, akým disponuje dotácia predmetu kresba – grafika vznikli tak kvalitné

grafické listy predstavené na výstave. Najstaršie vystavované práce majú takmer päťdesiat rokov, majú skutočný nádych archivovaného artefaktu. Záujem a uznanie niektorých návštevníkov, ktorí si výstavu obhliadli, je korunováciou pedagogického úsilia majstrov grafiky, ktorí pôsobili či pôsobia na katedre. Práve ich celoživotné úsilie hľadania a vyjadrovania sa v grafických technikách prispelo k inšpirácii študentov pokúsiť sa priblížiť „podstate kumštu“. Tvoríť umeleckú grafiku znamená dôkladne sa pripraviť na moment, keď pripravovaná správa v matrici odovzdá svoj odkaz pre tých, ktorí sú toto bohatstvo remesla a precíznosti pripravení vnímať. Je to ako v mnohých ďalších sférach poctivého a slušného života. Podľa môjho názoru je z hľadiska zachovania tradícií jedno, či budeme tými prvými alebo druhými.

Mgr. Jaroslav ONDO, PhD.
FF PU

ŽIVOT ZASVÄTENÝ VZDELÁVANIU A MATEMATIKE

Je rodáčkou z Prešova. Po ukončení základného vzdelania a absolvovaní gymnázia ukončila v roku 1988 aj vysokoškolské štúdium na Prírodovedeckej fakulte UPJŠ v Košiciach, a to študijný odbor učiteľstvo všeobecno-vzdelávacích predmetov aprobácie matematika a fyzika. Po ukončení štúdia niekoľko rokov pracovala ako učiteľka na strednej škole technického zamerania. Od roku 1997 pracuje na Pedagogickej fakulte PU v Prešove ako odborná asistentka na Katedre matematiky, neskôr Katedre matematickej edukácie, kde istý čas pôsobila aj ako vedúca katedry. Od roku 2008 pôsobí ako docentka a garantka na Katedre matematickej edukácie PF PU. Vo funkcii prodekanke pre vzdelávanie Pedagogickej fakulty PU pôsobila v rokoch 2011 až 2014, v súčasnosti je prodekanou pre vedu, akreditáciu a doktorandské štúdium PF PU. V roku 1989 získala titul doktorka prírodovedy (RNDr.) v študijnom odbore učiteľstvo všeobecno-

vzdelávacích predmetov – teória vyučovania matematiky na Prírodovedeckej fakulte UPJŠ v Košiciach, kde v roku 2003 absolvovala doktorandské štúdium vo vednom odbore 11-17-9 teória vyučovania matematiky. V roku 2007 sa habilitovala na PF PU vo vednom odbore predškolská a elementárna pedagogika. Vo vedeckovýskumnej oblasti bola a je riešiteľkou viacerých grantových projektov a schém; pôsobí ako školiteľka doktorandského štúdia vo vednom odbore predškolská a elementárna pedagogika. Je členkou Vedeckej rady PF PU, pôsobila ako členka Akademického senátu PF PU, členka Rady vysokých škôl SR, neskôr ako členka Akademického senátu PU. Je členkou Jednoty slovenských matematikov a fyzikov pri SAV. Získala certifikáty z Dynamic Assessment, digitálnych kompetencií, Tvorby kurzov v elektronickom výučbovom prostredí Moodle. Reč je o doc. RNDr. Ivete Scholtzovej, PhD.

Pedagogická fakulta PU sa Vám, pani prodekanke, stala osudom pred viac ako dvomi desaťročiami. Ako by ste opisali svoju cestu na akademickú pôdu?

Na PF PU v Prešove pôsobím od júla 1997, ale to nebol môj prvý kontakt s akademickou pôdou v Prešove. Moji rodičia sa zoznámili práve v prešovskom vysokoškolskom prostredí, kde obaja v tom čase pracovali. Matka pracovala v administratíve a otec, doc. PhDr. Michal Šutran, CSc., bol vysokoškolským pedagógom na pedagogickej, resp. filozofickej fakulte až do svojho odchodu do dôchodku. Mala som veľmi blízky vzťah so svojím otcom a často som s ním a za ním chodila „na fakultu“ – takto sme tomu doma hovorili. Ako dieťa som s ním a s „fakultou“ absolvovala prvomájové pochody, víkendové lyžiarske zájazdy a ďalšie akcie, ktoré „fakulta“ organizovala pre svojich zamestnancov a ich rodinných príslušníkov. Neskôr som ako gymnazistka absolvovala výučbu/prax vo výpočtovom stredisku. V prvej polovici osemdesiatych rokov to bolo jedno z mála pracovísk v Prešove, kde to bolo možné. Po ukončení vysokoškolského štúdia na Prírodovedeckej fakulte UPJŠ v Košiciach som deväť rokov pracovala ako stredoškolská učiteľka matematiky a fyziky na Strednej priemyselnej škole strojníckej v Prešove. Boli to pekné roky, vždy na nich rada spomínam a do dnešných dní sa pravidelne stretávam s niektorými bývalými kolegyňami. Ale začala som pociťovať, že vyučovanie na strednej škole je v istom zmysle „stereotypné“, každý školský rok sa opakuje v tých istých intenciách. Keď sa v roku 1997 naskytla možnosť, prihlásila som sa do výberového konania na miesto vysokoškolského učiteľa na Katedre matematiky PF PU a vtedy sa začala moja „pracovná“ cesta na akademickej pôde.

Váš pedagogický profil je spätý s vyučovaním matematických disciplín, ktoré vždy vzbudzovali rešpekt. Čo Vás vo Vašom pozitívnom vzťahu k matematike najviac profilovalo?

V prvom rade to bolo rodinné prostredie. Obaja moji rodičia, matka bola ekonómka a otec lingvista, sa síce profesionálne nezaoberali matematikou, ale vždy prezentovali pozitívny vzťah k matematike. To bol určite základ. Na základnej a strednej škole som matematiku vnímala ako predmet, ktorý sa nemusím učiť, išlo mi to samo, akosi prirodzene. Navyše som mala šťastie na dobrých učiteľov. Tými prvými boli pani učiteľky Matúšová a Kopuncová na prvom stupni základnej školy, u ktorých som vnímala pozitívny postoj k matematike. Mojou triednou učiteľkou na druhom stupni základnej školy bola učiteľka matematiky, pani Ema Stasselová, ktorú som nesmierne obdivovala ako človeka i učiteľa. Na gymnáziu bol mojím triednym profesorom tiež učiteľ matematiky, pán Ján Goliáš. Jeho „suchý anglický“ humor mi bol veľmi sympatický a vyučovacie hodiny matematiky s ním boli pre mňa príjemne strávenými chvíľami v škole. Takže trocha mojich predpokladov a veľa priaznivých vonkajších okolností ma nasmerovali k matematike.

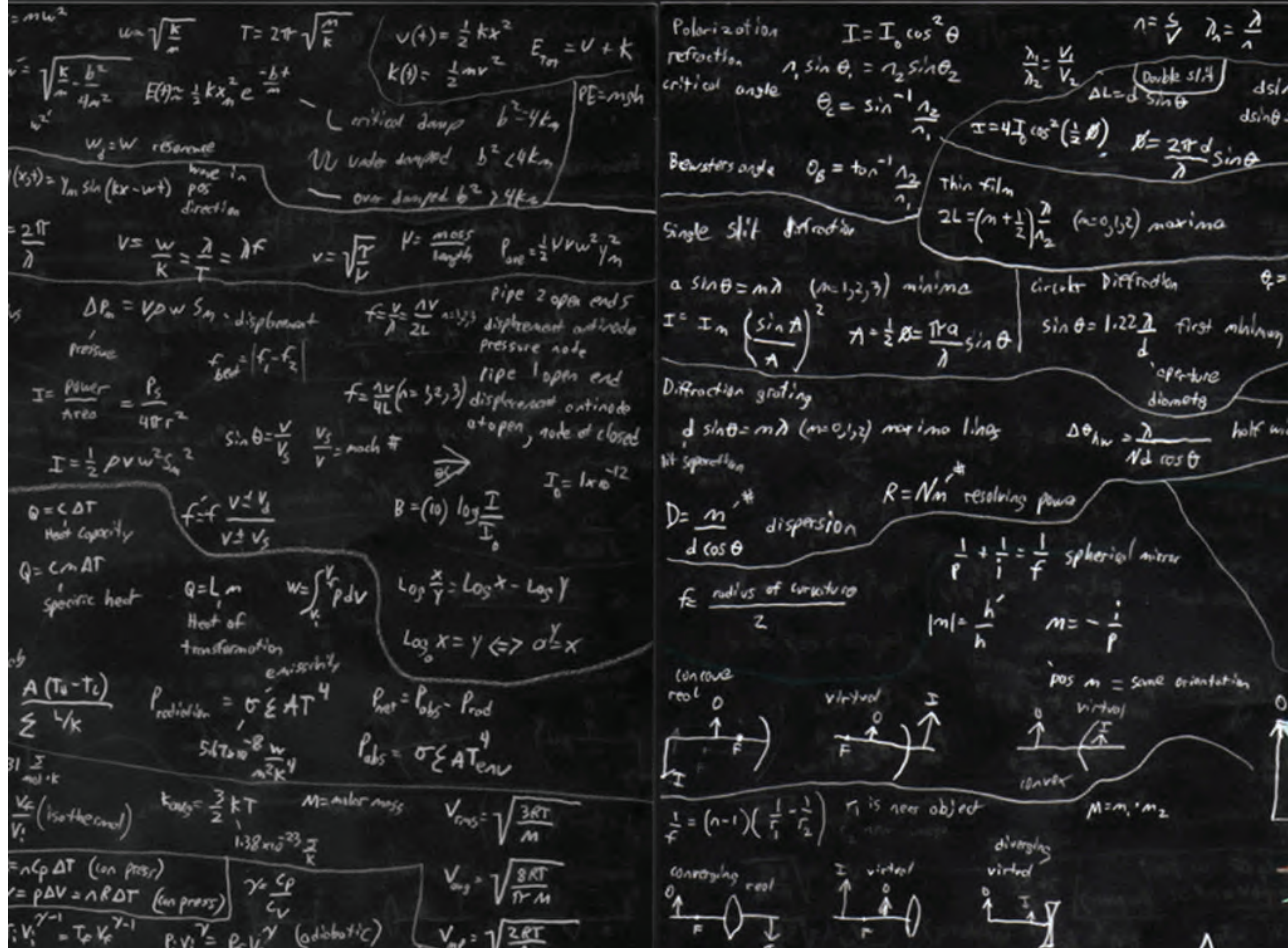
A akým spôsobom sa usilujete motivovať svoje študentky a študentov k štúdiu matematiky? Musí sa človek s láskou k matematike narodiť alebo sa dá pozitívny vzťah k nej aj postupne vybudovať?

Matematika je len jednou z mnohých disciplín, ktoré sú v obsahu štúdia v študijnom odbore predškolská a elementárna pedagogika. Nepochybne je ale dôležitá. Veď práve učitelia v materských školách a na prvom stupni základných škôl ako jedni z prvých sprístupňujú matematické poznatky deťom. Na-

ším študentom vždy hovorím, že odborné poznatky sú nevyhnutné, pretože len na kvalitných základoch sa dá postaviť dobrý dom. Preto sa s mojimi kolegami na Katedre matematickej edukácie PF PU snažíme ukázať našim študentom, čo a ako by mali robiť v matematickej edukácii, aby výsledok bol čo najlepší. Verím, že sa nám to u väčšiny študentov darí, o čom svedčia pozitívne reakcie študentov na našu prácu, prezentované v anonymných anketách. Každý z nás sa narodí s určitými danosťami, ktoré mu odovzdali jeho rodičia. Nevieť, či je medzi nimi aj láska k matemati-

„Naším študentom vždy hovorím, že odborné poznatky sú nevyhnutné, pretože len na kvalitných základoch sa dá postaviť dobrý dom.“

ke. Som však presvedčená, že veľa závisí od prostredia, ktoré človeka formuje. Ak celospoločenské vnímanie matematiky bude negatívne, ak rodinné prostredie bude matematiku používať ako strašiaka, ak učitelia na akomkoľvek stupni školy nebudú pôsobiť v matematickom vzdelávaní pozitívnym spôsobom, potom sa nedá očakávať, že dieťa, žiak, osoba bude mať pozitívny vzťah k matematike. Podľa môjho názoru to ale nie je špecifická situácia iba pre matematiku. Pýtame sa, či majú dnešné deti, resp. mladí ľudia pozitívny vzťah napr. k slovenskému jazyku, dejepisu, telesnej výchove, chémii atď. Obvykle nie, akosi to mnohých zaujíma iba pri matematike. Myslím si, že by úplne stačilo, aby mal človek k matematike rovnaký vzťah ako k iným

disciplínam. Ak bude pozitívny, tým lepšie. A áno, som presvedčená, že do istej miery je možné tento vzťah formovať, lebo všetko, s čím sa v živote stretneme, nás istým spôsobom formuje.

Okrem pedagogického pôsobenia je Vašou pracovnou náplňou aj veda a výskum. Viem, že sa vedecky venujete otázkam inkorporácie diskkrétnej matematiky do školskej matematiky, komparácii matematického vzdelávania na Slovensku a v zahraničí, ako aj matematickej gramotnosti a didaktickému využitiu IKT vo vyučovaní matematiky. Zaujímalo by ma, ktorá oblasť matematiky Vám je osobne i osobnostne najbližšia?

Je ťažké vybrať jednu oblasť. Všetky uvedené v istej etape môjho profesionálneho vedeckého života boli tými „najbližšími“. Venovala som im svoju pozornosť, svoje úsilie a priniesli mi veľa nových poznatkov. Asi však predsa je istá oblasť, ktorá je môjmu srdcu blízka, a to je kombinatorika, ktorá patrí do diskkrétnej matematiky. Kombinatorika bola prvou oblasťou matematiky, ktorej som sa začala venovať vedecky v rámci doktorandského štúdia. Na elementárnej školskej

úrovni je tak trochu „iná“ ako iné časti matematického učiva. Pri jej vyučovaní sa dá pekne ukázať prepojenie matematiky a reálneho života, pri riešení kombinatorických úloh bývajú často úspešní aj žiaci, ktorí pri riešení klasických školských úloh pocit úspechu možno nezažívajú, kombinatorickú problematiku vždy zaregistrujem aj vtedy, ak sa zaoberám inými oblasťami. Takže kombinatorika je tou mojou „srdcovkou“.

Spomínali ste, že po ukončení vysokoškolského štúdia ste takmer desaťrocie pracovali ako učiteľka na strednej škole. Čím Vás táto skúsenosť obohatila vo vzťahu k Vášmu súčasnému akademickému uplatneniu?

Pozícia učiteľa na strednej škole bola vynikajúcou skúsenosťou v mojom profesionálnom živote. Na tých deväť rokov dodnes rada spomínam. Pracovala som vo vynikajúcom kolektíve, zvlášť predmetová komisia matematiky, fyziky a chémie – to boli kolegovia, akých by som dopriala každému. Ako čerstvú absolventku ma na jednej strane prijali ako rovnocenného partnera a na druhej strane boli vždy ochotní pomôcť, poradiť. A ja som

sa s nimi bez rozpakov radila a učila som sa od nich. Táto skúsenosť ma ovplyvnila natoľko, že je pre mňa veľmi dôležitá spolupráca s kolegami. Vo všetkých pozíciách, ktoré som zastávala a zastávam na fakulte – tajomníčka katedry, vedúca katedry, prodekan pre vzdelávanie, prodekan pre vedu, akreditáciu a doktorandské štúdium – sa snažím spolupracovať s kolegami tak, ako som sa to naučila na mojej prvej pracovnej pozícii, t. j. rešpektovať sa navzájom a pomáhať si.

Oľutovali ste niekedy, čo i len na okamih, že ste svoj život zasvätili matematike, logike a vzdelávaniu?

Nie, nikdy som to neľutovala. Matematika a jej učenie ma stále baví. A s úsmevom hovorím, že celý svoj život chodím do školy. Ešte ma to neomrzelo a verím, že ani v blízkej či vzdialenejšej budúcnosti neomrzí.

Je o Vás všeobecne známe, že ste pedant a detailista. Boli ste takou od detských čias alebo sa táto osobnostná črta u Vás vybrúsila až vekom a životnými skúsenosťami?

Ja by som o sebe nepovedala, že som pedant a detailista. Poznám

„Myslím si, že by úplne stačilo, aby mal človek k matematike rovnaký vzťah ako k iným disciplínam. Ak bude pozitívny, tým lepšie.“

kolegov, ktorí sú v tomto zmysle ďaleko predou mnou. Ale určite mám rada vo veciach systém a poriadok. Bola som v detstve „poriadna“, všetky povinnosti som si plnila v maximálnom režime. Moja mama do dnešných dní s úsmevom spomína, že ak bolo treba niečo do školy, „otravovala“ som dovtedy, kým som všetko nemala pripravené. Takže tá systematickosť bola asi vrodená. Veľkom som sa skôr trochu pokazila. Ja sama to vnímam tak, že ma „život naučil“ a stala som sa tolerantnejšou k svojmu okoliu aj sama k sebe. Je však pravda, že mám rada veci pod kontrolou a v práci sa snažím byť dôsledná. Vždy myslím na to, ako veci urobiť racionálnejšie, lepšie a predchádzať chybám. Naplňa ma, ak sa veci vydarí a všetci spoločne máme dobrý pocit z kvalitne vykonanej práce.

Nad vzdelávacou oblasťou matematiky, fyziky a techniky sa posledné roky na Slovensku stále viac zmráka. Ako to s nimi do budúcnosti vidíte zo svojho uhla pohľadu? Veríte v reštart týchto oblastí medzi mladou generáciou?

Ja si nemyslím, že by situácia v súčasnosti bola významne iná ako v minulosti. To len prístup k stredoškolskému, resp. vysokoškolskému vzdelaniu bol v minulosti viac regulovaný, a teda nie všetci mladí ľudia študovali vždy to, čo chceli, ale niektorí to, čo mohli. To na jednej strane. Na druhej strane bol

svet v istom zmysle jednoduchší, nebolo toľko rôznorodých podnetov a možností ako dnes. Pamätám si, že ako žiaci gymnázia sme veľmi „nešpekulovali“ nad tým, čo a prečo sa učíme, jednoducho sme sa učili, lebo sa to od nás očakávalo. Dnešní mladí ľudia sú v tomto zmysle slobodnejší, viac hľadajú to, čo ich zaujíma, mnohí nie sú ochotní namáhavejšie pracovať. Nie som pesimista – matematika, fyzika a technika si aj v budúcnosti nájdu „tých svojich“. Nie som však ani veľký optimista, takže sa nedomnievam, že nastane nejaký reštart záujmu o tieto oblasti medzi mladou generáciou. Ako realista to vidím na ustálený stav.

A čo Váš mimopracovný čas? Ako vo chvíľach osobného voľna najradšej odychujete a „dobíjate baterky“?

V prvom rade som čitateľ. Je to moja najobľúbenejšia činnosť. Čítam nesmierne rada, čokoľvek – kedykoľvek – kdekoľvek. Žiadna iná činnosť mi neprináša toľko radosti. Zvyknem hovoriť, že neviem, čo je to nuda, kniha je vždy k dispozícii. Ako dieťa som sa aktívne venovala športovým aktivitám, neskôr v mladosti a dospelosti som športovala rekreačne. V posledných rokoch som však športovanie zanedbala. Som však nadšený športový fanúšik. Pokiaľ mám možnosť, sledujem športové prenosy – krasokorčuľova-

nie, atletiku, hokej, tenis, hádzanú, cyklistiku atď. Perfektne sa pritom odreagujem, obdivujem športovcov.

Na záver ešte jedna otázka: Ako by ste, pani prodekanke, jednou vetou zastrešili svoj pohľad na život, resp. Vaše životné krédo?

„Oplaciť sa žiť“ – takto to v šariš-tine raz sformuloval a často to pri rodinných stretnutiach opakuje môj ujo Kamil a ja s ním absolútne súhlasím.

Zhovárал sa:
Mgr. Radoslav RUSNÁK, PhD.
PF PU
Foto: Mgr. Martin DZURILLA, PhD.

**„Nie som pesimista
– matematika, fyzika
a technika si aj v budúcnosti
nájdu tých svojich.“**

ÚSPEŠNÍ ABSOLVENTI PU

Prečo študovať na PU? Ako ich štúdium na PU obohatilo?
Odpovedajú naši úspešní absolventi

Mgr. Jozef SLIVKA

**Rozhlasový moderátor
Rádia Vlna, moderátor
spoločenských akcií**

Absolvent Filozofickej fakulty PU

„Obdobie univerzitného štúdia je krásne tým, že takmer všetko môžeš a nič nemusíš“ – pomôžem si slovami môjho najobľúbenejšieho vyučujúceho a bývalého moderátorského kolegu z regionálneho rádia, doc. Juraja Rusnáka, lebo som sa v jeho slovách našiel a dodnes si pamätám miesto, kde to nám, študentom masmediálnych štúdií povedal. Po strednej škole a krátkej anabáze v UK som sa rozhodol medzi štúdiom žurnalistiky v zahraničí alebo rodnom Prešove. Napokon zvíťazila láska ku koreňom a to, že som si chcel najkrajšie obdobie života čo možno najviac užiť. K moderátorskému chlebíčku som privoňal už počas štúdia na strednej škole, preto bola moja voľba masmediálnych štúdií logickým vyústením snáh naučiť sa čo možno najviac od tímu odborníkov na PU. Štúdium vám nikdy nedá to, čo samotná prax, no môže vás ovplyvniť natoľko, že z jeho poznatkov čerpáte v samotnej praxi, a to aj roky po úspešnom ukončení štúdia. Ďakujem tímu odborníkov, ktorí formovali moje myslenie a dali mi viac ako vzdelanie.

PaedDr. Júlia KURTYOVÁ

**Futbalistka Partizán Bardejov, učiteľka anglického jazyka
a telesnej výchovy na ZŠ v Kurime**

Absolventka Fakulty športu PU

Rozhodovanie medzi štúdiom ekonomiky v Bratislave a štúdiom učiteľstva v Prešove bolo jedno z najťažších v mojom živote, keďže som v tom čase vnímala to prvé ako perspektívne a to druhé ako niečo, čo by ma mohlo viac baviť. Nakoniec som sa rozhodla podľa srdca a štúdium na PU mi otvorilo brány jazykov, športu a nakoniec aj Európy. Počas štúdia v Prešove som sa pre vzdialenosť nemohla naďalej aktívne venovať ženskému futbalu, no na druhej strane som mala viac času na „ochutnávanie“ mnohých športov a aktivít na FŠ a využila som aj možnosť štúdia a stáže v Portugalsku v rámci programu Erasmus. Tieto skúsenosti spôsobili to, že ma štúdium bavilo čím ďalej, tým viac, plná entuziazmu som sa tešila na učenie. Po roku učenia v Škótsku ma to ťahalo späť na Slovensko a zakončila som v mojej rodnej dedine, na ZŠ v Kurime, kde učím angličtinu a telesnú výchovu dodnes. Čas strávený

na PU vnímam ako pekné obdobie a dobrý odrazový mostík, no v praxi je potrebné sa naďalej učiť a zdokonaľovať každý deň. Tak trochu zázračne sa ku mne futbal vrátil späť a hoci som už neplánovala aktívne hrať, nakoniec som odohrala v drese Partizána Bardejov ešte dve veľmi úspešné sezóny. V sezóne 2015/2016 sme vyhrali Slovenský pohár a obsadili 2. miesto v 1. lige žien a v sezóne 2016/2017 sa nám podaril „double“, teda výhra v pohári aj majstrovský titul, následne sme odohrali predkolo Ligy majstrov v gruzínskom Tbilisi. Okrem týchto zážitkov mi ale futbal dal oveľa viac – štúdium telesnej výchovy, učenie telesnej výchovy a samotné aktívne športovanie sa zrazu krásne prelínali a motivovali ma v mojej práci. Prajem všetkým študentom, aby neostali iba pri prednáškach a absolvovaných skúškach, ale aby boli aktívni a hľadali ten svoj odbor aj mimo univerzitného kampusu.

PhDr. Tatiana TUROKOVÁ, MPH

**Námestníčka pre
ošetrovatel'stvo,
Vysokošpecializovaný odborný
ústav geriatrický sv. Lukáša
v Košiciach n. o.**

Absolventka Fakulty zdravotníckych
odborov PU

Rozhodnutie študovať na FZO PU v Prešove ovplyvnila osobnosť pani dekanky Dr. h. c. prof. PhDr. Anny Eliašovej PhD., ako uznávanej osobnosti v oblasti ošetrovatel'stva a pôrodnej asistencie. Bola som hrdá, že môžem študovať práve na tejto fakulte. Preto sa táto fakulta stala mojou alma mater. Štúdium na fakulte bolo náročné, avšak nesmierne podnetné. Bakalárske štúdium som vnímala ako skúšku vytrvalosti. Magisterské štúdium už bolo viac o rovnocennom partnerstve a o samostatnom štúdiu, hlavne na rôznych projektoch alebo prácach. Naučili sme sa viac pracovať v tíme a rozvíjať svoje vedomosti v oblasti ošetrovatel'stva a hlavne manažmentu. Veľmi rada spomínam na profesionálny prístup vyučujúcich na fakulte. Štúdium na fakulte som vnímala ako šancu posunúť sa ďalej, ako možnosť priniesť do praxe nový pohľad na prácu sestry a zmeniť kompetencie v rámci odboru ošetrovatel'stva. Všetci sme študovali s nadšením a aj popri náročnej práci, často sme boli konfrontovaní s praxou v zdravotníctve. Ošetrovatel'stvo ako vedný odbor musíme ešte aj dnes obhajovať. Úspech, to je tvrdá práca, je to pokora voči svojej práci, práca nad rámec svojich povinností, profesionalita s ľudskou tvárou, presvedčenie, že som na správnom mieste v správny čas, úspech, to je sústavné rozdávanie a vzdelávanie. Úspech má mnoho tvárí, ale každý si ho musí vybudovať a zaslúžiť sám.

Mgr. Vladimíra HORVÁTOVÁ Le CORRE

Manažérka hotela Best Western v Nice, Francúzsko

Absolventka Fakulty manažmentu PU

Pri rozhodovaní o mojom ďalšom štúdiu po ukončení gymnázia zohrala významnú úlohu moja túžba cestovať, spoznávať iné kultúry a zdokonaľovať sa v cudzích jazykoch. Tieto atribúty spĺňal novovzniknutý odbor „manažment turizmu a hotelierstva“ na vtedajšom Inštitúte turizmu a hotelového manažmentu. Štúdium vytváralo vzdelanostné predpoklady pre možnosti uplatnenia sa ako kvalifikovaného odborníka v oblasti cestovného ruchu, turizmu a hotelierstva, s osobitným dôrazom na odborné ekonomické a manažérske metódy marketingu aplikované v spomínaných oblastiach. Už počas štúdia som absolvovala mnoho stáží doma a v zahraničí na rôznych pozíciách vo viacerých hotelových prevádzkach. Ihneď po skončení fakulty som začala pracovať a aplikovať teoretické vedomosti získané štúdiom v praxi, doplnené aktívnou komunikáciou v troch cudzích jazykoch. Vzdelanie v tom istom odbore som si doplnila aj vo

Francúzsku na filozofickej fakulte v Nice. Takmer 20 rokov pracujem v hotelovom priemysle v atraktívnom prostredí francúzskej Riviéry, kde mám na starosti predovšetkým kompletne riadenie hotelových aktivít, celkové vedenie hotela, koordináciu obchodnej a cenovej stratégie, zabezpečenie maximálneho a optimálneho obsadenia hotela v silnom konkurenčnom prostredí. Mnoho ľudí vraví, že pre prácu v hotelierstve sa treba narodiť a byť srdcom hotelier. Pracovať v hoteli má svoje výhody aj nevýhody. K pocitu naplnenia prispieva príjemná hotelová atmosféra, ktorú tvoria zamestnanci, zariadenie a dizajn hotela, klienti a neustály celodenný kolobeh. Hlavnou nevýhodou hotelierstva je, že hotel funguje nepretržite 365 dní v roku a hotelieri majú najviac práce vtedy, keď ostatní ľudia oddychujú, teda počas dovolení, sviatkov alebo víkendov. Napriek tomu som však presvedčená a nepochybujem o správnosti voľby svojho povolania.

Mgr. Marián ŠTEFAŇÁK

Starosta obce Matiašovce

*Absolvent Fakulta humanitných
a prírodných vied PU*

Ešte počas stredoškolského štúdia som sa nepriamo zapájal do verejného diania v našej obci ako hráč futbalového družstva, kde som pomáhal s organizovaním zápasov, ale aj ako syn poslankyne obecného zastupiteľstva. Ak sa mamka zaoberala nejakým problémom alebo keď bola poverená vykonať „obecnú“ úlohu, tak nám o tom rozprávala a so súrodencami sme sa zapojili do riešenia. Výber vysokej školy bol jednoduchý vďaka pomoci mojej triednej pani učiteľky, ktorá dostala informáciu, že na Katedre geografie a aplikovanej informatiky Fakulty humanitných a prírodných vied PU otvárajú nový odbor s pomerne rozsiahlym zameraním a uplatnením. Až v priebehu štúdia som sa utvrdil v tom, že chcem rozvíjať moju rodnú obec a tým aj prispieť k regionálnemu rozvoju územia zvaného severný Spiš resp. Zamagurie. Na prešovský vysokoškolský život spomínam s úsmevom a po čase konštatujem, že ubehol veľmi rýchlo. Okrem štúdia som trávil voľný čas športovaním a zábavou. Po ukončení vysokoškolského štúdia som kontaktoval vtedajšie vedenie obce s mojim zámerom kandidovať na post starostu, aby som v praxi aplikoval získané vedomosti. V októbri 2010 som si splnil zákonnú povinnosť (dosiahnutie požadovaného veku) a v novembri 2010 som sa spomedzi 4 kandidátov stal najmladším starostom na Slovensku. Od zvolenia po súčasnosť som sa stretol s množstvom ľudí, riešil som množstvo situácií či problémov, ale často si spomeniem na slová mojich pedagógov, ktorí mi vštepovali vedomosti a skúsenosti, ktoré dnes s hrdosťou a pokorou môžem zužitkovať pri práci, za čo im ďakujem.

PaedDr. Milan MAJERSKÝ, PhD.

Predseda Prešovského samosprávneho kraja

Absolvent Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU

Odjakživa som mal blízko k športu, ale aj k náboženstvu a teológii. V športe som začal s hádzanou, no neskôr som prešiel k basketbalu. Aktívne som nielen športoval, ale navštevoval som aj rôzne kresťanské podujatia a púte. Lákali ma náboženské vedy. Veľa som čítal a vzdelával sa. S odstupom času si myslím, že Gréckokatolícka teologická fakulta PU v Prešove bola mojim najlepším rozhodnutím. Univerzita mi dala dobrý základ na to, aby som v štúdiách mohol pokračovať. S úsmevom vždy spomínam na tieto študentské časy, ktoré, samozrejme, neboli jednoduché, ale pripravili ma do reálneho života. Som veľmi rád, že mi svoje poznatky a bohaté skúsenosti odovzdali jedni z najlep-

ších pedagógov fakulty. Cením si ich každodenné úsilie a odhodlanosť, s ktorými prichádzali na prednášky. Nikdy sa nám neobrátili chrbtom, vždy sa snažili so všetkým pomôcť. Za seba musím povedať, že všetko, čo ma naučili, som neskôr zúročil vo svojej pedagogickej praxi. Tiež si nesmierne vážim spolužiakov a priateľstvá, ktoré počas štúdia medzi nami vznikli a dodnes pretrvávajú. Aj preto by som chcel povzbudiť všetkých mladých, ktorí sa rozhodujú, akú vysokú školu si majú vybrať, aby stavili na kvalitné vzdelanie a kresťanské hodnoty. Pretože tieto dve veci nepochybne nájdu práve na Gréckokatolíckej teologickej fakulte PU v Prešove.

ThDr. Peter SOROKA, PhD.

Tajomník Tlačového odboru Úradu metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi na Slovensku, Prešov

Absolvent Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU

Už na základnej škole som sa rozhodol pre štúdium na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prešove. Počas strednej školy bolo pre mňa veľkou cťou poznať študentov tejto fakulty a keď sa moji o trochu starší kamaráti z nášho mesta dostali na štúdium pravoslávnej teológie, v kútiku duše som im veľmi závidel. Najväčšou mojou radosťou bolo, keď som konečne zmaturoval a mohol sa venovať štúdiu, ktoré ma skutočne bavilo. Prijímacie pohovory som si naplno vychutnal a už som sa nevedel dočkať začiatku školského roka. V prvom ročníku sa mi ani nechcelo veriť, že som aj ja konečne študentom PBF a doslova som hltal všetky prednášky a semináre, ktoré sme mali. V druhom ročníku som mal možnosť preveriť získané teoretické vedomosti v praxi počas ročného študijného pobytu v Srbsku. Tam strávený čas mi zmenil život a otvoril oči v rôznych ohľadoch. Mám pocit, že vtedy som dospel. Počas môjho ďalšieho štúdia na našej fakulte som sa stal šéfredaktorom mládežníckeho časopisu Istina a v súvislosti s tým som veľmi vďačný mojim vyučujúcim za získané informácie, ktoré sme mohli vzápätí v časopise prezentovať, ale aj za ich trpezlivosť a ohľaduplnosť, ktorú mi s jeho prípravou venovali. Štúdium na fakulte som absolvoval už ako duchovný v cirkevných obciach v Osadnom a Hostoviciach, kde som ďalej prehlboval vedomosti zo štúdia, ktoré som na alma mater nadobudol. Okrem toho som sa

začal venovať aj štúdiu vojenskej histórie, keďže sa pod osadňanským chrámom nachádza unikátna krypta vojakov z I. svetovej vojny, ktorú bolo potrebné zrekonštruovať. V Hostoviciach som sa venoval stavbárskym prácam, pretože sme sa s veriacimi pustili do stavby nového chrámu. Keďže som ešte ako študent spolupracoval s rozhlasovými a televíznymi redaktormi, tí ma neskôr zoznámili s režisérom dokumentárnych filmov Markom Škopom. Mal som tú česť byť jedným z hlavných hrdinov jeho dokumentu s názvom Osadné, ktorý bol vysielaný na filmových festivaloch po celom svete. Takto sa o našej obci dozvedeli aj rôzni novinári, vďaka čomu sa dnes často objavujem v médiách. Aj ja sám som sa do istej miery stal novinárom, keďže už takmer rok píšem pre regionálne noviny a stal som sa aj tajomníkom Tlačového odboru ústredia Pravoslávnej cirkvi na Slovensku. Som zodpovedným redaktorom cirkevného časopisu Odkaz sv. Cyrila a Metoda a redakčne mám na starosti oficiálnu internetovú stránku. Popritom učím náboženstvo na základnej škole v Pčolinom a cez propagáciu krypty sa venujem rozvoju cestovného ruchu v Osadnom. Základy pre všetky tieto aktivity som však získal na PBF. Aj keď mnohé s teológiou na prvý pohľad nemá takmer nič spoločné, práve na fakulte som sa naučil každú činnosť v živote prepojiť s modlitbou a prosbou o Božie požehnanie.

Riaditeľka Súkromnej základnej školy DSA, Mukačevská 1, Prešov

Absolventka Pedagogickej fakulty PU

- Učiteľkou som chcela byť odjakživa.
- Vzorom mi bola práve moja učiteľka prvého stupňa, ktorá ma istým pozitívnym spôsobom ovplyvnila.
- Na Pedagogickej fakulte som študovala v rokoch 1994 – 1998 v študijnom odbore učiteľstvo pre prvý stupeň. Počas pedagogickej praxe som zistila, že mi najviac vyhovuje typ málotriednej školy. A tak moje prvé pracovné kroky viedli práve tu, kde som na troch málotriedných školách zotrvala 4 roky v pozícii učiteľky a 12 rokov v pozícii riaditeľky.
- Toto obdobie bolo skutočne tvorivé a plodné, profesijne som sa posúvala, vzdelávala. Absolvovala som prvú a druhú atestáciu, rigoróznu skúšku a mnoho vzdelávaní. Neskôr som mala potrebu profesijne sa posunúť, tak som sa rozhodla založiť si vlastnú súkromnú školu, kde som chcela využiť všetky svoje skúsenosti, vedomosti a túžbu učiť a robiť veci inak. Žiaľ, tento sen o mojej škole nevyšiel. Potom ma osud zaviedol do štátnej plnoorganizovanej školy, kde som dva roky pracovala ako učiteľka pre primárne vzdelávanie. V priebehu môjho pôsobenia sa na škole zmenil zriaďovateľ a škola sa stala súkromnou. V čase tejto zmeny som prijala výzvu a kandidovala na pozíciu riaditeľky, kde som uspela. Momentálne pôsobím druhý rok ako riaditeľka Súkromnej základnej školy DSA, Mukačevská 1 v Prešove. V podstate sa môj sen splnil. V plnej miere môžem uplatňovať a rozvíjať svoje schopnosti, vedomosti, skúsenosti. Moja práca ma neskutočne naplňuje. Verím, že tomu tak bude aj v ďalších rokoch.

ERASMUS+ POBYT V PORTUGALSKU

Volám sa Miroslava Polačková a som študentkou magisterského stupňa na Fakulte manažmentu PU v Prešove. V letnom semestri som absolvovala študijný ERASMUS+ pobyt v Portugalsku a v tomto článku by som sa chcela podeliť s čitateľmi o svoje skúsenosti.

Cestovanie bolo odjakživa neodmysliteľnou súčasťou môjho života. Niekoľkodňové či týždňové organizované výlety vystriedala túžba vycestovať na pár mesiacov, zdokonaľiť sa v cudzích jazykoch, ako aj precvičiť si plynulú angličtinu.

Celý proces participácie na mobilitě sa začal podaním si prihlášky. Zatiaľ čo sa konali výberové pohovory s tým najlepším výsledkom – ide sa do Portugalska! Potom nastal rýchly sled udalostí – vybavovanie potrebných dokumentov pre obe univer-

zity, komunikácia s koordinátormi, zabezpečenie ubytovania, leteniek, poistenia. Jediný menší problém bol v ukončení semestrov. Na škole Instituto Politécnico de Bragança bolo nevyhnutné zostať minimálne do 6. 7. 2018, optimálne do 14. 7.

2018. Na našej Prešovskej univerzite je ukončenie semestra stanovené na deň 30. 6. 2018. Pri hľadaní východiska v tejto záležitosti mi nesmierne pomohla profesionalita zo strany vyučujúcich a pomoc od pani prodekanke Mgr. Evy Benkovej, PhD. Napokon mi bolo umožnené vykonať niektoré skúšky z letného semestra v zimnom semestri a absolvovať poslednú skúšku v mesiacoch júl/august, po dohode s vyučujúcim. Určite sa netreba nechať odradiť počiatočnými povinnosťami alebo na prvý pohľad neriešiteľnými situáciami, ktoré súvisia s vycestovaním na mobilitu. Tomu, že skutočne odchádzam, som uverila, až keď som prechádzala koridorom na kontrolu príručnej batožiny na letisku v Košiciach. Vedela som, že teraz som to ja sama, ktorá si píše svoj vlastný príbeh. V tú chvíľu sa začalo jedno z najlepších dobrodružstiev môjho života! Cesta do Bragançe ubehla rýchlo. Prvé dva týždne sme si povinne prešli kurzami portugalčiny, ktoré boli zakončené certifikátom na úrovni A1.1. Potom už nasledovala klasická výučba tých predmetov, ktoré sme si vopred navolili na domovskej univerzite. Samozrejme, mali by sme rátať s tým, že nie všetky predmety

sa zákonite musia otvoriť. Preto po dohovore s mobilitnými koordinátormi, prípadne s prodekanmi domovskej univerzity, je potrebné nájsť vyhovujúcu náhradu predmetu. Školský systém bol v niečom podobný, v niečom odlišný. Vyučujúci, ktorí nás učili, boli naozaj skvelí a štúdium španielskeho, francúzskeho, portugalského a anglického jazyka som si vychutnávala plnými dúškami. Predsa len to bolo hlavným dôvodom, prečo som si vybrala štúdium práve na tejto univerzite. Pobyt v Portugalsku mi rozhodne pomohol zžiť sa s portugalskou kultúrou, spoznať mnoho nových a úžasných ľudí z rôznych kútov sveta, nadviazať nové priateľstvá, ochutnať tradičné jedlá z viac ako pätnástich odlišných štátov, navštíviť nádherné mestá, akými sú Porto, Lisabon, Aveiro, oprávnené nazývané tiež portugalské Benátky, Évora, prešli sme azúrovými plážami regiónu Algarve, Mysom Cabo de São Vicente, dreveným chodníkom pozdĺž rieky Paiva, údolím rieky Douro a vinárskou oblasťou Favaia, Madridom, ako aj Tomarom, ktorý je známy udalosťou odohrávajúcou sa v júli, nazývanou Festa Templária. Je to slávnosť, v rámci ktorej sa v mestečku Tomar stretnú templári

z celého sveta. Pri tejto príležitosti sa ma ujala priamo moja vyučujúca z francúzštiny, ktorá ma pozvala k sebe a k svojej rodine na celý víkend. Bol to ďalší nezabudnuteľný zážitok, byť súčasťou ich rodiny, ochutnať tradičné portugalské jedlá, navštíviť mnohé pamätihodnosti, ako aj komunikovať pri spoločných raňajkách, obede či večeri, vnímať rôznosť názorov, myšlienok, postojov a taktiež usilovať sa čím ďalej, tým viac porozumieť portugalskému jazyku. Erasmus+ mobilita bola pre mňa viac než len 148 dní v cudzom štáte. Umožnila mi nadobudnúť nové vedomosti, lepšie porozumieť odlišným kultúram, cestovať a v neposlednom rade prežiť veľa dychberúcich prekvapení (aj tých narodeninových, ktoré pre mňa moji brazílski priatelia potajomky pripravili). V závere pobytu sme už viac neboli len študentmi z rôznych krajín. Boli sme skutočná rodina a tento spočiatku neznámy štát sa nám stal druhým domovom, miestom, na ktoré budeme vždy radi spomínať a kde sa budeme radi vracieť.

Bc. Miroslava POLAČKOVÁ
študentka FM PU

ŠTUDENTKA PBF NA KONFERENCII V RUSKU

V hlavnom meste Ruskej federácie, Moskve, sa 8. februára 2018 konala medzinárodná konferencia študentov, doktorandov a profesorov na tému „Človek v Pravoslávnej cirkvi – pohľad mladých“, ktorej organizátorom bola Pravoslávna sväto-tichonovská humanitárna univerzita (PSTHU) v Moskve.

Konferenciu otvorili úvodným slovom dekan fakulty sociálnej náuky prof. Igor Pavlovič Riazancov a prorektor odbornej práce PSTHU doc. Protojerej Konštantín Polskov. V úvode poďakovali organizátorom a študentom za účasť a zároveň privítali všetkých účastníkov z ruskej a slovenskej strany. Aktuálnosť a výnimočnosť tejto konferencie spočívala hlavne v tematickom zameraní na mladých, na ich názory, postoje a ich pohľad na Pravoslávnu cirkev. Spoločnosť momentálne čelí prehlbujúcej sa duchovnej kríze, čoho dôsledkom sú rôzne sociálne, niekedy až patologické problémy. Hlavným cieľom konferencie bolo priblížiť pohľad

mladých na človeka v Pravoslávnej cirkvi. Ako súčasní mladí ľudia vnímajú pravoslávny svet. Konferencia mala medzinárodnú účasť vďaka študentke Bc. Denise Bachledovej z Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, ktorá prispela a priblížila ruskému národu pohľad slovenskej pravoslávnej mládeže na človeka v Pravoslávnej cirkvi. Týmto sa chceme srdečne poďakovať za možnosť reprezentácie PBF na tejto vedeckej konferencii a veríme, že budeme aj naďalej spolupracovať a stretávať sa na takýchto duchovno-posilňujúcich stretnutiach.

Bc. Denisa BACHLEDOVÁ
PBF PU

HOLANDSKÉ CARPE DIEM

Leto, vytúžený čas oddychu, dovoleníek, obdobie, kedy prirodzene spomalíme, konečne si nájdeme čas na obľúbenú knihu, ktorá sa ešte lepšie číta na pláži pod slnečníkom. Letná dovolenka sa mi odmalička spája taktiež s chodením po múzeách, galériách, hradoch a iných pamiatkach, so spoznávaním nových krajín a kultúr. Som jednoducho typ aktívneho dovolenkára. Toto leto som sa rozhodla stráviť pár týždňov v krajine tulipánov, goudy a eidamu, Holandsku.

Bývala som v malej dedinke Warder. Od Amsterdamu je vzdialená menej ako 30 km a leží v provincii Severné Holandsko pri jazere Markermeer. Zaujímavosťou je, že ide o umelo vytvorené sladkovodné jazero, ktoré bolo v minulosti súčasťou morského zálivu Zuiderzee. Keďže má Warder zhruba 780 obyvateľov, ľudia tu žijú ako jedna veľká rodina, všetci sa navzájom poznajú, pomáhajú si a hoci som nebola domáca, vždy ma na ulici s úsmevom pozdravili, občas sa aj pristavili a prehodili pár slov. Celkovo môžem povedať, že ľudia v Holandsku sú veľmi srdeční, ochotní pomôcť a poradiť aj cudzincovi, napríklad s parkovaním, odporúčením skvelej reštaurácie či zaujímavej atrakcie, ktorú by ste si nemali nechať ujsť. Odmalička sa učia anglicky, takže s dorozumievaním nie je problém, ani u tých starších. Sú veľmi otvorení a spontánni. Na Slovensku máme tendenciu strážiť si svoje súkromie, skrývame sa za vysokými múrmi a zatiahnutými závesmi. Holanda-

nia niečo také nepoznajú. Pre ich domy sú typické veľké okná, ktoré si skrášľujú najčudesnejšími dekoráciami, až máte pocit, že sa nedívate do niečej domácnosti, ale do krásneho výkladu nejakého obchodu. Taktiež si potrpia na upravenú záhradu, ktorá je pýchou panej domu. Neodmysliteľnou súčasťou každého Holandana je bicykel. Či ide o veľké mesto, akým je Amsterdam, alebo viďek, všade sú cesty a pravidlá cestnej premávky prispôbené cyklistom. Vodiči sú veľmi obozretní, keďže cyklisti, dokonca ani deti, nenosia prilby či iné ochranné prvky. Keďže som to do Amsterdamu nemala ďaleko, veľa dní som strávila práve v tomto čarovnom meste. Na prvý pohľad som si ho zamilovala. Úzke kamenné uličky, kanály a gondoly, majestátne historické budovy, zvuk zvončeka na bicykli, vôňa palacíniek a syra na každom rohu, to je Amsterdam. Najkrajšia spomienka sa mi spája s návštevou Rijksmusea, ktoré si zaslúži, aby ste si naň

vyhradili pokojne aj jeden celý deň, ako ja. Uchváti vás svojou bohatou expozíciou, od artefaktov svetovej histórie stredoveku až po moderné umenie 20. storočia. Môžete sa pokochať obrazmi takých slávnych maliarov, ako Rembrandt, Van Gogh či Rubens. Povedala by som, že expozícia do bodky spĺňa motto múzea „spojiť individualizmus s umením a históriou“. Pred múzeom je inštalovaný dvojmetrový nápis Iamsterdam, ktorý je vyhľadávaným objektom fotografujúcich turistov. Vedľa nápisu sa rozprestiera priestranný park, počas slnečných dní ako stvorený na piknik či vychutnanie si kávy, len tak naboso v trávě. Park z pravej strany ohraničuje moderná budova Van Gogh Museum (van Goghovho múzea), ktoré disponuje viac ako 200 obrazmi a 400 kresbami tohto slávneho holandského maliara, no taktiež obrazmi jeho súčasníkov, ako Courbet, Manet, Monet, Pissarro a ďalší. Pomyselné centrum Amsterdamu tvorí námestie Dam a jeho dominantou je Koninklijk Paleis (Kráľovský palác) zo 17. storočia. Vedľa kráľovského paláca sa nachádza Nieuwe Kerk (Nový kostol), postavený začiatkom 15. storočia. V minulosti slúžil kráľovskej rodine, konali sa v ňom napríklad svadby. V súčasnosti slúži ako priestor na usporadúvanie umeleckých výstav a koncertov. Keďže je v meste skoro päťdesiat múzeí, dúfam, že tých príležitostí navštíviť Amsterdam bude viac. Ale už teraz viem, že pri najbližšej návšteve povedú moje kroky do Domu Anny Frankovej, kde som sa kvôli davom turistov ani raz nedostala, taktiež do Stedelijkmuseum (Mestského múzea) a Joods historisch museum (Židovského národného múzea). Komu sa nechce veľmi chodiť po pamiatkach alebo si chce

vychutnať dobrú kávu či obed, nemal by obísť námestie Rembrandtplein, ktoré je obklopené kaviarňami, reštauráciami, hotelmi či tradičnými holandskými „pubmi“. Ak si chcete urobiť radosť nejakým suvenírom alebo sa neskôr doma tešiť z pravých holandských tulipánov, musíte sa zastaviť na kvetinovom trhu Singel. Pestrofarebné stánky pútajú pozornosť už z diaľky.

V okolí Warderu je okrem Amsterdamu viacero miest, ktoré sa oplatí navštíviť. Holandsko je krajinou syra a mliečnych výrobkov, napr. syr eidam nesie pomenovanie po meste Edam, ktoré je od Warderu vzdialené iba 8 kilometrov. Každú stredu počas letných mesiacov sa tu konajú syrové trhy, ktorých tradícia siaha až do 16. storočia.

Najväčšie a najznámejšie syrové trhy v Holandsku usporadúva taktiež v letných mesiacoch mesto Alkmaar. Predstavenie prebieha na námestí Waagplein pred stredovekou budovou Waaggebouw zo 14. storočia, v ktorom je dnes múzeum. Dôležitou súčasťou syrových trhov sú nosiči syrov a nakupujúci. Na nosenie syrov používajú špeciálne závesné nosidlá – drevené sane. Tie majú po oboch stranách popruhy, ktoré si nosiči navliekajú okolo krku a cez ramená. Na jedny nosidlá sa zmestí až 8 bochníkov syra, z toho jeden váži okolo 13 kg, takže ide o ťažký náklad, preto si pri nosení pomáhajú špeciálnou technikou chôdze. Po trhoch môžete navštíviť múzeum syra, múzeum piva či Stedelijk museum Alkmaar (Mestské múzeum). Alebo sa môžete prechádzať uličkami mesta a obdivovať milé holandské domčeky, upravené záhrady či nádherný veterný mlyn.

Ďalším holandským mestom, ktoré

taktiež preslávil syr a mala som ho možnosť navštíviť, bola Gouda. Podobne ako v Edame a Alkmaare aj tu sa organizujú na námestí Markt tradičné syrové trhy.

Miest, cez ktoré som spoznávala krásy Holandska, bolo ešte mnoho, napr. Hoorn, podľa ktorého bol pomenovaný Hornský mys, Purmerend, Zaandam či Eindhoven.

Popri chodení po výletoch a spoznávaní ľudí, som chcela, samozrejme, ochutnať aj tradičnú holandskú kuchyňu. Holanďania konzumujú veľa mliečnych výrobkov. Povráva sa, že práve vďaka tomu sú jedným z najvyšších národov Európy (muži majú v priemere 180 cm a ženy 174 cm). Oblúbené sú už spomínané syry, ktoré v Holandsku kúpite na každom rohu, jogurty, tvaroh a kaše. Na obed si najčastejšie pochutia na chlebe, buď s mäsovými výrobkami, syrom, alebo natretom maslom a posypanom čokoládovou posýpkou.

Namiesto chleba si vedľa na raňajky a aj na obed natrieť maslom a posypať posýpkou koláč „ontbijtkoek“ (doslova preložený raňajkový koláč) alebo „peperkoek“ (korenený koláč). Na večeru by sa malo podávať varené jedlo. Večera je stretnutím celej rodiny pri stole. Oblúbeným večerným pokrmom je tzv. stamppot, čo sú popučené zemiaky, napríklad s kučeravým kelom, kyslou kapustou či šalátom, k tomu sa podáva mäso alebo holandská klobása rookworst.

Po večeri si pochutíte na puding „vla“. Je to mliečny výrobok, ktorý viac pripomína jogurt, lebo je studený a tekutejší, predávaný v litrovej a pollitrovej krabici ako mlieko.

Holanďania sú veľkí kávičkári, denne vypijú aj päť šálok čiernej kávy, k čomu podávajú koláčiky „gevulde koek“, suché maslové pečivo plnené

zvyčajne mandľovou plnkou. Nie len ku káve sa hodí ich povestný jablkový koláč „appelgebak“ s hrozienkami a škoricou. V pouličných stánkoch sa tiež dobre najete. Oblúbeným je „broodje haring“, surová ryba (sled) v pečive s cibuľkou a kyslými uhorcami. Za ochutnanie stoja vynikajúce tenučké vafle „stroopwafels“, sú plnené tenkou vrstvou karamelového sirupu. Predávajú sa čerstvo upečené, ale dajú sa kúpiť aj balené v obchodoch. Ak máte radi sladké, určite ochutnajte aj „poffertjes“, mini palacinky s práškovým cukrom a hrudkou roztopeného masla. Kuriozitou sú automaty na jedlo, v ktorých si za malú sumu môžete dať párok či klasický hamburger.

Z môjho holandského leta som si naplno užila každý jeden deň a odchádzala som plná krásnych spomienok a nezabudnuteľných chvíľ. Ak by som si mala vybrať jednu vlastnosť, ktorá mi na Holanďanoch utkvela v pamäti, bola by to ich schopnosť užívať si naplno voľný čas. Holanďania sú veľmi pracovití, na vidieku pracujú na svojich veľkých farmách od skorého rána, v mestách podobne, ale vedľa si život aj užívať. Počas leta starí aj mladí každý deň po práci prichádzali na pláž so svojimi rodinami, domácimi miláčikmi, priateľmi, prechádzali sa po pláži, čítali knihy, debatovali, pozorovali západ slnka. Bývala som u 75-ročného architekta a jeho manželky, ktorí skoro každú sobotu organizovali večery pre priateľov. Pozreli si nejaký film, rozprávali a smiali sa pri pohári vína niekedy aj do tretej rána. Keď som sa ho pýtala, ako to robí, že veľa pracuje, vedie úspešnú firmu a aj tak je vždy veselý a stále sa usmieva, povedal mi, že sa snaží každý deň prežiť naplno a odniesť si z neho niečo pekné. „Carpe diem“ boli slová, ktoré som si v prvý deň prečítala na bráne susedného domu, kde som bývala, a na tieto slová si vždy spomenie, keď si v mysli vybavím tých milých a usmiatech ľudí, ktorých som na svojich potulkách Holandskom stretla.

Mgr. Veronika DRÁBOVÁ
doktorandka FF PU

ÍSŤ NA ERASMUS JE JEDINEČNÁ PRÍLEŽITOSŤ

Moje meno je Eva Horovčáková a som študentkou 2. ročníka bakalárskeho študijného programu turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo na Fakulte manažmentu PU v Prešove. Minulý školský rok som prostredníctvom Erasmus+ pobytu strávila niekoľko mesiacov v Turecku na Pamukkale University a stále nemôžem uveriť tomu, čo všetko sa mi prihodilo.

Je začiatok semestra, no vy na mieste čakania na prešovskú MHD vystrašení čakáte na istanbulskom letisku Sabiha Gökçen, plnom neznámych a vskutku veľmi zvláštnych ľudí, ktorým nerozumiete ani slovo. Po prilete do ešte podivnejšieho malého vnútrozemského mestečka Denizli šofér jediného autobusu, ktorý nájdete, zoberie vašu batožinu, aj keď nevie, kam presne idete (a nevíete to ani vy), preto už len čakáte, čo sa stane... Viete si predstaviť ten pocit? Veľa ľudí sa čudovalo, prečo som si vybrala práve Turecko. No ja nad mojimi rozhodnutiami nikdy dlho nepremýšľam, pretože viem, že všetko bude tak, ako má byť. Tak isto som si v priebehu niekoľkých minút, a to len na základe zopár vygooglených obrázkov, vybrala toto miesto. A určite to neľutujem. Turecko je euroázijská krajina, ale od európskych krajín sa

výrazne líši vo všetkých smeroch. Stretla som sa tam aj s názorom, že „*vy môžete slobodne prísť sem, ale my bez víz nemôžeme navštíviť Európu, to nie je fér*“. Keďže je Turecko v určitom zmysle uzavretá krajina, viac si udržuje kultúru a tradície (väčšinou spojené s islamským náboženstvom). Taktiež sú ľudia veľmi slušní, priateľskí a rodinne založení. Radi sa stretávajú, rozprávajú, tancujú, pozývajú vás na čaj (pijú veľa čaju), kávu varia v džezve a vedia pripraviť tie najlepšie jedlá na svete. A pri tom všetkom nesmie chýbať tradičná turecká hudba. Tiež si musíte zvyknúť na azán, znejúci z mešít päťkrát do dňa, zvolávajúci ľudí k modlitbe. Čo sa týka výučby, nepotrpia si na dochvilnosť, na hodinách viac debatujú a kladú väčší dôraz na prax. V rámci mnohých predmetov sme sa častejšie vybrali do terénu. Navštívili sme

napr. Pamukkale (travertínové jazierka), antické mestá Hierapolis, Laodicea a Tripolis. Mnohé iné dobrodružstvá sme podnikli so spolužiakmi alebo Erasmus komunitou ľudí (kaňony, vodopády, ostrovy, prímorské mestá). Napriek tomu by ste v celom meste okrem mňa nenašli veľa Erasmus študentov, ale zato veľa zahraničných študentov z krajín, ako Kazachstan, Afganistan, Bangladéš, Egypt, Jemen, Somálsko, Čad, Guinea, dokonca aj Madagaskar. A všetci títo ľudia mi veľmi prirástli k srdcu a ja dúfam, že budem mať možnosť čoskoro ich znova navštíviť. Ísť na Erasmus je naozaj jedinečná príležitosť, ktorá vám otvorí dvere do sveta, a ja som za tú možnosť veľmi vďačná.

Eva HOROVČÁKOVÁ
študentka FM PU

MÔJ ERASMUS+ VO FRANCÚZSKU

Volám sa Štefánia Glaubicová a som študentkou 2. ročníka študijného programu turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo na Fakulte manažmentu Prešovskej univerzity (PU) v Prešove. Počas letného semestra som sa zúčastnila mobility Erasmus+ vo francúzskom meste Toulouse.

Túto univerzitu a krajinu som si vybrala najmä kvôli možnosti zdonalitiť svoju francúzštinu, keďže sa jej venujem už niekoľko rokov. Priznávam, spočiatku som bola dosť neistá, no myslím, že som si najmä na prostredie zvykla veľmi rýchlo. Toulouse je v mojich očiach nádherné mesto, s množstvom malých uličiek a krásnych verejných záhrad. Na čo sa mi však nezvykalo najľahšie, bola škola, spolužiaci a spôsob vyučovania. Našu študijnú skupinu tvorilo asi 10 „erasmákov“ z rôznych krajín, ako napríklad Írsko, Rumunsko či Čína, a približne 20 francúzskych študentov, ktorí mali okrem svojich francúzskych predmetov aj tie naše po anglicky. V môj prvý školský deň ma zaskočil fakt, že rozvrh hodín nebol fixný, ako som bola zvyknutá doma, ale menil sa každý týždeň, niekedy dokonca aj zo dňa na deň. Semináre, ktoré vždy trvali 120 minút bez prestávky, boli zamerané veľmi prakticky, veľa sme sa rozprávali a vytvárali množstvo rôznych projektov. Počas dvojtýždňových prázdnin v polovici semestra som veľa cestovala. Mala som možnosť spoznať a vidieť juh Francúzska, konkrétne som navští-

vila Montpellier a Marseille (či skôr jeho ostrovy). Taktiež som si na pár dní zaletela do Veľkej Británie a Írska, kde sa mi takisto neskutočne páčilo. Všetky tieto výlety som si organizovala a absolvovala sama, keďže som sa na rozdiel od väčšiny študentov, ktorí Erasmus absolvovali, nezbližila s ostatnými zahraničnými študentmi a takisto ani naši „erasmus buddies“ nám nijaký program nezvykli pripravovať. Túto skúsenosť však aj napriek rôznym problémom, ktoré som mala najmä s ubytovaním, neľutujem a som za ňu vďačná. Už teraz na Francúzsko a Toulouse spomínam skôr s úsmevom. I keď som sa domov veľmi tešila, mnoho som sa toho vďaka tomuto pobytu naučila a spoznala novú kultúru, ktorá je od tej našej vo veľa veciach odlišná. Aj napriek môjmu večnému hundraňu na „žabožrútoch“ som si to tam veľmi užila. Už teraz sa teším, ako sa tam v lete na pár dní vrátim a opäť si vychutnám ich slávne dezerty, ktoré sú naozaj famózne a pri všetkej úprimnosti mi tu chýbajú najviac.

Štefánia GLAUBICOVÁ
študentka FM PU

VK MIRAD PU PREŠOV MÁ NOVÉHO TRÉNERA

Rodeného Ilavčana zavial na východ Slovenska volejbal. Svoje pôsobisko našiel vďaka štúdiu v Prešove. Profesionálne smečiarske povinnosti nikdy nepostavil pred vzdelanie a teraz neľutuje. Hráčsku kariéru ukončil kvôli zraneniu a o to viac sa začal realizovať v oblasti výchovy mladých volejbalistov. Vo svojich 28 rokoch bude debutovať ako kouč mužov VK MIRAD PU Prešov medzi kolegami, s ktorými ešte nedávno „dral“ hráčsku lavičku. V čase prípravy na extraligu porozprával o zaujímavostiach z minulosti i súčasnosti nový tréner prešovských volejbalistov Erik Digaňa.

Erik, narodil si sa v Ilave, ale svoju mládežnícku volejbalovú kariéru si začal v mestských farbách slávneho Chemesu Humenné. Kto ťa priviedol k volejbalu?

Od skorého veku som inklinoval k športu. Začínal som s futbalom. Neskôr som zistil, že volejbal sa dievčatám páči viac, takže z časti som sa stal volejbalistom asi kvôli nim. :-D Neskôr prišli prvé úspechy, ktoré ma motivovali na sebe pracovať.

Pred siedmimi rokmi si prišiel do Prešova a s výnimkou hostovania na play-off v Košiciach si tu už zostal. Prečo práve Prešov?

V roku 2011 sme s Humenčanmi vyhrali juniorské majstrovstvá SR. Prešov v tom čase trénoval Ľuboslav Šalata a spolu s pánom Cihoňom za mnou prišli. Chceli, aby som pri-

šiel hrať do Prešova, a prvá reakcia bola jednoznačne nie. :-D Moja predstava v tom čase bola prioritne viazaná na školu. Tréner to nevzdal a cez letné prázdniny sa mi opätovne ozval, či som si to nerozmyslel. Cez 2. kolo prijímacích skúšok som sa nakoniec dostal na Fakultu športu PU a tým pádom bola na stole dohoda o ročnom hostovaní. Po roku z toho bola hráčska zmluva a odvtedy som tu. Najskôr ako hráč a od roku 2016 ako tréner. V minulosti to bolo náročnejšie. Teraz je spolupráca s Prešovskou univerzitou naozaj profesionálna. Myslím, že väčšina kádra sú absolventi, resp. študenti PU. Vízia klubu je prepojená so vzdelaním hráčov, čo je pre nich obrovskou výhodou pre uplatnenie v budúcnosti.

Z pozície smečiara máš zásluhu na zisku majstrovského titulu aj trofeje Slovenského pohára pre Prešov. Ako si spomínaš na toto obdobie?

Boli to krásne časy hlavne preto, že sme sa zišli skvelá partia ľudí. Všetci mali nesmiernu chuť niečo dosiahnuť. Na každom poste bola citeľná konkurencia. Mám na to krásne spomienky a boli to pre mňa výnimočné roky.

Popri volejbale si študoval odbor trénerstvo. Fanúšikov si v roku 2016 prekvapil skorým ukončením hráčskej kariéry. Bolo to spontánne rozhodnutie alebo si to už dlhšie plánoval kvôli trénerstvu?

Rozhodol som sa ešte počas sezóny. Mal som problém s ramenom, ktorý sa dal riešiť operačne alebo dlhodobými rehabilitáciami. Pokyn trénera

znel jasne, že musím hrať do konca sezóny. Po nej som si jednoducho povedal, že zdravie je pre mňa na prvom mieste. Zároveň som sa v rovnakom roku oženil, chcel som sa usadiť a mal som tiež pracovnú ponuku učiť na dvoch školách a venovať sa mládeži. Práve rozhodnutie o ukončení kariéry malo veľký vplyv na moju trénerskú prax. Keďže som sa volejbalu nevenoval ako hráč, mal som výhodu, že som ušetrený čas mohol plnohodnotne venovať žiakom.

Prešovský klub má momentálne celkovo viac ako 100 registrovaných mladých volejbalistov vo všetkých mládežníckych kategóriách. Najviac ich je v najmladšej vekovej skupine 10 – 13 rokov. Dva roky si sa venoval práve najmladším chlapcom. Ako prebieha nábor? Je náročné motivovať žiakov k športu?

Naberáme deti v priebehu celého roka. Najmladších je teraz niečo cez 40. Osvedčila sa nám spolupráca s Mišom Hudákom a Tomášom Mačičkom v CFT Academy Vikings. Tam sa už štvrtáci učia základy viacerých športov a následne sa môžu v nadväznosti na náš klub profilovať napríklad na volejbal. Deti nemotivujem. Jeden psychológ tvrdí, že kde

sa musí umelo vytvárať motivácia, tam to asi nefunguje. Nemám rád, keď niekto povie, že deti nechcú športovať. Oni chcú, len v dnešnej dobe sa im treba viac venovať. Naozaj ich treba doslova chytiť za ruku a priviesť do haly na tréning, ale ono to v konečnom dôsledku pôjde.

Myslíš si, že majú niektorí z nich potenciál pôsobiť v extralige, alebo dokonca v zahraničí ako Martin Sopko st., Michal Červeň či Marcel Lux?

Určite. Z minuloročných siedmakov sú tam už teraz traja alebo štyria, ktorých si federácia vybrala na reprezentačné stretnutie mládeže z celého Slovenska.

Po dvoch rokoch je pred tebou obrovská výzva v podobe koučovania seniorského kádra. Ako vznikla táto myšlienka?

Začalo sa to práve témou výchovy mládeže. Aj tento rok bola možnosť kúpiť viacerých 30- alebo 35-ročných hráčov zo zahraničia. Nákup legionárov však automaticky neznamená úspech. Novej sezóny nepomáha ani platnosť nového Zákona o športe. Vedenie sa po sezóne rozhodlo prehodnotiť priority a viac sa venovať vlastným hráčom. Chceme dať oveľa väčšiu

šancu mladým, aby mali už kadeti skúsenosti s extraligou. Povedzme si na rovinu, že momentálne napríklad Šnapso (Maťo Sopko st.) alebo Maco (Michal Červeň) nemajú na svojich pozíciách konkurenciu. Majú už svoj vek a som rád, že chcú svoje skúsenosti v maximálnej možnej miere odovzdať mladej generácii. Moje osobnostné stránky má viac profilujú na prácu s mládežou a tam vidím aj svoju budúcnosť, ale prišla táto ponuka, dôkladne som ju zvážil a nakoniec prijal. Beriem to ako výzvu a svojím spôsobom sa na to teším.

Máš 28 rokov. Viacerí hráči v kabíne sú vekovo starší. Spolu ste „drali“ hráčsku lavičku. Nebude problém s rešpektom a disciplínou?

Vôbec nie, všetci starší hráči sú profesionáli. Ja im dávam na tréningu priestor a postupne si nachádzame spoločnú cestu. Základom je otvorená komunikácia. Nebojím sa, že nebudem mať rešpekt.

Striedaš pri kormidle skúseného lodivoda Jaroslava Vlka. Čo plánuješ robiť inak?

Chcem hlavne viac pracovať s mladými. Som si vedomý, že je to ťažšia cesta, ale každým ďalším rokom by

sa to len oddaľovalo a v konečnom dôsledku by sme sa tomu nevyhli. Prvé extraligové zápasy budú náročné a pri výsledkoch musíme byť pripravení na všetko. Stále môžeme hrať rovnako a možno aj vyhrať titul. Rozhodujú detaily. Musíme hrať kolektívne a biť sa o každý bod.

Sleduješ pomery, prestupy a prípravu ostatných extraligových klubov na novú sezónu?

Samozrejme, sledujem zbrojenie. Chápem rôzne politiky v kluboch aj nákup legionárov. Ak klub má na legionárov a potrebuje nasýtiť sponzorov titulmi, tak prečo nie. Ale stále je to na úkor mládeže, ktorá sa popri zahraničných hráčoch na ihrisko nedostane. Košice, Prievidza i Nitra bude stále silná. Aj bez legionárov majú kvalitný tím. Ľubo Šalata bol niekoľko rokov v Prešove a poznám jeho systém. Má tvrdú prípravu a podľa mňa dobrú. Hráčov vie pripraviť aj takticky. Do extraligy sa po roku vracia Komárno a všetkých 10 tímov môže prekvapiť.

Momentálne sa s hráčmi pripravujete na sezónu. Môžeš prezradiť, ako to prebieha?

Začali sme v auguste a kľúčová bola diagnostika fyzického stavu každého hráča. Všetci postupne prešli testovaním a podrobnou kontrolou pod záťažou v diagnostickom zariadení Nemocnice Košice-Šaca. Výsledky

z obdobia pred prípravou následne porovnáme s rovnakou zdravotnou prehliadkou tesne pred začiatkom extraligy. Výsledky z prvej diagnostiky mi pomohli rozložiť fyzickú záťaž individuálne pre každého hráča podľa výkonnosti. Bežný deň vyzerá tak, že dopoludnia chlapci makajú na funkčných tréningoch s Ondrejom Piskiurom v zariadení Pro Workout Gym. Poobede majú tréning zameraný viac na technické a mobilizačné cvičenia. Tieto dni strieda napríklad cyklistika, turistika, vzpieranie, bazén, resp. určité narušenie stereotypu. Postupne sme si prešli obnovením informácií o stravovaní, pitnom režime. Prvé týždne sme venovali silovej príprave a teraz pracujeme na rýchlostných veciach a výbušnosti. Hráčov som si rozdelil do skupín, lebo niečo iné

potrebujú smečiari, niečo iné blokári a podobne.

Už si naznačil, že sa prehodnocovali priority vedenia klubu. Aké sú prešovské ambície sezóny 2018/2019?

Priority má klub stále najvyššie. Budeme sa stále snažiť, aby sme hrali pekný a pre diváka zaujímavý volejbal. Nesmie sa stať, že to chlapci zabalia a budú hrať odovzdane. Prešovčania bojujú, chcú vyhrať za každých okolností, nevzdávajú sa. Túto kľúčovú myšlienku chcem zakoreniť v mladých. Bez ohľadu na výsledky v tejto sezóne som si istý, že toto je cesta, ktorá má pre prešovský volejbal z dlhodobého hľadiska zmysel a zaručene prinesie skôr alebo neskôr so sebou úspech v podobe ďalších titulov a trofejí.

Zhovárala sa: Mgr. Jana PALEŇČAROVÁ

HARMONOGRAM AKADEMICKÉHO ROKA 2018/2019

Vzdelávacia činnosť na všetkých fakultách Prešovskej univerzity v Prešove sa v akademickom roku 2018/2019 bude riadiť týmto harmonogramom:

ZIMNÝ SEMESTER

Úvod do vysokoškolského štúdia (všetci študenti 1. roč. Bc. štúdia)

10. 09. 2018 – 14. 09. 2018

Presný časový harmonogram je uvedený na webovom sídle každej fakulty

Výučba v zimnom semestri

17. 09. 2018 – 14. 12. 2018

Presný časový harmonogram praxí v ZS je uvedený na webovom sídle každej fakulty

SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE AKADEMICKÉHO ROKA

18. 09. 2018

(Slávnostné otvorenie v DJZ o 10.30, rektorské voľno)

TÝŽDEŇ VEDY A TECHNIKY

05. 11. 2018 – 09. 11. 2018

Prezentácia univerzity v ZOC MAX Prešov

07. 11. 2018

Zverejnenie tém záverečných prác školiacim pracoviskom v MAIS do

30. 11. 2018

Upresňujúci zápis predmetov do LS

12. 11. (14.00) – 30. 11. (12.00) 2018

Skúškové obdobie za zimný semester

17. 12. 2018 – 08. 02. 2019

LETNÝ SEMESTER

Výučba v letnom semestri

11. 02. 2019 – 10. 05. 2019

Výučba v letnom semestri pre končiace ročníky

11. 02. 2019 – 12. 04. 2019

Deň otvorených dverí (univerzitný) 8.00-13.00

13. 02. 2019

Presný časový harmonogram praxí v LS je uvedený na webovom sídle každej fakulty

Zápis do ďalšieho roka štúdia v MAIS

02. 05. (13.00) 2019 – 31. 05. (13.00) 2019

Skúškové obdobie za letný semester

13. 05. 2019 – 28. 06. 2019

Skúškové obdobie za letný semester pre končiace ročníky

15. 04. 2019 – 17. 05. 2019

AKADEMICKÝ PREŠOV

23. 04. 2019 – 26. 04. 2019

UNIPODAY

24. 04. 2019

ŠTÁTNE SKÚŠKY

Riadne termíny štátnych skúšok pre bakalárske a magisterské štúdium

20. 05. 2019 – 28. 06. 2019

Opravné termíny štátnych skúšok pre bakalárske a magisterské štúdium

15. 08. 2019 – 30. 08. 2019

Termín odovzdania diplomovej práce do

30.04.2019 (12.00)

Termín odovzdania bakalárskej práce do

10.05.2019 (12.00)

Uloženie záverečnej práce do EZP systému 7 kalendárnych dní po fyzickom odovzdaní záverečnej práce

SLÁVNOSTNÉ PROMÓCIE – podľa harmonogramu fakúlt

jún – júl 2019

PRIJÍMACIE KONANIE

Bakalárske a magisterské št. programy – 1. kolo

03. 06. 2019 – 12. 07. 2019

Doktorandské št. programy

01. 07. 2019 – 09. 08. 2019

Bakalárske a magisterské št. programy – 2. kolo

12. 08. 2019 – 06. 09. 2019

ZÁPISY študentov na štúdium na AR 2019/20

Bakalárske a magisterské štúdium

10. 06. 2019 – 13. 09. 2019

Doktorandské štúdium do

30. 08. 2019

Presný časový harmonogram zápisov je uvedený na webovom sídle každej fakulty

DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE

ZÁPISY študentov na štúdium na AR 2018/19

Bakalárske a magisterské štúdium

11. 06. 2018 – 14. 09. 2018

Doktorandské štúdium d

31. 08. 2018

Presný časový harmonogram zápisov je uvedený na webovom sídle každej fakulty

OPRAVNÉ ŠTÁTNE SKÚŠKY za AR 2017/18

13. 08. 2018 – 31. 08. 2018

ISSN 1337-9208

9 771337 920002

www.napulze.unipo.sk